

Institutul Național de Cercetări Economice

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 46/2022 (trim. II, 2022)

ISSN 1857-3126

Chișinău

Institutul Național de Cercetări Economice

TENDINȚE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 46/2022 (trim. II, 2022)

ISSN 1857-3126

Chișinău

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:

Alexandru Stratan, Alina Ianioglo, Alexandru Ceban, Olga Timofei, Viorica Popa, Tatiana Iațișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova, Mihail Ciobanu, Zinovia Toacă, Victoria Fală

Publicația este elaborată cu suportul financiar al proiectelor de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023):

1. Proiectul 20.80009.0807.16 Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020-2023.
2. Proiectul 20.80009.0807.21 Migrația, schimbări demografice și politici de stabilizare a situației.
3. Proiectul 20.80009.0807.22 Dezvoltarea mecanismului de formare a economiei circulare în Republica Moldova.
4. Proiectul 20.80009.0807.29 Perfecționarea mecanismelor de aplicare a instrumentelor inovatoare orientate spre creșterea durabilă a bunăstării populației Republicii Moldova.
5. Proiectul 20.80009.1606.38 Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsionării sectorului IMM în Republica Moldova.

Echipa **TEM** este recunoscătoare pentru cooperare instituțiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a Moldovei, Biroul Național de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nicio informație din această publicație nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nicio formă fără permisiunea scrisă a INCE.

Alexandru Stratan, Alina Ianioglo, Alexandru Ceban, Olga Timofei, Viorica Popa, Tatiana Iațișin, Alexandra Novac, Tatiana Colesnicova, Mihail Ciobanu. *Tendințe în Economia Moldovei*. Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, 2022, nr. 46 (trim. II). 110 p. ISSN 1857-3126.

<https://doi.org/10.36004/nier.met.2022.46>

© Institutul Național de Cercetări Economice

Pentru informații adiționale Vă rugăm să ne contactați:

Institutul Național de Cercetări Economice

2064, RM, Chișinău, Str. Ion Creangă, 45

Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94

e-mail: info@ince.md, web site: www.ince.md

CUPRINS

Principalele evenimente politice, economice și sociale din Republica Moldova	9
Rezumatul ediției	16
Capitolul I. PRODUCȚIA	20
Capitolul II. PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ	29
Capitolul III. FINANȚE	41
Capitolul IV. SECTORUL EXTERN	53
Capitolul V. MEDIUL DE AFACERI	64
Capitolul VI. SECTORUL SOCIAL	71
Capitolul VII. PROGNOZA PENTRU 2022	81
ANEXE STATISTICE	86

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chișinău
Președinte	Maia Sandu
Președintele Parlamentului	Igor Grosu
Prim-ministru	Natalia Gavrilița
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputați: Frațiunea parlamentară "Partidul Acțiune și Solidaritate" – 63 deputați Frațiunea parlamentară a Blocului Comuniștilor și Socialiștilor – 32 deputați Frațiunea parlamentară a Partidului Politic "ȘOR" – 6 deputați.
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km ²
Unități administrative	32 raioane, 13 municipii, UTA Găgăuzia, Unitățile administrative-teritoriale din stînga Nistrului
Populația cu reședință obișnuită	2604,0 mii locuitori (la începutul anului 2022)
Principalele religii	ortodoxă (96,8%), baptistă (1,0%), martorii lui Iehova (0,7%), catolică (0,1%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (cursul mediu de schimb, trimestrul II, 2022: 1 USD = 18,8 MDL; 1 EUR = 20,1 MDL)

ABREVIERI

ACECL	Acordul Central European al Comerțului Liber
ACR	Avantajul Comparativ Relevant
AGCS	Acordul General asupra Comerțului cu Servicii
AHPCC	Analiza hazardului și punctul critic de control
AID	Asociația Internațională pentru Dezvoltare
ALSAC	Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător
ATP	Preferințe Comerciale Autonome
APC	Acordul de Parteneriat și Cooperare
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	Biroul Internațional al Muncii
BMA	Biroul Migrație și Azil
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul Public Național
BNS	Biroul Național de Statistică
BPA	Bune practici agricole
BTC	Bariere Tehnice în Comerț
CBN	Certificatele Băncii Naționale
CE	Comisia Europeană
CFA	Consumul Final al Autorităților Publice
CFP	Consumul Final al Populației
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNT	Capital Normativ Total
CPE	Coeficientul Protecției Efective
CSCI	Clasificatorul Standard de Comerț Internațional
CSI	Comunitatea Statelor Independente
CT	Contingent Tarifar
DPI	Drepturile Proprietății Intelectuale
DST	Drepturi Speciale de Tragere
EAD	Echivalent ad-valorem
FMI	Fondul Monetar Internațional
INCE	Institutul Național de Cercetări Economice

IHH	Indicele Herfindahl-Hirschman
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
IPC	Indicele Prețurilor de Consum
IPP	Indicele Prețului de Producție
IPPI	Indicele Prețurilor Producției Industriale
ISD	Investiții Străine Directe
IVF	Indicele Volumului Fizic
IVU	Indicele Valorii Unitare
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MAIB	Moldova Agroindbank
MDL	Leu Moldovenesc
MF	Ministerul Finanțelor
MSF	Măsuri sanitare și fitosanitare
NCMF	Națiunea cea mai favorizată
NEER	Rata Nominală Efectivă de Schimb
NPC	Coeficientul Protecției Nominale
OCEMN	Organizația Cooperării Economice la Marea Neagră
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
OIM	Organizația Internațională a Migrației
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produsul Intern Brut
RC	Rata de Concentrare
REER	Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	Sistemul Generalizat de Preferințe
TEM	Tendințe în Economia Moldovei
TN	Transnistria
TVA	Taxa pe Valoare Adăugată
UE	Uniunea Europeană
USD	Dolar SUA
UTA	Unitate teritorial-administrativă
VAB	Valoare Adăugată Brută
VMS	Valorile Mobiliare de Stat

TABELE

- Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în ianuarie – iunie 2022
 Tabelul 1.2. Producția animalieră pe principalele tipuri, ianuarie – iunie 2022
 Tabelul 1.3. Volumul mărfurilor transportate în perioada ianuarie – iunie 2022
 Tabelul 1.4. Numărul de pasageri transportați pe diferite căi de transport în perioada ianuarie – iunie 2022, mii pasageri
 Tabelul 1.5. Investiții în active imobilizate pe tipuri de imobilizări ianuarie – iunie 2022
 Tabelul 1.6. Investiții în active imobilizate divizate pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2022, mil. MDL
 Tabelul 1.7. Turiști și excursioniști participanți la turismul organizat prin intermediul agențiilor de turism și a turoperatorilor
 Tabelul 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară în perioada iunie 2021 – iulie 2022
 Tabelul 4.1. Sinteza balanței de plăți, agregate principale pe trimestre 2021-2022, mil. USD
 Tabelul 5.1. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2020-2021
 Tabelul 5.2. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2021
 Tabelul 5.3. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe activități economice, %
 Tabelul 5.4. Numărul mediu de salariați al IMM-urilor și evoluția acestuia pe activități economice, %
 Tabelul 5.5. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe regiuni de dezvoltare, %
 Tabelul 5.6. Evoluția numărului mediu de salariați în sectorul IMM pe regiuni de dezvoltare, %
 Tabelul 5.7. Structura principalilor indicatori ai IMM-urilor pe regiuni de dezvoltare în anul 2021
 Tabelul 6.1. Minimul de existență în medie pe o persoană în Regiunea din partea stângă a Nistrului pentru perioada ianuarie-martie 2022, RUB pe lună
 Tabelul 7.1. Creșterea economică pe plan internațional, % f.a.p.
 Tabelul 7.2. Evoluția principalilor indicatorilor macroeconomici în anii 2018-2021 și prognoza pentru anul 2022

FIGURI

- Figura 1.1. Evoluția PIB-ului, ianuarie-iunie 2009-2022, %
 Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în sem. I 2022 și la creșterea acestuia față de sem. I 2021, %
 Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2022 față de perioada ianuarie-iunie 2021, %
 Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009-2022, %
 Figura 1.5. Evoluția producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2022, %
 Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC
 Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere a IPC și inflației de bază, %
 Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %
 Figura 2.1.4. Ritmul anual de creștere a prețurilor la produsele agricole, %
 Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a prețurilor producătorilor în construcții, %
 Figura 2.1.6. Ritmul anual de creștere a prețurilor la combustibili, %
 Figura 2.1.7. Evoluția cursului mediu nominal de schimb al MDL comparativ cu USD și EURO
 Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de politică monetară ale BNM
 Figura 2.2.2. Evoluția activelor oficiale de rezervă
 Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3 în perioada anilor 2021-2022, mil.MDL
 Figura 2.2.4. Structura masei monetare M3
 Figura 2.2.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %

- Figura 3.1.1. Ritmul de creștere a veniturilor și cheltuielilor lunare ale bugetului public național în anii 2021-2022, mil. MDL
- Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în 2021-2022, mil. MDL, %
- Figura 3.1.3. Ritmul de creștere a veniturilor și cheltuielilor lunare ale bugetului de stat în anii 2021-2022, mil. MDL
- Figura 3.1.4. Structura cheltuielilor în BPN în I semestru 2021-2022, %
- Figura 3.1.5. Deficitul finanțelor publice, mil. MDL
- Figura 3.1.6. Datoria sectorului public, mil. MDL
- Figura 3.1.7. Dinamica datoriei de stat în perioada 2021-2022
- Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar
- Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar
- Figura 3.2.3. Evoluția lichidității bancare trimestriale: Principiul III - lichiditatea pe benzi de scadența (>1)
- Figura 3.2.4. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare
- Figura 3.2.5. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar
- Figura 3.2.6. Evoluția portofoliului de credite, mil.MDL
- Figura 3.2.7. Volumul creditelor noi acordate după valute, mil. MDL
- Figura 3.2.8. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci
- Figura 3.2.9. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL și valută străină, %
- Figura 4.1. Poziția investițională internațională în dinamică, pe trimestre, mil.USD
- Figura 4.2. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 30.06.2022 pe activități economice, %
- Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2015-2021, mil.USD
- Figura 4.4. Tendințele exportului, importului și soldul balanței comerciale, în perioada ianuarie-iunie 2022, mil. USD
- Figura 4.5. Structura exportului de mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie 2022, %
- Figura 4.6. Principalele țări partenere ale Republicii Moldova, în perioada ianuarie-iunie 2022, %
- Figura 4.7. Exporturile cu mărfuri pe principale secțiuni, în perioada ianuarie-iunie 2022, %
- Figura 4.8. Importurile de mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie aa.2017-2022, %
- Figura 4.9. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total import în perioada ianuarie-iunie 2022, %
- Figura 4.10. Structura importurilor, pe secțiuni de mărfuri în perioada ianuarie-iunie 2022, %
- Figura 5.1. Creșterea numărului de întreprinderi, numărului mediu de salariați și venitului din vânzări în anul 2021 față de 2020, pe clase de mărime a întreprinderilor, %
- Figura 6.1. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II din anii 2019-2022
- Figura 6.2. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2019 – T II 2022, MDL

BOXE

Boxa 6.1. Cu privire la indexarea pensiilor cu 13,94%

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ȘI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Trimestrul II al anului 2022 a fost marcat de o serie de evenimente importante atât de ordin politic, cât și economic și social

4 aprilie

Cabinetul de miniștri a aprobat Avizul la proiectul de lege cu privire la condominiu. Proiectul are drept scop îmbunătățirea cadrului normativ care reglementează sporirea gradului de transparență și informare a proprietarilor despre situația asociației de locatari și asigurarea unui control mai transparent al costurilor pentru întreținerea blocului locativ. Principalele prevederi se referă la reglementarea modalității de repartizare a cheltuielilor asociației, contractarea serviciilor intermediare, crearea fondului de reparație și dezvoltare, crearea unei platforme online, interzicerea locătarilor de a întreprinde intervenții sau lucrări de fațad, etc.

7 aprilie

Deputații au votat în lectura a doua Inițiativa de modificare a Legii privind activitatea băncilor și Legii cu privire la organizațiile de creditare nebancară. Proiectul are scopul de a crește gradul de protecție a consumatorilor de împrumuturi și vizează plafonarea costului împrumutului și reglementarea principiilor de evaluare a bonității beneficiarului de credit. Rata dobânzii de credit specificată în contractul de credit va fi plafonată la maxim 50%. Celelalte cheltuieli, precum comisioane, penalități și alte plăți, care sunt incluse în costul total al creditului, cu excepția dobânzii, pe o zi de credit, nu vor fi mai mare de 0,04% din suma totală a creditului. Astfel, costul total al creditului nu va depăși valoarea totală a acestuia.

7 aprilie

Proiectul de lege cu privire la învățământul dual a fost aprobat în prima lectură. Scopul proiectului constă în reglementarea învățământului dual ca formă de organizare a învățământului profesional tehnic. Respectiv, au fost definite o serie de noțiuni și incluse norme detaliate privind procedura de organizare a învățământului dual, au fost reglementate statutul și activitățile actorilor implicați, obligațiile și drepturile elevilor, în special dreptul la remunerație, plătit de unitate, valoarea căreia nu poate fi mai mică decât un salariul minim în sectorul real. Totodată, noua lege propune elaborarea unui mecanism de compensare din bugetul de stat a cheltuielilor agenților economici implicați în învățământul dual, în valoare de cel mult 50 % din cheltuielile suportate.

7 aprilie

Parlamentul a ratificat Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții (BEI) pentru realizarea Proiectului "Eficiența energetică în Republica Moldova" în valoare de 30 mil. EUR. Mijloacele financiare vor fi utilizate pentru creșterea eficienței energetice în cadrul instituțiilor publice: spitale, grădinițe, școli. Proiectul mai prevede scutirea de TVA, de accize, de plata taxei vamale și altor taxe a importului sau achiziționării de mărfuri, lucrări, servicii destinate implementării Proiectului dat. Valoarea totală a proiectului constituie 75,5 mil. EUR, inclusiv cele două împrumuturi – din partea BEI și BERD și componenta de grant.

13 aprilie

Guvernul a aprobat Programul de granturi pentru susținerea inovațiilor digitale, care va fi oferit de Ministerul Economiei, prin intermediul ODIMM. Programul vizează acordarea finanțării nerambursabile sub formă de granturi IMM-urilor pe componentele de inovare digitală, tehnologie verde și producție sustenabilă în următoarele domenii: tehnologia informației și comunicațiilor, media digitală, fabricație, agricultură, educație, sănătate, servicii financiare, industrii creative, e-Comerț, reciclare. Astfel, startup-urile tehnologice vor beneficia de granturi în limita de 80% din costurile legate de dezvoltarea și promovarea produselor și/sau serviciilor, dar nu mai mult de 500.000 MDL. Programul va fi finanțat atât din alocările bugetare, cât și din surse externe ale partenerilor de dezvoltare.

14 aprilie

Parlamentul a ratificat Acordul de împrumut între Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare în vederea realizării proiectului "Sistemul termoelectric al municipiului Bălți (SA "CET-Nord") – Faza II". Valoarea împrumutului constituie 15 mil. EUR, din care 9,5 mil. EUR - realizarea componentei investiționale, iar 5,5 mil. EUR refinanțarea datoriei istorice. Perioada de acțiune a acordului constituie 15 ani și include perioada de grație de 3 ani.

21 aprilie

Proiectul Legii privind identificarea electronică și serviciile de încredere, votat în prima lectură, vizează reglementarea domeniului de securitate a mijloacelor de identificare electronice și a serviciilor de încredere. Prin actul aprobat, se propune definirea unor noțiuni noi, care nu se regăsesc în legislația națională, precum serviciu de încredere, sigiliu electronic, serviciu de distribuție electronică înregistrată etc. De asemenea, este prevăzută modalitatea de acreditare și activitate a prestatorilor de servicii de încredere. Proiectul conține aspecte privind regimul juridic al documentelor electronice, circulația acestora, responsabilitatea prestatorilor de servicii de încredere în asigurarea protecției datelor cu caracter personal. Inițiativa legislativă va intra în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial. Odată cu intrarea în vigoare a prezentului proiect va fi abrogată Legea privind semnătura electronică și documentul electronic.

21 aprilie

Deputații au adoptat Legea privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse de vehicule. Proiectul de lege vizează racordarea cadrului legal la prevederile comunitare, fiind stabilite condițiile generale și particulare ale acoperirii asigurării răspunderii civile auto (RCA), modalitatea și termenele de plată a despăgubirilor de asigurare. Potrivit proiectului, contractul de asigurare RCA internă se încheie pe un termen de 12 luni, iar contractul de asigurare RCA externă (Carte Verde) poate fi încheiat pentru perioade de asigurare mai mici de 12 luni, dar nu mai mici de 15 zile. Vor fi majorate limitele de răspundere acoperite prin asigurarea RCA de la 1 mil. MDL la un nivel de 100.000 EUR. Pentru vătămări corporale și decese produse în unul și același accident, limita de despăgubire se stabilește, pentru accidente la nivel de 100.000 EUR – pentru o parte vătămată sau 500.000 EUR – indiferent de numărul părților vătămate. Legea va intra în vigoare la expirarea a 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial.

5 mai

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a decis cu vot unanim stabilirea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 15,5%. Se stabilesc ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul de 17,5% și ratele de dobândă la depozitele overnight la nivelul de 13,5%. Norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei

moldovenești și în valută neconvertibilă se majorează începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în lei moldovenești 16 mai 2022 – 15 iunie 2022, de la 28,0% la 30,0% din baza de calcul. S-a decis majorarea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă, începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în lei moldovenești 16 mai 2022 – 15 iunie 2022, de la 30,0% la 33,0% din baza de calcul.

18 mai

Guvernul a aprobat proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Republica Poloneză în valoare de 20 mil. EUR, semnat la 8 aprilie curent. Resursele financiare vor fi utilizate pentru finanțarea necesităților bugetului de stat, inclusiv gestionarea crizei refugiaților din Ucraina. Împrumutul va fi oferit pentru o perioadă de 20 ani, la o rată a dobânzii de doar 0,01% anual.

18 mai

Conceptul și Regulamentul privind modul de funcționare și utilizare a serviciului guvernamental de identitate și semnătură electronică mobilă MobiSign au fost aprobate de Guvern. Spre deosebire de alte tipuri de semnătură digitală, aplicația MobiSign oferă o serie de avantaje semnificative: este gratuită, nu necesită cititoare de carduri, poate fi descărcată direct pe telefon și nu creează impedimente pentru folosirea pe același dispozitiv a serviciilor de semnătură mobilă furnizate de operatorii de telefonie mobilă. Semnătura electronică avansată calificată are aceeași valoare juridică ca și semnătura olografă, iar MobiSign va fi un dispozitiv mult mai modern de aplicare a semnăturii electronice.

19 mai

Deputații au aprobat în prima lectură proiectul de lege pentru modificarea Legii privind contractele de credit pentru consumatori, Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, Codului civil. Proiectul are drept scop creșterea gradului de transparență în publicitatea creditelor și informarea corectă a consumatorului în procesul de selectare a ofertelor. Documentul prevede obligativitatea de a afișa dobânda anuală efectivă, mărimea literelor și cifrelor fiind cel puțin de trei ori mai mare decât mărimea literelor restului textului. Se propune interzicerea dobânzii flotante pentru creditul valoarea căruia este mai mic de 3 salarii medii lunare pe economie.

26 mai

Deputații au aprobat în prima lectură proiectul de lege care urmărește creșterea productivității și competitivității pe piața muncii. Printre măsurile propuse sunt extinderea, de la 3 la 6 luni, a perioadei de probă pentru toate categoriile de salariați, cu excepția muncitorilor necalificați; simplificarea procedurii de schimbare a programului de lucru, a contractului de muncă, de transfer la o altă unitate cu acordul salariatului. De asemenea, proiectului vizează reducerea de la 1 lună la 14 zile a termenului minim de aducere la cunoștință a salariaților despre modificarea programului de muncă în schimburi. În scopul asigurării unei previzibilități ce se referă la revenirea din concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se propune introducerea obligativității de a preaviza angajatorii, cu cel puțin 14 zile înainte de data preconizată de revenire. În cazul în care funcția este ocupată – cu cel puțin 2 luni înainte.

2 iunie

Consiliul directorilor executivi al Băncii Mondiale a aprobat acordarea unei finanțări Republicii Moldova, în cadrul Programului de Operațiuni pentru Politici de Dezvoltare privind răspunsul la situații de urgență, reziliență și competitivitate (DPO), în valoare de 159,24 mil. USD. Acest sprijin

bugetar va ajuta Guvernul Republicii Moldova să atenueze efectele crizelor generate de războiul din Ucraina, de criza energetică și de creșterea prețurilor. Această operațiune face parte dintr-un pachet de asistență financiară coordonată din partea partenerilor internaționali, inclusiv FMI și UE, pregătit ca răspuns la urgența socioeconomică actuală din Republica Moldova. DPO include finanțare BIRD cu un împrumut în valoare de 43 mil. USD și o contribuție concesională pe bază nerambursabilă în cadrul Facilității Globale de Finanțare Concesională în valoare de 9,24 mil. USD, precum și un credit IDA în valoare de 107 mil. USD.

2 iunie

Proiectul de lege, prin care agenții economici sunt scutiți de necesitatea perfectării facturilor fiscale atunci când vor face cumpărături cu cardul bancar și vor dori să-și deducă cheltuielile, a fost votat în cea de-a doua lectură. Astfel, bonul fiscal eliberat va putea servi ca document confirmativ pentru deducerea cheltuielilor. În acest sens au fost modificate Codul fiscal și Legea cu privire la contabilitate și raportare financiară. Implementarea proiectului nu necesită bani de la bugetul de stat. În schimb are impact pozitiv asupra activității agenților economici care nu vor avea nevoie de a procura, perfecta și transmite facturi fiscale. Proiectul va intra în vigoare la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

2 iunie

Deputații au votat în lectura a doua Proiectul de lege care oferă Societăților cu răspundere limitată dreptul de a emite obligațiuni. Emiterea obligațiunilor va permite SRL-urilor să atragă împrumuturi pentru finanțarea activității, atât pe plan intern, cât și extern, încurajând concurența pe piața instrumentelor financiare, creșterea investițiilor, impulsivitatea dezvoltării mediului de afaceri. Potrivit proiectului, emisiunea obligațiunilor se va decide prin hotărârea adunării generale a asociaților, iar procedura de emitere se va efectua în baza și conform prevederilor statutului societății. În acest sens au fost modificate Legea privind societățile cu răspundere limitată și Legea privind piața de capital.

3 iunie

Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a decis cu vot unanim stabilirea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul de 18,5%, înregistrând o creștere cu 3 p.p. Se stabilesc ratele de dobândă la creditele overnight la nivelul de 20,5% și ratele de dobândă la depozitele overnight la nivelul de 16,5%. Se majorează norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenesti și în valută neconvertibilă: începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în lei moldovenesti 16 iunie 2022 – 15 iulie 2022, de la 30,0% la nivelul de 32,0% din baza de calcul; începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în lei moldovenesti 16 iulie 2022 – 15 august 2022, de la 32,0% la nivelul de 34,0% din baza de calcul. De asemenea, se majorează norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă: începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în valută liber convertibilă 16 iunie 2022 – 15 iulie 2022, de la 33,0% la nivelul de 36,0% din baza de calcul; începând cu perioada de aplicare a rezervelor obligatorii în valută liber convertibilă 16 iulie 2022 – 15 august 2022, de la 36,0% la nivelul de 39,0% din baza de calcul.

9 iunie

Parlamentul a aprobat în prima lectură ratificarea Acordului de finanțare cu Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului "Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova", semnat la 21 aprilie curent. Potrivit documentului, Republica Moldova va primi un grant în valoare de 1,55 mil. EUR și va contracta un credit de stat extern în valoare de 44,1 mil. EUR. Resursele financiare vor fi utilizate pentru asigurarea cu acces la servicii

de alimentare cu apă și sanitație a mai multor localități din țară. Astfel, cetățenii din raioanele Cahul și Vulcănești vor beneficia de servicii îmbunătățite de aprovizionare cu apă, în municipiile Soroca și Comrat vor fi extinse și îmbunătățite infrastructurile de ape uzate.

9 iunie

A fost votată în prima lectură ratificarea Acordului de grant dintre Guvernul Republicii Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, prin care Republica Moldova va beneficia de un grant în valoare de 3,105 mil. USD în cadrul Proiectului "Agricultura Competitivă în Moldova". Resursele financiare vor fi utilizate pentru atenuarea degradării terenurilor și creșterea productivității agricole. Cea de-a patra finanțare din cadrul Proiectului "Agricultura Competitivă în Moldova" are mai multe componente: fortificarea capacităților Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerului Mediului, granturi pentru fermieri și suport pentru reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție. Acordul de grant va fi implementat până la sfârșitul anului 2024.

15 iunie

A fost semnat Contractul de credit dintre Republica Moldova și Agenția Franceză pentru Dezvoltare, prin care Republica Moldova va beneficia de asistență financiară în valoare de 15 mil. EUR. Resursele financiare vor fi utilizate pentru finanțarea necesităților bugetului de stat, inclusiv pentru servicii de sănătate, educație, transferuri sociale etc. Potrivit Contractului, împrumutul va fi acordat la o rată fixă a dobânzii de 1,38% anual, cu maturitatea de 15 ani, inclusiv o perioadă de grație de 5 ani. Împrumutul va fi debursat într-o singură tranșă dar nu mai târziu de 30 noiembrie 2022, iar rambursarea împrumutului va fi efectuată semestrial în 20 de tranșe egale.

15 iunie

Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Franceze au semnat la Chișinău Convenția pentru evitarea dublei impuneri și prevenirea evaziunii și fraudei fiscale cu privire la impozitele pe venit. Convenția vizează dezvoltarea relațiilor economice dintre cele două țări atât în domeniul eliminării dublei impuneri a persoanelor fizice și juridice, cât și în atragerea investițiilor străine. Documentul prevede crearea unor sisteme fiscale care ar coordona acțiunile statelor contractante îndreptate spre evitarea dublei impuneri, eliminarea discriminării fiscale sub orice formă, precum și asigurarea schimbului de informații. Conform art. 14 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale, Convenția urmează a fi ratificată de către Parlamentul Republicii Moldova.

16 iunie

Legislativul a ratificat Acordul între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind activitățile operative desfășurate de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă în Republica Moldova (FRONTEX). Documentului are ca scop crearea cadrului legal pentru detașarea unor experți ai FRONTEX care să acorde Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne suportul necesar în gestionarea crizei regionale și a fluxului de refugiați de la frontiera moldo-ucraineană. Toate cheltuielile aferente activității experților FRONTEX vor fi acoperite de către Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă. Acordul respectiv a fost semnat la 17 martie 2022, la Bruxelles.

22 iunie

Guvernul a aprobat Programul activităților de reintegrare a țării pentru anul 2022, care prevede finanțarea a 36 proiecte de dezvoltare în perimetrul Zonei de Securitate, cu un buget total de 15 mil. MDL. În anul curent, au fost selectate și vor fi implementate 22 de proiecte de dezvoltare și de

modernizare a instituțiilor din sistemul educațional, 11 proiecte de reparație și dotare a edificiilor administrative, instituțiilor de cultură, sport și medico-sanitare, 2 proiecte de amenajare a zonelor de agrement și altor spații publice, precum și un proiect de acordare a suportului financiar pentru asigurarea activității delegației Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control.

23 iunie

Legislativul a ratificat Acordul de grant cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea asistenței tehnice "Activități preparatorii aferente unui proiect privind locuințele sociale". Conform acordului, Republica Moldova va beneficia de un grant de 49000 EUR. Mijloacele financiare vor fi utilizate pentru efectuarea studiului de fezabilitate și pentru activitățile preparatorii în scopul realizării unui nou proiect de construcție a locuințelor sociale. Pe lângă aceasta, se prevede renovarea căminelor studențești și profesionale și construcția azilurilor pentru bătrâni și pentru persoane cu dizabilități. Până în prezent, datorită implementării unui proiect cu suportul Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei, au fost construite 556 de locuințe sociale în 12 raioane. Până la sfârșitul anului, urmează să fie date în exploatare încă 121 locuințe

23 iunie

Consiliul European a votat acordarea Republicii Moldova statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană. Astfel, țara urmează să implementeze reformele necesare și să adapteze legislațiile la cele europene. De menționat, că Republica Moldova a depus cererea de aderare la UE la data de 3 martie 2022.

23 iunie

Deputații au aprobat în lectură finală modificări la Legea privind atragerea împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional prin intermediul Mecanismul de finanțare extinsă și la Legea privind atragerea împrumutului de stat extern prin intermediul Mecanismului extins de creditare. Modificările au fost necesare, dat fiind faptul că FMI a decis majorarea asistenței pentru țară. La data de 11 mai 2022 Consiliul de directori executivi al FMI a adoptat decizia privind creșterea de la 400 mil. de Drepturi speciale de tragere (DST) până la 594,3 mil. DST (cca 795,72 mil. USD) a împrumuturilor în cadrul Programului de reforme economice. Cele două împrumuturi vor fi utilizate pentru finanțarea necesităților bugetului de stat.

29 iunie

Cabinetul de miniștri a aprobat proiectul de lege care prevede interzicerea practicilor ce se abat de la buna conduită comercială, sunt contrare modalităților echitabile și sunt impuse unilateral. Documentul facilitează negocierile dintre furnizorii de produse agricole și alimentare (producători, procesatori) și cumpărători (magazine), care oferă aceste produse consumatorului final. Legea va proteja micii producători de clauze abuzive și va facilita accesul acestora la plasarea producției în rețelele comerciale din toată țara. Modificările prevăd, între altele, că cumpărătorul nu poate impune producătorului condiția de a livra produsele în toate magazinele pe care le deține și că un anumit magazin nu are dreptul să interzică producătorului furnizarea acelorași produse către alte rețele/magazine și invers. De asemenea, magazinul nu are voie să ceară anularea sau înlocuirea comenzilor de produse agricole și alimentare perisabile într-un termen mai scurt de 30 de zile etc.

29 iunie

Executivul a aprobat proiectul de lege pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, care prevede acordarea unei asistențe financiare în valoare de 150 mil. EUR, din care 30 mil. EUR vor fi oferite sub formă de grant, iar 120 mil. EUR – sub formă de împrumut. Această asistență va facilita redresarea economică a Republicii Moldova prin promovarea unui set de politici care vizează domenii precum sectorul energetic, statul de drept și lupta împotriva corupției, guvernarea sectorului public și climatul de afaceri. Banii vor fi alocați pentru a acoperi necesitățile bugetare ale țării. Asistența financiară va fi disponibilă timp de 2,5 ani și va fi debursată în 3 tranșe, în perioada 2022-2024. Memorandumul de înțelegere, semnat la data de 22 iunie curent, urmează a fi ratificat de către Parlamentul Republicii Moldova.

REZUMATUL EDIȚIEI

Producția

În semestrul I al anului 2022 **produsul intern brut** a atins o valoare de 120 592,8 mil. MDL (în prețuri curente), ceea ce în termeni reali reprezintă același nivel comparativ cu semestrul I al anului 2021.

Producția industrială în prima jumătate a anului 2022 înregistrează o ușoară creștere cu 0,9% (serie brută) față de perioada similară a anului 2021. Rezultatele obținute se datorează creșterii în cadrul industriei extractive cu 5,0% f.p.s.a.p. și creșterii în cadrul industriei prelucrătoare cu 2,6% f.p.s.a.p. Însă, în același timp, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă și aer condiționat a înregistrat o reducere cu 7,3% față de perioada similară a anului precedent.

În primele șase luni ale anului 2022 **producția globală agricolă** în gospodăriile de toate categoriile a înregistrat o diminuare cu 5,7% (în prețuri comparabile) comparativ cu perioada similară a anului precedent. Rezultatul obținut a fost condiționat ca urmare a reducerii producției vegetale cu 7,6% f.p.s.a.p. și a reducerii producției animale cu 5,3% f.p.s.a.p.

În prima jumătate a anului 2022 **volumul mărfurilor transportate** cu toate tipurile de transport a atins cifra de 9 223,3 mii tone, o cifră net superioară celei din anul precedent cu 19,6%. De asemenea, și parcursul total al mărfurilor în perioada respectivă s-a mărit cu 24,3%, astfel atingând cifra de 2 850,3 mil. tone/km.

În prima jumătate a anului 2022 **investițiile în active imobilizate** au atins cifra de 11 833,2 mil. MDL, care comparativ cu perioada similară a anului 2021 au înregistrat o diminuare cu 7,7% (în prețuri comparabile). Rezultatul obținut este o urmare a reducerii atât a investițiilor în imobilizările corporale, cât și în imobilizările necorporale care la rândul lor au înregistrat o scădere cu 7,8% și 0,1% f.p.s.a.p., respectiv.

În primul semestru al anului 2022, prin intermediul agențiilor de turism și al tur operatorilor, au fost acordate servicii pentru 141 995 de **turiști și excursioniști**. Această cifră demonstrează o creștere semnificativă cu 47,8% față de valoarea înregistrată în perioada similară a anului precedent. Rezultatul dat s-a datorat majorării celor trei tipuri de turism, însă în mod diferit și anume, turismul receptor a constituit 333,7% f.p.s.a.p., turismul emițător s-a majorat cu 50,8% și turismul intern cu 21,3%.

Prețuri și rate de schimb

Prima jumătate a anului 2022 a fost marcată de accelerarea semnificativă a ratei inflației. Un impact major asupra creșterii prețurilor l-au exercitat factorii de natură externă, amplificati de consecințele economice ale războiului din Ucraina și creșterea prețurilor la energie și materii prime. În consecință, au crescut semnificativ prețurile la combustibil, prețurile reglementate și prețurile la produsele alimentare ceea ce a dus la scăderea esențială a puterii de cumpărare a populației.

Rata inflației în semestrul I al anului 2022 față de perioada similară a anului precedent a fost de 24,2%, plasându-se cu mult peste limita superioară a coridorului de variație a țintei de 6,5%, stipulate în Strategia politicii monetare pe termen mediu. Comparativ cu perioada similară a

anului precedent ritmul de creștere a inflației a crescut cu 22,3 p.p. În aceeași perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 28%, produse nealimentare – 18,4%, servicii – 27,3% f.p.s.a.p.

Evoluția ratelor de schimb ale monedei naționale. Cursul de schimb al monedei naționale în prima jumătate a anului 2022 s-a depreciat față de dolarul SUA și s-a apreciat față de moneda unică europeană. La deprecierea leului a contribuit aprecierea accelerată a dolarului american față de moneda Euro pe piețele internaționale, economia europeană fiind mult mai expusă decât cea a Statelor Unite la efectele negative ale războiului din Ucraina, din motive geografice și, mai ales, din cauza dependenței de aprovizionarea cu energie (gaz, petrol și cărbune) din Rusia.

Politica monetară

În prima jumătate a anului 2022 acumularea presiunilor inflaționiste a determinat Banca Națională a Moldovei să înăsprească politica monetară, proces inițiat la finalul anului trecut. Aceste măsuri au fost adoptate cu scopul de a atenua presiunile inflaționiste prin temperarea cererii agregate. Totodată, având în vedere caracterul nemonetar al inflației actuale, aceste măsuri nu s-au soldat cu efecte solide, inflația în RM fiind practic cea mai înaltă printre țările din regiune.

În trimestrul II, 2022 BNM a majorat succesiv **rata dobânzii de politică monetară** la nivelul de 18,5% în luna iunie, de la 12,5% din luna aprilie, pentru păstrarea controlului ferm asupra lichidității de pe piața monetară. Totodată, s-au majorat și ratele dobânzilor facilităților permanente, astfel rata dobânzii la facilitatea de creditare s-a majorat până la 20,5%, de la 14,5%, și cea aferentă facilității de depozit până la 16,5% de la 10,5%.

Finanțele publice

Pe parcursul semestrului I 2022, indicatorii sectorului financiar au înregistrat o dinamică moderată, **veniturile bugetului public național** au înregistrat majorări în semestrul I 2022 - cu 19,4% mai mult decât veniturile acumulate în aceeași perioadă a anului 2021. La majorarea încasărilor bugetului public au contribuit atât veniturile fiscale, cât și cele nefiscale, dar și majorarea unor taxe și impozite. Partea de cheltuieli a bugetului public național în I semestru 2022 s-a realizat în sumă de 45130,4 mil. MDL, fiind în creștere cu 17,6% comparativ cu perioada similară a anului 2021. Totodată, cheltuielile realizate din BPN în anul 2022 au sporit cu ritmuri inferioare veniturilor din încasări, susținute preponderent de ponderea cheltuielilor sociale - circa 33549,1 mil. MDL, ceea ce reprezintă în jur de 74,3% (mai puțin cu 0,9 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată. Prin urmare, executarea bugetului public național în șase luni ale anului 2022 a înregistrat un deficit în mărime de 3427,1 mil. MDL, în creștere de 1,6 ori comparativ cu perioada similară a anului precedent. Când privește datoria publică, la finele lunii iunie 2022, se atestă o micșorare a ponderii datoriei sectorului public în PIB (29,6%) cu 3,5 p.p. f.p.s.a.p. Iar în primele șase luni ale anului 2022 granturile au scăzut cu 16,1% f.p.s.a.p.

Sectorul bancar

În pofida impactului efectelor externe, provocate de criza pandemică și războiul din țara vecină, sectorul bancar din Republica Moldova a înregistrat evoluții pozitive în prima jumătate a anului 2022, rămânând stabil, cu suficiente lichidități și bine capitalizat. Totuși, se înregistrează micșorări la volumul depozitelor persoanelor fizice și al depozitelor persoanelor juridice ca urmare a retragerilor efectuate în prima parte a anului 2022. Astfel, a fost înregistrată majorarea în valoarea absolută a creditelor expirate și a celor neperformante și, ca rezultat, o înrăutățire ușoară a indicatorilor calității portofoliului de credite comparativ cu finele anului precedent. De

asemenea, activele totale la nivelul sistemului bancar moldovenesc au crescut în primele opt luni ale anului 2022 cu 9%, până la 123020,82 mil. MDL față de sfârșitul anului 2021. Rezervele de lichiditate ale sectorului bancar depășesc în continuare limitele prudențiale impuse de BNM, pentru a face față unor eventuale evoluții nefavorabile. Volumul creditelor neperformante este în creștere continuă cu 6,73%, f.p.s.a.p., însă ponderea acestora este în descreștere cu 0,8 p.p. față de II trimestru 2021. În această perioadă se observă și creșterea profitabilității bancare de 1,7 ori f.p.s.a.p.

Sectorul extern

Deficitul **contului curent al balanței de plăți**, în perioada ianuarie-iunie 2022, a constituit 982,41 mil. USD, fiind în creștere cu 16,1% comparativ cu perioada similară din anul precedent. Raportat la PIB, contul curent a constituit -15,0%. **Contul de capital** s-a micșorat cu 37,9% comparativ cu semestrul I 2021, înregistrând un deficit de 13,16 mil. USD. **Contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 1 061,37 mil. USD, ca urmare a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 580,43 mil. USD, precum și a scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 480,94 mil. USD.

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 30.06.2022, a constituit 5840,94 mil. USD, fiind cu 11,9% mai puțin față de sfârșitul anului 2021. Poziția investițională internațională raportată la PIB a constituit 41,0%. **Volumul transferurilor bănești** în perioada ianuarie-iunie 2022, din străinătate prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice, a constituit 855,02 mil. USD. **Valoarea comerțului exterior cu bunuri** în perioada ianuarie-iunie a anului 2021, a înregistrat o creștere de 29% față de perioada similară a anului precedent. **Exporturile de mărfuri**, în ianuarie-iunie 2022 au constituit 2290,4 mil. USD, fiind o valoare mai mare de 1,7 ori comparativ cu cea înregistrată în perioada similară a anului 2021. **Importurile de mărfuri**, în perioada ianuarie-iunie 2022, au constituit 4347,0 mil. USD, cu 33,1% mai mult față de perioada similară din anul 2021.

Deficitul balanței comerciale în ianuarie-iunie 2022 a constituit 2056,6 mil. USD, fiind cu 6,3% mai mult comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2021. **Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi** în ianuarie-iunie 2022 a fost de 52,7%, în creștere cu 11,9 p.p. comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2021.

Mediul de afaceri

La finele anului 2021, BNS avea la evidență 60,3 mii de întreprinderi raportoare, cu o ușoară creștere de 3,9% f.p.s.a.p.

Spre deosebire de anii precedenți (2019-2020), în perioada analizată (2020-2021) numărul total de salariați la întreprinderile din RM, luate la evidență de organele statistice, a marcat o ușoară creștere de 1,1% f.p.s.a.p., ca urmare a evoluțiilor pozitive atestate la întreprinderile mari. Totodată, în anul 2021 numărul mediu de salariați din sectorul IMM, s-a micșorat față de anul precedent cu 0,6%. În perioada analizată, diminuarea numărului de salariați s-a produs la întreprinderile mijlocii (o scădere de -3,5% f.p.s.a.p.). Întreprinderile mici și micro au marcat o ușoară creștere a numărului de salariați în anul 2021 f.p.s.a.p. (+0,3%, respectiv +1,2%).

În anul 2021 veniturile din vânzări a întreprinderilor au marcat o creștere semnificativă, inclusiv sectorul IMM a înregistrat în această perioadă o creștere a cifrei de afaceri. Astfel, în anul 2021 veniturile din vânzări, per total întreprinderi, s-au majorat față de anul precedent cu 27,8%.

Sectorul social

Piața forței de muncă. În T II din anul 2022, forța de muncă, care include populația ocupată și șomerii, a constituit 900,4 mii pers., în creștere cu 3,0% f.p.s.a.p. Totodată, rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste a fost de 42,3%, ceea ce este cu 1,1 p.p. mai mult f.p.s.a.p. Populația ocupată în T II din anul 2022 a fost de 878,9 mii pers., mai mult cu 4,3% f.p.s.a.p. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a constituit 41,3%, fiind peste nivelul din T II din 2021 (39,7%). Numărul șomerilor, definit conform BIM, în T II din anul 2022 a constituit 21,6 mii pers., micșorându-se f.p.s.a.p. cu 10,2 mii persoane sau cu 3,8%. Rata șomajului (LU1) la nivelul țării în T II din anul 2022 a fost de 2,4%, mai mică cu 1,2 p.p. f.p.s.a.p. Populația în afara forței de muncă din țară (de 15 ani și peste) în T II din anul 2022 a fost de 1229,7 mii persoane, în scădere cu 1,3% f.p.s.a.p. În T II din anul 2022 grupul NEET a avut o pondere de 16,5% din populația din grupa de vârstă de 15-24 ani, 26,1% - în cazul celor cu vârsta de 15-29 ani și 29,8% - la cei cu vârsta de 15-34 ani.

Remunerarea muncii. În Trimestrul II din anul 2022 câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară a fost în mărime de 10376,2 MDL, majorându-se în termeni nominali cu 14,7% f.p.s.a.p., iar în valoare reală a scăzut cu 11,3% (cu ajustarea la indicele prețurilor de consum). În sectorul bugetar salariul mediu lunar în T II din anul 2022 a fost în mărime de 8712,9 MDL, în creștere cu 6,4% f.p.s.a.p., iar în sectorul real – 10960,4 MDL, mai mult cu 9,0% f.p.s.a.p. Cele mai mari câștiguri salariale medii brute lunare au fost înregistrate în: Informații și comunicații (26517,9 MDL - de 2,6 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); Activități financiare și de asigurări (20401,2 MDL - de 2,0 ori mai mare decât salariul mediu pe economie) și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (15010,1 MDL - de 1,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie).

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2022 a constituit 673,3 mii pers. (din care 64,2% femei) sau cu 6,6 mii pers. mai puțin comparativ cu 1 iulie 2021. Numărul de pensionari după limita de vârstă a fost de 524,6 mii persoane (dintre care 68,9% femei) sau cu 3,4 mii mai mult f.p.s.a.p. Numărul total al beneficiarilor de alocații sociale de stat a fost de 76808 persoane (bărbați – 52,6%), cu 5,8 mii mai mult f.p.s.a.p. Mărimea medie a pensiei la 1 iulie 2022 a fost de 3133,05 MDL (cu 24,7% mai mare la bărbați decât la femei), ceea ce este cu 861,60 MDL sau cu 37,9% mai mult f.p.s.a.p. Mărimea medie a alocației sociale de stat a fost de 1328,82 MDL (cu 9,0% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 626,05 MDL sau cu 89,1% f.p.s.a.p.

Minimul de existență. Minimul de existență în Semestrul I din anul 2022 în medie pe lună la o persoană a constituit 2485,0 MDL, majorându-se cu 16,9% față de Semestrul I din anul 2021. În orașele mari (mun. Chișinău și Bălți) minimul de existență a constituit 2681,3 MDL, ceea ce este mai mult cu 16,6% față de Semestrul I din anul 2021. Această mărime este cu 10,0% mai mare comparativ cu orașele mici și cu 11,5% mai mare decât în sate.

Capitolul I

PRODUCȚIA¹

În semestrul I al anului 2022 produsul intern brut a atins o valoare de 120 592,8 mil. MDL (în prețuri curente), ceea ce în termeni reali prezintă același nivel comparativ cu semestrul I al anului 2021.

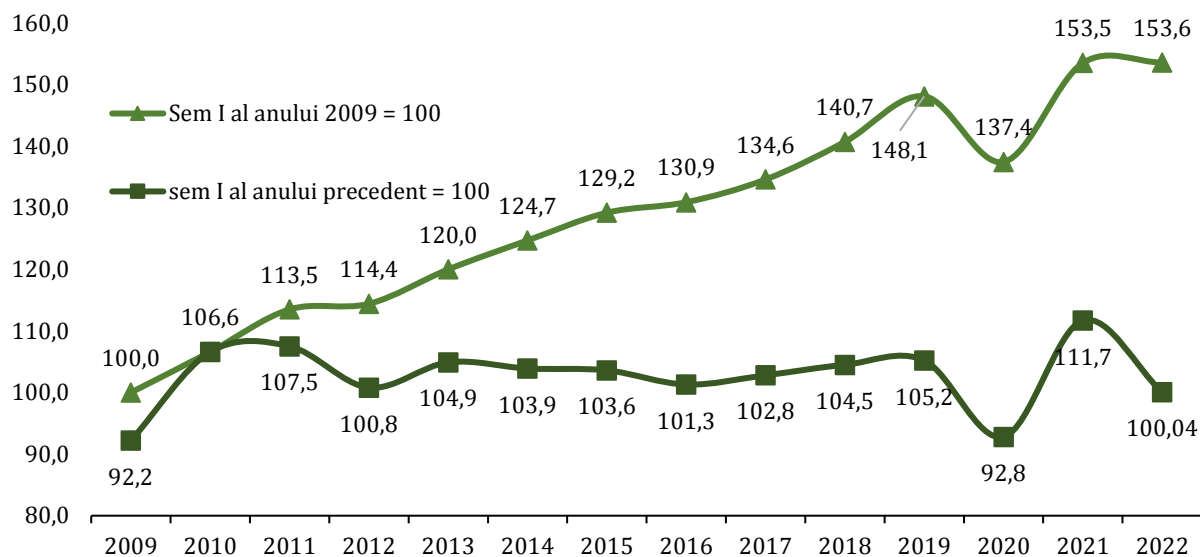

Figura 1.1. Evoluția PIB-ului, ianuarie-iunie 2009-2022, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Conform **categoriilor de resurse**, principalele activități care au contribuit la creșterea PIB-ului au fost următoarele:

- Comerțul cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor; transport și depozitare; activități de cazare și alimentație publică - având o pondere de 17,1% la formarea PIB, au contribuit la creșterea acestuia cu 2,0% și la majorarea VAB cu 13,6% f.p.s.a.p.
- Sănătate și asistență socială - cu o pondere de 5,2% la formarea PIB, au contribuit la creșterea acestuia cu 0,7% și la majorarea VAB cu 13,6% f.p.s.a.p.
- Activitățile financiare și asigurările - cu o pondere la formarea PIB de 3,4%, au contribuit la creșterea acestuia cu 0,4% și o creștere a VAB cu 11,9% f.p.s.a.p.

Activitățile care au contribuit negativ la creșterea PIB-ului au fost următoarele:

- Construcțiile - cu o pondere de 7,2% la formarea PIB-ului, au dus la o diminuare a acestuia cu 1,7% și o reducere a VAB cu 18,5%.
- Industria prelucrătoare - având o pondere în PIB de 10,5% a participat la diminuare lui cu 0,5% și o reducere a VAB cu 4,5%.

¹ Analiza este prezentată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender, pe baza statisticilor oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. În unele cazuri, special menționate, sunt prezentate datele disponibile vizând regiunea transnistreană, difuzate de către organul de statistică din regiune.

- Tranzacțiile imobiliare – au redus PIB-ul cu 0,5%, având o pondere de 7,1% și o diminuare a VAB cu 5,8%.
- Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – cu o pondere în PIB de 3,0%, a redus PIB-ul cu 0,3% și VAB-ul cu 12,2%.
- Agricultură, silvicultură și pescuitul – având o pondere în PIB de 3,9% au participat la diminuare lui cu 0,2% și o reducere a VAB cu 4,8%.

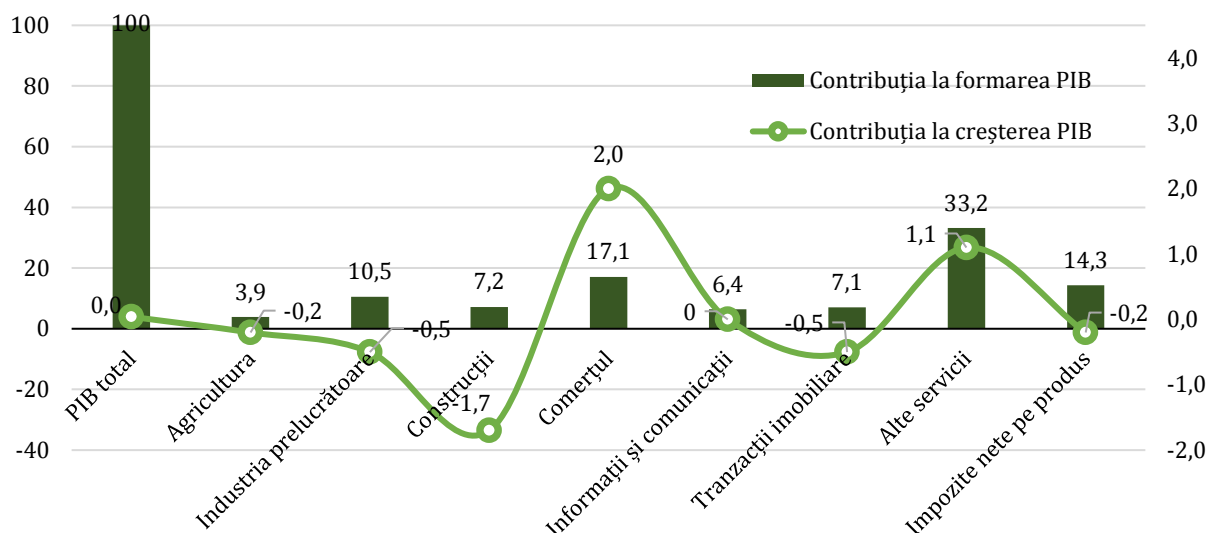

Figura 1.2. Contribuția componentelor de resurse la formarea PIB în sem. I 2022 și la creșterea acestuia față de sem. I 2021, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

De asemenea și impozitele nete pe produse în perioada respectivă au înregistrat o comprimare a valorii cu 1,7%, ceea ce a dus la micșorarea PIB-ului cu 0,2% și o pondere în formarea acestuia de 14,3%.

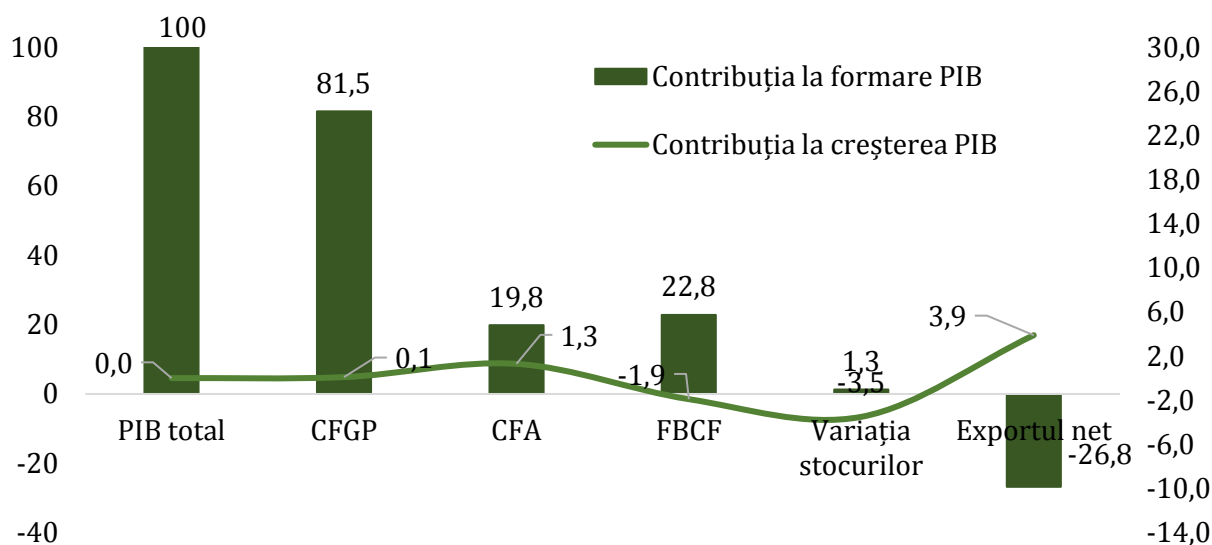

Figura 1.3. Contribuția componentelor pe categorii de utilizări la formarea și creșterea PIB în ianuarie-iunie 2022 față de perioada ianuarie-iunie 2021, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Conform categoriilor de utilizări, un aport pozitiv la creșterea PIB-ului l-au avut:

- Exportul net de bunuri și servicii – în perioada respectivă a contribuit pozitiv cu 3,9% la creșterea PIB ca urmare a creșterii volumului exporturilor cu 45,4% f.p.s.a.p. care a înregistrat o creștere mai pronunțată față de volumul importurilor ce s-au majorat cu 15,8% f.p.s.a.p.;
- Consumul final al administrației publice – în perioada respectivă a crescut cu 7,3% f.p.s.ap. astfel contribuind la formarea PIB-ului cu 19,8% și la creșterea lui cu 1,3%;
- Consumul final al gospodăriilor populației – a marcat în perioada respectivă o creștere de 0,1% f.p.s.a.p. ce i-a permis să atingă o cotă de 81,5% din PIB și a favorizat creșterea acestuia cu 0,1%.

În același timp, o contribuție negativă la formarea și creșterea PIB a avut formarea brută de capital fix, care, în perioada respectivă, s-a redus cu 7,3%, atingând, astfel, o pondere de 22,8% din PIB și o diminuare a lui cu 1,9%.

Industria

Producția industrială în prima jumătate a anului 2022 înregistrează o ușoară creștere cu 0,9% (serie brută) față de perioada similară a anului 2021. Rezultatele obținute se datorează creșterii în cadrul industriei extractive cu 5,0% f.p.s.a.p. și creșterii în cadrul industriei prelucrătoare cu 2,6% f.p.s.a.p. În același timp, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă și aer condiționat a înregistrat o reducere cu 7,3% față de perioada similară a anului precedent.

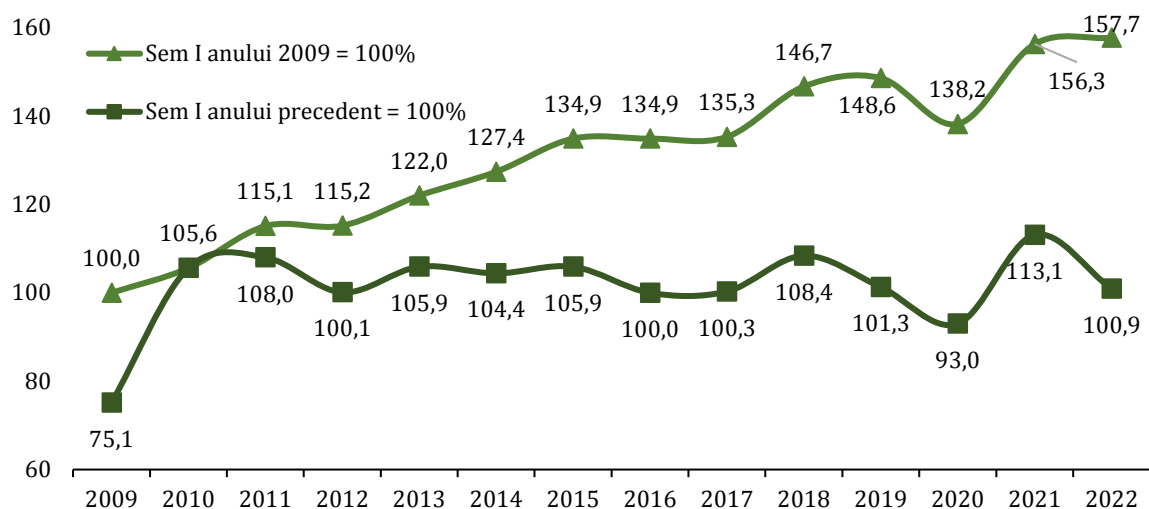

Figura 1.4. Indicii producției industriale în ianuarie-iunie 2009-2022, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

În cadrul industriei prelucrătoare, cele mai mari creșteri au fost înregistrate în "Industria alimentară" (+40,7%), "Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite" (+31,0%), "Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie" (+22,3%), "Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice" (+19,1%) și "Fabricarea băuturilor" (+18,5%). În același timp, cele mai vizibile reduceri au fost observate în cadrul "Fabricarea echipamentelor electrice" (-58,8%), "Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor" (-41,6%), "Industria metalurgică" (-30,2%), "Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a." (-22,5%) și "Fabricarea de mobilă" (-20,2%).

Tabelul 1.1. Activitatea sectorului industrial în ianuarie – iunie 2022

	Ianuarie-iunie 2022 față de ianuarie- iunie 2021
INDUSTRIE - TOTAL	100,9
INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	105,0
Alte activități extractive	105,3
INDUSTRIA PRELUCRATOARE	102,6
Industria alimentară	140,7
Fabricarea băuturilor	118,5
Fabricarea produselor de tutun	C
Fabricarea produselor textile	93,5
Fabricarea de articole de îmbrăcăminte	109,5
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor	103,9
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	131,0
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	122,3
Tipărire și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	95,0
Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	C
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	105,9
Fabricarea produselor și preparatelor farmaceutice de baza	108,6
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	119,1
Producția altor produse din minerale nemetalifere	104,3
Industria metalurgică	69,8
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	90,1
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	95,0
Fabricarea echipamentelor electrice	41,2
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	77,5
Fabricarea autovehiculelor, a remorcilor și semiremorcilor	58,4
Fabricarea altor mijloace de transport	-
Fabricarea de mobila	79,8
Alte activități industriale n.c.a.	100,3
Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	87,5
PRODUCTIA SI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICA SI TERMICA, GAZE, APA CALDA SI AER CONDITIONAT	92,7
Producția și furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda și aer condiționat	92,7

C = Date confidențiale (mai puțin de 3 unități raportoare)

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Agricultura

În primele șase luni ale anului 2022, producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile a înregistrat o diminuare cu 5,7% (în prețuri comparabile) comparativ cu perioada similară a anului precedent. Rezultatul obținut a fost condiționat ca urmare a reducerii producției vegetale cu 7,6% f.p.s.a.p. și a reducerii producției animaliere cu 5,3% f.p.s.a.p.

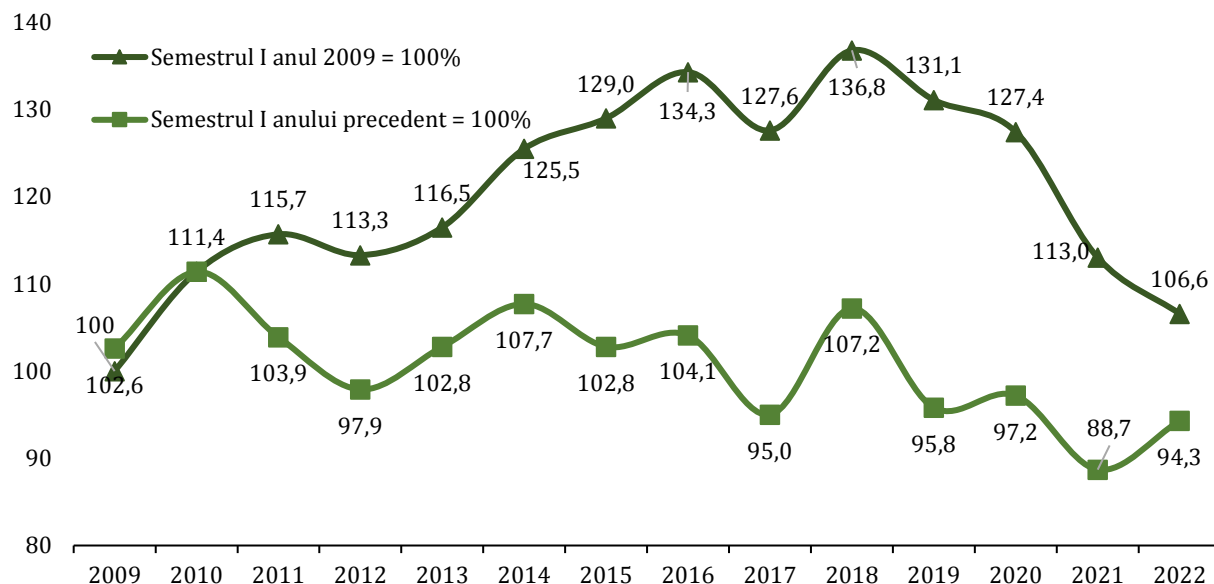

Figura 1.5. Evoluția producției agricole în ianuarie-iunie 2009-2022, %

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Cu toate că suprafața totală însămânțată pentru gospodăriile de toate categoriile a înregistrat o modestă creștere de 1,3% f.p.s.a.p. și a atins o arie de 1568,1 ha, ca structură, aceasta a avut modificări comparativ cu anul 2021. Culturile tehnice și cartofii, legumele și bostănoasele au înregistrat creșteri ale suprafețelor însămânțate cu 9,1% f.p.s.a.p. și 3,6% f.p.s.a.p., respectiv. În același timp, cerealele și leguminoasele pentru boabe și culturile pentru nutreț au înregistrat diminuări ale suprafețelor însămânțate cu 1,5% f.p.s.a.p. și 23,5% f.p.s.a.p., respectiv.

Tabelul 1.2 Producția animalieră pe principalele tipuri, ianuarie - iunie 2022

	total	în % față de ian.- iun. 2021
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) - total, mii tone, din care:	77,4	94,7
întreprinderile agricole	47,4	98,7
gospodăriile populației	30,0	89,0
Lapte - total, mii tone, din care:	137,0	87,7
întreprinderile agricole	15,9	106,7
gospodăriile populației	121,1	85,7
Ouă - total, mil. buc., din care:	316,5	102,2
întreprinderile agricole	138,6	108,6
gospodăriile populației	177,9	97,8

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

În sectorul zootehnic, producția animalieră a înregistrat creșteri doar la producția de ouă, care în perioada respectivă a crescut cu 2,2% f.p.s.a.p. În același timp, producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie), cât și producția de lapte au înregistrat reduceri cu 5,3% și 12,3%, respectiv, față de perioada similară a anului 2021.

Transportul

În prima jumătate a anului 2022 **volumul mărfurilor transportate** cu toate tipurile de transport a atins cifra de 9 223,3 mii tone, o cifră net superioară celei din anul precedent cu 19,6%. De asemenea, parcursul total al mărfurilor în perioada respectivă s-a mărit cu 24,3%, astfel atingând cifra de 2 850,3 mil. tone/km. Rezultatul respectiv se datorează transportării mărfurilor pe cale rutieră, care deține o cotă de aproximativ 77,8% din volumul total al mărfurilor transportate și care în perioada dată a crescut cu 11,3% f.p.s.a.p., fiind urmată de transportarea mărfurilor pe cale feroviară care în perioada menționată a crescut cu 69,7% f.p.s.a.p. În același timp, transportarea mărfurilor pe cale fluvială și aeriană s-a diminuat cu 29,2% și 26,1%, respectiv, față de semestrul I 2021.

Tabelul 1.3 Volumul mărfurilor transportate în perioada ianuarie – iunie 2022

	Ianuarie – iunie 2022	în % față de sem I 2022	Cota din totalul mărfurilor transportate
Mărfuri transportate - total, mii tone	9 223,3	119,6	100,0
din care, pe modul de transport:			
- feroviar	1 980,6	169,7	21,5
- rutier	7 175,0	111,3	77,8
- fluvial	67,2	70,8	0,7
- aerian	0,5	73,9	0,01

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Transportarea pasagerilor cu toate tipurile de transport în prima jumătate a anului dat a înregistrat un număr de 109 686,9 mii pasageri, care este cu 17,6% mai mare comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Creșterea respectivă se datorează, în mare parte, transportării pasagerilor cu ajutorul troleibuzelor, cu ajutorul transportului rutier (autobuze și microbuze) și pe cale aeriană care în perioada respectivă au crescut cu 19,5%, 13,4% și 41,9%, respectiv, față de perioada similară a anului precedent.

Reduceri au fost înregistrate la transportarea pasagerilor pe cale feroviară și fluvială, care în perioada dată s-au redus cu 8,1% și 13,9%, respectiv.

Tabelul 1.4 Numărul de pasageri transportați pe diferite căi de transport în perioada ianuarie – iunie 2022, mii pasageri

	Ianuarie -iunie 2022	în % față de ianuarie - iunie 2021
Total mii pasageri transportați,	109 686,9	117,6
din care:		
Feroviar	273,0	91,9
Rutier	32 795,7	113,4
Fluvial	84,4	86,1
aerian	382,6	141,9
troleibuze	76 151,2	119,5

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică

Investiții în active imobilizate

În prima jumătate a anului 2022 investițiile în active imobilizate au atins cifra de 11 833,2 mil. MDL, care comparativ cu perioada similară a anului 2021 au înregistrat o diminuare cu 7,7% (în prețuri comparabile). Rezultatul obținut este o urmare a reducerii atât a investițiilor în imobilizările corporale, cât și în imobilizările necorporale care la rândul lor au înregistrat o scădere cu 7,8% și 0,1% f.p.s.a.p., respectiv.

În cadrul investițiilor în imobilizările corporale, care constituie 97,5% din totalul investițiilor imobilizate, au fost înregistrate diminuări la toate compartimentele, excepție fiind în mașini și utilaje, precum și în alte imobilizări corporale, care în perioada respectivă au crescut cu 2,5% și 12,2%, respectiv, față de perioada similară a anului trecut. Cea mai însemnată reducere a înregistrat compartimentul construcții ingineresti, care, constituind 19,4% din totalul activelor imobilizate, în perioada dată s-au redus cu 26,4% f.p.s.a.p.

Tabelul 1.5 Investiții în active imobilizate pe tipuri de imobilizări ianuarie – iunie 2022

	Realizări, mil. MDL	În % față de:	
		ianuarie - iunie 2021	total
Investiții în active imobilizate - total	11 833,2	92,3	100
Imobilizări necorporale	296,5	99,9	2,5
Imobilizări corporale	11 536,7	92,2	97,5
din care:			
clădiri rezidențiale	1881,3	97,1	15,9
clădiri nerezidențiale	1 673,3	90,0	14,1
construcții ingineresti	2 300,1	73,6	19,4
mașini și utilaje	3 691,1	102,5	31,2
mijloace de transport	1 331,5	94,1	11,3
alte imobilizări corporale	659,4	112,2	5,6

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Principala sursă de finanțare, ca de obicei, o reprezintă mijloacele proprii ale investitorilor, cu o cotă de 66,1% din totalul investițiilor în active imobilizate, care în perioada dată a înregistrat o creștere modestă de 0,8% f.p.s.a.p. Cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate de fondul rutier și creditele și împrumuturile interne, care în perioada dată au crescut cu 43,1% și 28,7%, respectiv, f.p.s.a.p. În același timp, reduceri mari au fost înregistrate la creditele și împrumuturile externe, sursele din străinătate și alte surse, care în perioada dată s-au diminuat cu 50,0%, 35,0% și 57,3% respectiv, f.p.s.a.p.

Tabelul 1.6 Investiții în active imobilizate divizate pe surse de finanțare în ianuarie-iunie 2022, mil. MDL

	Ianuarie- iunie 2022	în % Ianuarie- iunie 2021	în % față de total
Total	11833,2	92,3	100
Surse proprii	7819,0	100,8	66,1
Bugetul de stat	488,9	86,1	4,1
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	579,2	93,2	4,9
Credite si împrumuturi interne	1144,4	128,7	9,7
Credite si împrumuturi externe	932,2	50,0	7,9
Surse din străinătate	418,9	65,0	3,5
Fondul rutier	295,3	143,1	2,5
Fondul ecologic	65,8	115,5	0,6
Alte surse	89,6	42,7	0,8

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Comerțul și alte servicii destinate pieței

În perioada ianuarie – iunie a anului 2022, **cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a înregistrat o creștere modestă de 0,6% (în prețuri comparabile), comparativ cu perioada similară a anului 2021.

În același timp, **cifra de afaceri din comerțul cu ridicata** (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) în semestrul I 2022 s-a majorat cu 54,8% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă a anului 2021.

Cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației în perioada corespunzătoare a înregistrat o creștere cu 15,5% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului 2021, iar **cifra de afaceri pentru serviciile de piață prestate, în principal, întreprinderilor** în ianuarie-iunie 2022 a crescut cu 31,4% (în prețuri curente), comparativ cu perioada similară din anul 2021.

Cifra de afaceri din comerțul cu autovehicule și motociclete în aceeași perioadă a înregistrat o creștere cu 21,4% (în prețuri curente), comparativ cu aceeași perioadă a anului 2021.

Turismul

În primul semestru al anului 2022, prin intermediul agențiilor de turism și al tur operatorilor au fost acordate servicii pentru 141 995 de turiști și excursioniști. Această cifră demonstrează o creștere semnificativă 47,8% față de valoarea înregistrată în perioada similară a anului precedent. Rezultatul dat s-a datorat majorării celor trei tipuri de turism, însă în mod diferit și anume, turismul receptor a constituit 333,7%. f.p.s.a.p., turismul emițător s-a majorat cu 50,8% și turismul intern cu 21,3%.

Tabelul 1.7. Turiști și excursioniști participanți la turismul organizat prin intermediul agențiilor de turism și a turoperatorilor

	turiști și excursioniști în perioada ianuarie-iunie 2022	% față de ianuarie-iunie 2021
TOTAL	141 995	147,8
Turism receptor (primirea cetățenilor străini în țară)	10 402	333,7
Turism emițător (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în străinătate)	96 475	150,8
Turism intern (deplasarea rezidenților Republicii Moldova în interiorul țării, în scop turistic)	35 118	121,3

Sursa: Datele Biroului Național de Statistică

Scopul principal al vizitatorilor care au apelat la agențiile de turism și turooperatori a fost odihna, recreerea și agrementul (86,9%), aceștia predominant fiind din: România (47,7%), Ucraina (36,7%), Polonia (5,2%) și Italia (4,6%).

În cadrul turismului emițător, de asemenea, principalul motiv de deplasare a rezidenților Republicii Moldova în străinătate a fost odihna, recreerea și agrementul (99,6%). Principalele puncte de destinație au fost Turcia (51,4%), România (11,9%), Bulgaria (11,6%), Egipt (11,3%) și Grecia (3,3%).

Capitolul II

PREȚURI, RATE DE SCHIMB ȘI POLITICA MONETARĂ

2.1 PREȚURI ȘI RATE DE SCHIMB

Prețuri

Prima jumătate a anului 2022 a fost marcată de accelerarea semnificativă a ratei inflației. Un impact major asupra creșterii prețurilor l-au exercitat factorii de natură externă, amplificați de consecințele economice ale războiului din Ucraina și creșterea prețurilor la energie și materii prime. În consecință, au crescut semnificativ prețurile la combustibil, prețurile reglementate și prețurile la produsele alimentare, ceea ce a dus la scăderea esențială a puterii de cumpărare a populației.

Rata inflației în semestrul I 2022 față de perioada similară a anului precedent a fost de 24,2%, plasându-se cu mult peste limita superioară a coridorului de variație a țintei de 6,5%, stipulate în Strategia politicii monetare pe termen mediu. Comparativ cu perioada similară a anului precedent ritmul de creștere a inflației a crescut cu 22,3 p.p. În aceeași perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 28%, produse nealimentare – 18,4%, servicii – 27,3% f.p.s.a.p.

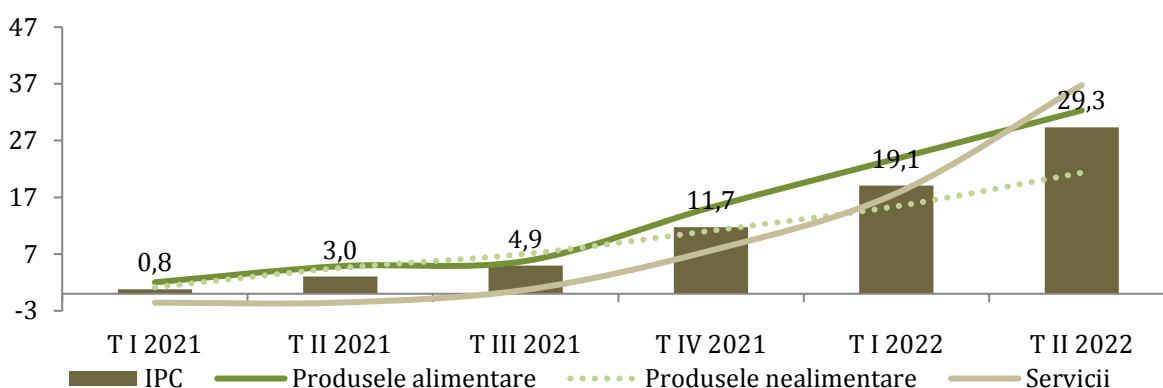

Figura 2.1.1. Ritmul anual de creștere a IPC

Sursa: Conform datelor Biroului National de Statistică

Rata medie anuală a inflației pentru trimestrul II 2022 f.p.s.a.p. a înregistrat un nivel record pentru ultimii zece ani și a constituit - 29,3%. Comparativ cu perioada similară a anului precedent ritmul de creștere a inflației s-a majorat cu 26,3 p.p. În aceeași perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 32,3%, produse nealimentare – 21,3%, servicii – 36,8% f.p.s.a.p.

În perioada de referință, rata inflației a depășit cu mult nu doar limita superioară a coridorului de variație a țintei de 6,5%, urmărită de BNM, dar și nivelele record ale inflației înregistrate în anul 2015 după delapidarea sectorului bancar național. Războiul din Ucraina, declanșat la sfârșitul lunii februarie, și sancțiunile economice occidentale împotriva Rusiei, au exacerbat creșterea prețurilor, au crescut esențial prețurile la carburanți și energie, s-au scumpit produsele alimentare și au fost revizuite și majorate prețurile reglementate. Toate acestea au exercitat un

impact nemijlocit asupra creșterii generale a prețurilor de consum, afectând puterea de cumpărare a populației și diminuând perspectivele de creștere economică.

Ritmul de creștere a prețurilor la produsele alimentare în trimestrul II 2022 a fost de 32,3% f.p.s.a.p., exercitând un impact major asupra IPC și depășind valoarea acestui indicator în aceeași perioadă a anului 2021 cu 18,9 p.p. (creșterea se înregistrează și în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, prețurile au crescut în aprilie – cu 30,2%, în mai – cu 32,5%, în iunie – cu 34,3%).

Creșteri de preț au fost înregistrate la toate grupele de produse alimentare. Cele mai înalte rate au înregistrat prețurile la legume cu 75,6%, în special: la castraveți cu 90,7%, la tomate cu 82,7%, la cartofi cu 60,1% etc. Cu 25,1% s-a scumpit carnea și preparatele din carne, iar peștele cu 23,7%. Prețul la lapte și produse lactate a crescut cu 24,4% f.p.s.a.p. Creșterea prețurilor la produse alimentare a fost determinată în special de factorii de natură externă, și anume de războiul din regiune prin incertitudinile induse dezlănțuind majorarea prețurilor internaționale la produsele agricole și creșterea prețurilor la resursele energetice, care într-un final afectează costurile de producere a produselor alimentare.

Ritmul de creștere a prețurilor la produsele nealimentare în trimestrul II 2022 a constituit 21,3% f.p.s.a.p., depășind valoarea indicatorului dat în aceeași perioadă a anului 2021 cu 5,9 p.p. (în expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, prețurile la această grupă de produse au crescut în aprilie – cu 19,1%, în mai – cu 21,5%, în iunie – cu 23,4%).

Creșteri de preț au fost înregistrate la toate grupele de produse nealimentare. Cele mai înalte rate au fost înregistrate pentru prețurile la combustibili și carburanți – 55,4%, materiale pentru întreținerea și repararea locuinței – 35,9%, mobilă – 28,9%, covoare – 23,8% etc. Influențele majore asupra prețurilor la produsele nealimentare au venit preponderent din scumpirea consistentă a combustibililor, precum și din deficitul de materii prime creat în rezultatul persistenței blocajelor din lanțurile de producție și aprovizionare pe plan intern și extern.

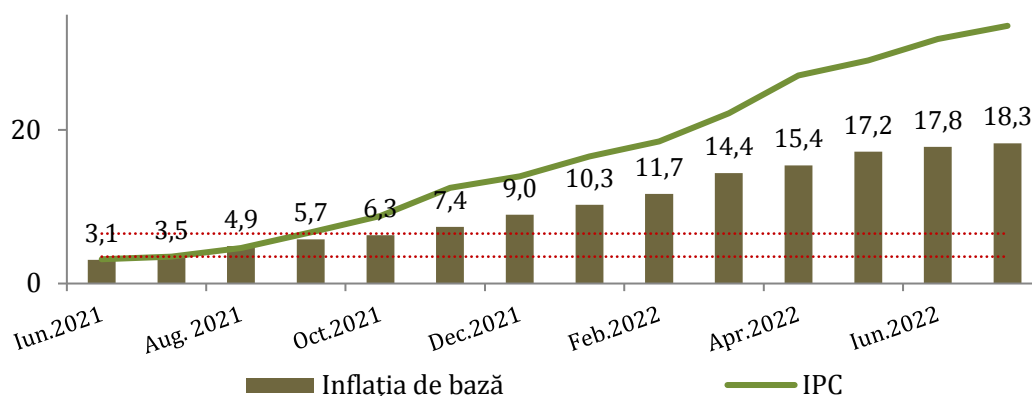

Figura 2.1.2. Ritmul anual de creștere al IPC și inflației de bază, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Ritmul de creștere a prețurilor la servicii în trimestrul II al anului 2022 a marcat valori record de 36,8% f.p.s.a.p., depășind valoarea indicatorului dat în aceeași perioadă a anului 2021 cu 19,3 p.p. și exercitând un aport semnificativ la sporirea IPC. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, prețurile la servicii au crescut în aprilie – cu 34,4%, în mai – cu 35,3%, în iunie – cu 40,7%.

În perioada de referință, comparativ cu trimestrul II al anului precedent, au sporit semnificativ prețurile la serviciile comunal-locative cu 76,1%, au crescut de circa 3,5 ori prețurile la gazele naturale din rețea, apa caldă s-a scumpit cu 80,9%, încălzirea centrală cu 92%, energia electrică cu 40,8%. Totodată, cu 34,7% au crescut prețurile la serviciile de transport, serviciile de transport auto s-au scumpit cu 46,8%, cel urban cu 9,4% iar cel aerian cu cca 40%. La creșterea bruscă a prețurilor la servicii a contribuit în special ajustarea prețurilor reglementate la noua conjunctură economică internă și externă, prețuri menținute anterior la niveluri joase din mai multe motive politice și economice. Astfel, au fost revizuite atât tarifele pentru energia electrică, cât și prețurile pentru apă și canalizare, gaze naturale și serviciile de transport.

În primul semestru al anului 2022 rata inflației de bază a înregistrat un ritm de creștere mai temperat față de IPC. Totodată, ritmul de creștere a ratei inflației de bază s-a accelerat și a constituit în perioada de referință cca 14,4% f.p.s.a.p. fiind în descreștere cu 12 p.p. față de valoarea înregistrată în anul precedent.

În trimestrul II 2022 rata inflației de bază a constituit 16,8% f.p.s.a.p., fiind în creștere cu 14 p.p. Evoluțiile lunare la fel arată o tendință de creștere, ce se accelerează și în primele luni ale trimestrului III 2022. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent, inflația de bază a înregistrat următoarele majorări: în aprilie – cu 15,4%, în mai – cu 17,2% și în iunie – cu 17,8%. Creșterea indicelui inflației de bază, în condițiile menținerii unei cereri agregate modeste este alimentată de evoluția ascendentă a prețurilor la combustibili, deprecierea monedei naționale față de dolarul SUA și creșterea prețurilor la produsele nealimentare.

Ritmul de creștere prețurilor la producția industrială în primul semestru al anului 2022 a constituit 23% f.p.s.a.p., cu 16 p.p. depășind valoarea înregistrată în aceeași perioadă a anului precedent.

În lunile aprilie-iunie 2022 ritmul de creștere a indicelui anual al prețurilor producției industriale s-a majorat comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 19,3 p.p. și a atins nivelul de 26,8%.

Pe sectoare de activitate, cele mai consistente majorări de preț au fost înregistrate în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, care au crescut practic de 2,1 ori f.p.s.a.p. În *industria prelucrătoare* prețurile au crescut cu 20,5% f.p.s.a.p., înregistrându-se creșteri semnificative de prețuri în ramurile industriei alimentare (+23,1%): fabricarea uleiurilor și a grăsimilor vegetale și animale (+42,2%), preparatelor pentru hrana animalelor (+44,2%), produselor lactate (+30,1%) etc. Tot în industria prelucrătoare au crescut semnificativ prețurile din ramura prelucrării lemnului și fabricării produselor din lemn cu 43,3, în industria metalurgică prețurile au crescut cu 23,5% f.p.s.a.p. Prețurile din *industria extractivă* au înregistrat o creștere de 26,8% față de perioada similară a anului precedent.

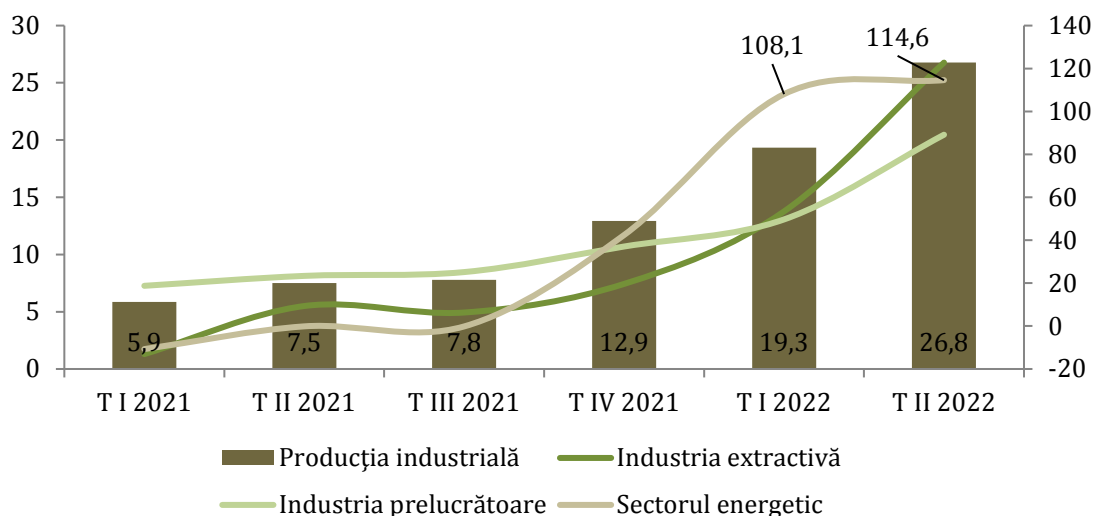

Figura 2.1.3. Ritmul anual de creștere a prețurilor producției industriale și a componentelor sale, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Sporirea prețurilor solicitate de către producători pentru produsele sau serviciile livrate în primul stadiu de comercializare a fost determinată în mare măsură de majorarea prețurilor la gazele naturale și la combustibili, ceea ce practic a dublat costurile pentru producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

Ritmul de creștere a prețurilor la produsele agricole înregistrează creșteri constante de la începutul anului, ceea ce indică faptul că alimentele devin din ce în ce mai scumpe. Comparativ cu perioada similară a anului 2021, în trimestrul II 2022 indicele prețurilor la produsele agricole a constituit 12,5%, fiind cu 7,4 p.p. mai temperat.

Prețurile la produsele vegetale au crescut cu 10,3% în trimestrul II 2022 f.p.s.a.p. În total legumele s-au scumpit de cca 1,7 ori f.p.s.a.p. Cel mai mult a crescut prețul la usturoiul uscat, care a costat de 3,8 ori mai mult f.p.s.a.p., varza a fost de 2,8 ori scumpă, morcovul și sfecla de cca 2,2 ori mai scumpe, cartofii și ceapa de 1,6 ori.

Prețurile la produsele de origine animală au crescut cu o rată peste medie de 14,7% f.p.s.a.p. Prețul la lapte a crescut cu 15,6%, la ouă cu cca 30%. Prețurile la animale au înregistrat o creștere cu 13,2%. Prețul vitelor pentru sacrificare a crescut cu peste 12%, iar al porcilor cu 19% f.p.s.a.p.

Indicele prețurilor de producție la produsele agricole măsoară evoluția prețurilor de vânzare în agricultură și indică situația la primul nivel economic, adică chiar înainte ca mărfurile să fie vândute. Urcășurile și coborâșurile oferă un indiciu timpuriu al evoluției viitoare a prețurilor de consum.

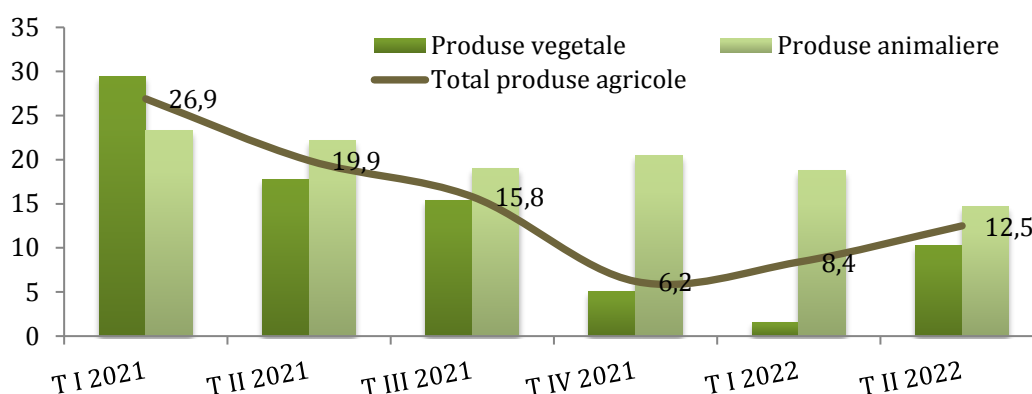

Figura 2.1.4. Ritmul anual de creștere a prețurilor la produsele agricole, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Nivelul ridicat al prețurilor de achiziție pentru materialele de construcție pune presiune asupra prețurilor producătorilor în construcții, sporind tot mai mult ritmul de creștere a acestora.

În trimestrul II 2022 ritmul de creștere a prețurilor în construcții s-a majorat față de nivelul înregistrat în perioada similară a anului precedent cu 18,6 p.p. și a constituit 24%. Spre deosebire de anul trecut, asupra indicelui prețurilor în construcții o presiune considerabilă este exercitată de creșterea prețurilor la materiale și energie. Creșterea prețurilor la lucrările din construcții face mai dificilă planificarea proiectelor de investiții și afectează reînnoirea și extinderea infrastructurii.

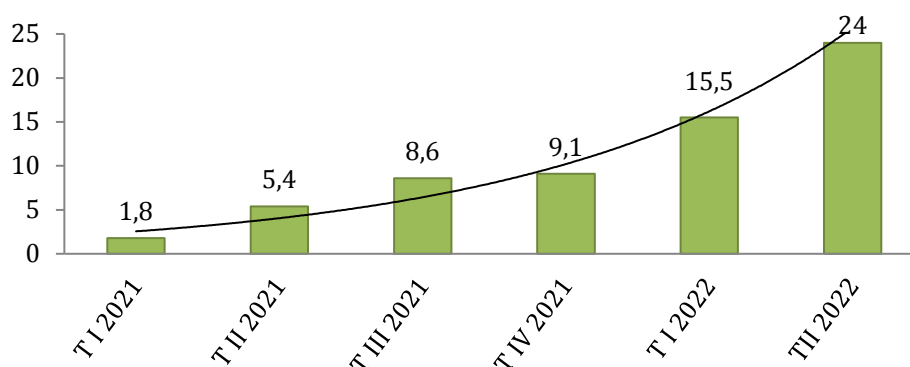

Figura 2.1.5. Ritmul anual de creștere a prețurilor în construcții, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Prețurile la combustibili în prima jumătate a anului 2022 înregistrează ritmuri de creștere tot mai înalte, stabilind noi recorduri. În trimestrul II rata anuală de creștere a prețurilor la combustibili a fost de 55,4%, cu 39,7 p.p. peste nivelul indicatorului respectiv pentru aceeași perioadă a anului precedent. În expresie lunară, comparativ cu perioada similară a anului precedent indicii prețurilor la combustibili au înregistrat următoarele valori: în aprilie – 47,9%, în mai – 52,7% și în iunie – 65,7%.

Creșterea prețurilor la combustibili în prima jumătate a anului 2022 a fost determinată în special de perturbarea la nivel global a aprovizionării cu petrol din Rusia, împingând și prețurile în sus.

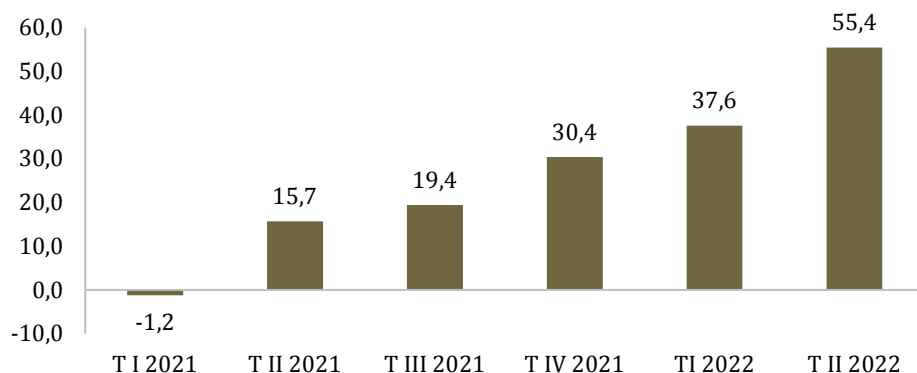

Figura 2.1.6. Ritmul anual de creștere a prețurilor la combustibili, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Rate de schimb

Cursul de schimb al monedei naționale în prima jumătate a anului 2022 s-a depreciat față de dolarul SUA și s-a apreciat față de moneda unică europeană. La deprecierea leului a contribuit aprecierea accelerată a dolarului american față de moneda Euro pe piețele internaționale, economia europeană fiind mult mai expusă decât cea a Statelor Unite la efectele negative ale războiului din Ucraina, din motive geografice și, mai ales, din cauza dependenței de aprovizionare cu energie (gaz, petrol și cărbune) din Rusia. Uniunea Europeană fiind unul din principalii parteneri comerciali ai RM, deprecierea monedei Euro are impact asupra exportatorilor din Republica Moldova.

În primul semestru al anului 2022, cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 18,5 MDL/USD și 20,2 MDL/EUR, depreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 4,5% față de dolarul SUA și apreciindu-se cu 5,2% față de moneda unică europeană. În trimestrul II 2022, cursul mediu nominal de schimb față de principalele valute de referință a fost de 18,8 MDL/USD și 20,1 MDL/EUR, depreciindu-se comparativ cu perioada similară a anului precedent cu 5,6% față de dolarul SUA și apreciindu-se cu 6,4% față de moneda unică europeană.

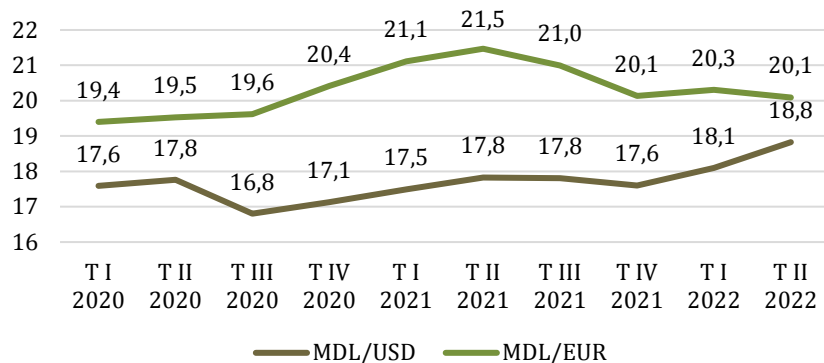

Figura 2.1.7. Evoluția cursului mediu nominal de schimb al MDL comparativ cu USD și EUR

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Deprecierea cursului nominal de schimb al leului față de USD în tandem cu situația economică incertă din țară și-au lăsat o amprentă și asupra cursului real de schimb al monedei naționale. Leul moldovenesc în termeni reali în trimestrul II 2022 s-a depreciat cu 11,3% față de USD (comparativ cu perioada similară a anului trecut) și cu 21,9% față de moneda Euro comparativ cu p.s.a.p. Deprecierea cursului real de schimb al leului are ca efect final creșterea prețurilor pe piața internă, în special la bunurile importate și generarea unor presiuni inflaționiste suplimentare asupra IPC.

2.2. POLITICA MONETARĂ

În prima jumătate a anului 2022 acumularea presiunilor inflaționiste a determinat Banca Națională a Moldovei să înăsprească politica monetară, proces inițiat la finalul anului precedent. Aceste măsuri au fost adoptate cu scopul de a atenua presiunile inflaționiste prin temperarea cererii agregate, totodată, luând în considerație caracterul nemonetar al inflației actuale, acestea nu s-au soldat cu efecte solide, inflația în RM fiind practic cea mai înaltă printre țările din regiune.

Instrumentele politicii monetare

În trimestrul II 2022 BNM a majorat succesiv rata dobânzii de politică monetară la nivelul de 18,5% în luna iunie, de la 12,5% din luna aprilie, pentru păstrarea controlului ferm asupra lichidității de pe piața monetară. Totodată, s-au majorat și ratele dobânzilor facilităților permanente, astfel rata dobânzii la facilitatea de creditare s-a majorat până la 20,5%, de la 14,5%, și cea aferentă facilității de depozit până la 16,5% de la 10,5%.

La începutul trimestrului III 2022, urmare a intensificării anticipațiilor inflaționiste, BNM a operat încă o majorare a ratelor cu 2 p.p., în luna august rata de bază fiind deja de 21,5%. Deciziile BNM tind să întărească capacitatea economiei naționale de a face față unor eventuale evoluții economice adverse, urmărind realizarea obiectivului său fundamental de asigurare și menținere a stabilității prețurilor.

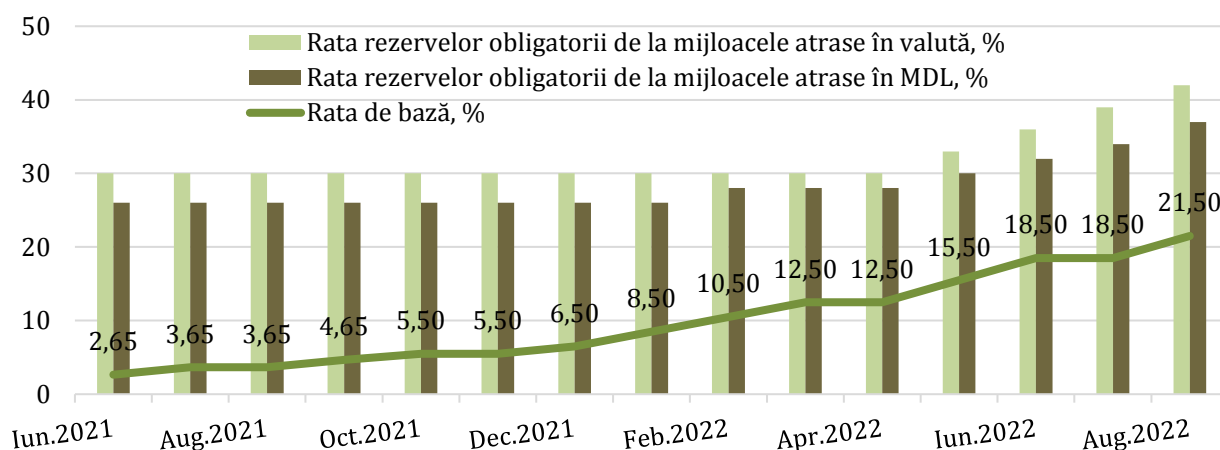

Figura 2.2.1. Evoluția ratelor de politică monetară ale BNM

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Rezervele obligatorii

Pentru diminuarea presiunilor inflaționiste, BNM în trimestrul II al anului 2022 a crescut succesiv în două etape nivelul ratei rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în MDL și valute neconvertibile, acesta majorând-se de la 28% în luna aprilie până la 32% în luna iunie.

Rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile a fost majorată cu 6.p.p. în această perioadă și a crescut de la 30%, la 33% în luna mai și la 36% în luna iunie.

Creșterea presiunilor inflaționiste a determinat BNM să opereze și în trimestrul III al anului noi majorări a ratelor rezervelor obligatorii, astfel în septembrie rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în MDL și valute neconvertibile a ajuns până la 40% iar rata rezervelor obligatorii de la mijloacele atrase în valute convertibile a crescut la un maxim istoric de 45%.

Operațiunile de piață deschisă și facilitățile permanente

În trimestrul II al anului 2022 BNM a continuat cu o periodicitate de 14 zile să efectueze operațiuni de piață deschisă, acesta fiind un instrument principal de ajustare a lichidităților sistemului bancar. Pe parcursul trimestrului II 2022 soldul mediu lunar al operațiunilor de sterilizare s-a situat la un nivel inferior perioadei similare a anului precedent (în descreștere cu 3,26 mld. MDL) și a constituit 1,97 mld. MDL. Cel mai înalt sold a fost înregistrat în luna iunie 2022, când soldul mediu zilnic al vânzărilor de CBN-uri a fost de 2,06 mld. MDL.

În trimestrul II al anului 2022 solicitările de credite "overnight" și solicitările de depozite "overnight" de la BNM au crescut semnificativ față de aceeași perioadă a anului precedent. Soldul zilnic lunar al solicitărilor de credite "overnight" s-au majorat de cca 11 ori f.p.s.a.p. și a constituit 109,1 mil.MDL. Soldul zilnic lunar al solicitărilor de depozite "overnight" a crescut de 2,4 ori f.p.s.a.p. și a constituit cca 465,6 mil.MDL.

Intervențiile pe piața valutară

În trimestrul I, 2022 BNM a intervenit pe piața valutară atât în calitate de vânzător, cât și de cumpărător de valută. Intervențiile BNM în această perioadă au ca scop sterilizarea suplimentară a masei monetare în lei, pentru diminuarea presiunilor inflaționiste. Volumul vânzărilor de valută în trimestrul II 2022 a constituit circa 55 mil.USD., procurările de valută în această perioadă au fost realizate atât prin operațiuni la vedre, cât și prin operațiuni reversibile și au constituit cca. 84,3 mil.USD.

**Tabel 2.2.1. Activitatea BNM pe piața valutară interbancară
în perioada iunie 2021 – iulie 2022**

Luna	Volumul procurărilor, (echivalentul în mil. USD)	Volumul vânzărilor, (echivalentul în mil. USD)
Iunie 2021	0	20
Iulie 2021	0	5
August 2021	14,8	2
Septembrie 2021	0	7,2
Octombrie 2021	18,2	14
Noiembrie 2021	0	244,1

Decembrie 2021	7,7	28,8
Ianuarie 2022	6	117,4
Februarie 2022	31	142
Martie 2022	28,4	228
Aprilie 2022	19,3	36
Mai 2022	38,1	19
Iunie 2022	26,9	0
Iulie 2022	67	0

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Conform datelor BNM, nivelul rezervelor oficiale la finalul trimestrului II 2022 se mențin la un nivel adecvat pentru asigurarea acoperirii a 5,1 luni de importuri viitoare de mărfuri și servicii.

Soldul activelor oficiale de rezervă la sfârșitul trimestrului II 2022 s-a diminuat cu 158 mil.USD față de perioada similară a anului precedent și a constituit 3616 mil.USD, înregistrând o rată de descreștere de 4,18% față de perioada similară a anului precedent. Scăderea volumului de rezerve oficiale s-a datorat volumului major de intervenții pe piața valutară în calitate de vânzător de valută a BNM, în special după declanșarea războiului din Ucraina și perturbarea echilibrului pe piața valutară internă. O atenuare a dinamicii negative s-a obținut din contul creșterii mijloacelor în conturile de rezerve obligatorii în valută ale băncilor și al finanțărilor externe sub formă de granturi și programe de susținere și dezvoltare din partea UE și altor organizații financiare internaționale.

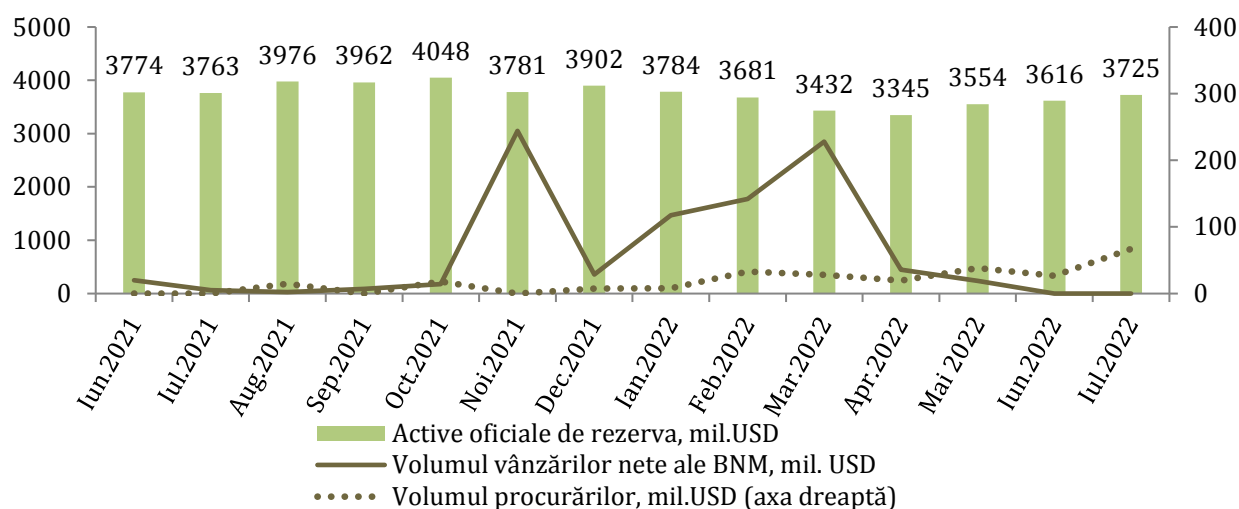

Figura 2.2.2. Evoluția activelor oficiale de rezervă

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Indicatorii monetari

Înăsprirea condițiilor monetare are ca efect comprimarea volumului de masă monetară în circulație. În trimestrul II 2022 ritmul de creștere a masei monetare s-a diminuat cu 18 p.p. față de perioada similară a anului precedent.

În acest context, stocul agregatelor monetare la data de 30.06.2022, comparativ cu datele înregistrate la data de 30.06.2021, a evoluat după cum urmează:

- agregatul monetar M0 a scăzut cu 4,7%, și a constituit aproximativ 30,6 mld. MDL;
- agregatul monetar M1 s-a diminuat cu 3,3% și a atins un nivel de 57,3 mld. MDL;
- s-a comprimat și masa monetară M2 cu 2,3%, și a constituit cca 78,7 mld. MDL
- agregatul monetar M3 a înregistrat o creștere de 0,7% și s-a cifrat la 113,8 mld. MDL.

La sfârșitul trimestrului II al anului 2022 volumului bazei monetare a înregistrat un spor de cca 11% f.p.s.a.p. și a constituit 61,9 mld. MDL.

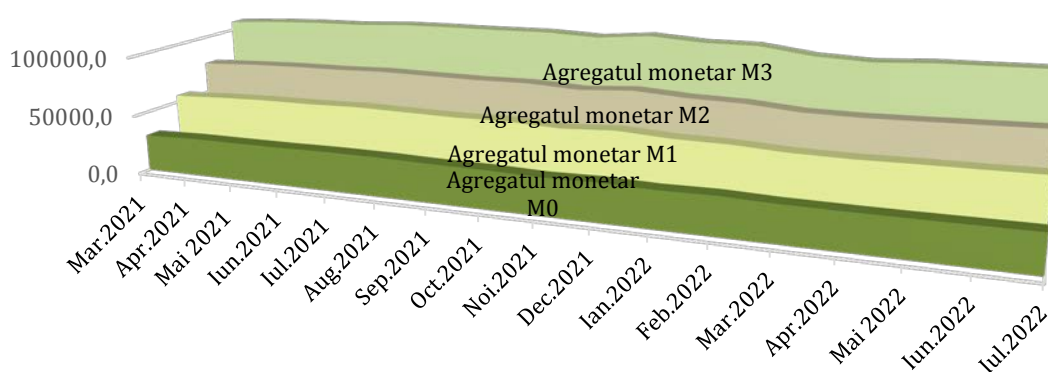

Figura 2.2.3. Structura masei monetare M3 în perioada anilor 2021-2022, mil.MDL

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

În trimestrul II 2022 observăm modificări și în structura masei monetare, pe seama diminiării ponderii volumului de masă monetară M0 și de depozite la vedere în monedă națională.

Astfel, la 30.06.2022 componentele masei monetare erau distribuite în felul următor: agregatul monetar M0 (bani în circulație) – 26,9%; depozite la vedere – 23,4%; depozite la termen – 18,8% și depozite în valută – 30,9%. Comparativ cu datele de la sfârșitul trimestrului II al anului 2021, ponderea agregatului monetar M0 s-a diminuat cu 1,5 p.p. și a depozitelor la vedere cu 0,6 p.p., depozitele la termen s-au menținut la același nivel iar depozitele în valută și-au crescut ponderea cu 2,1 p.p.

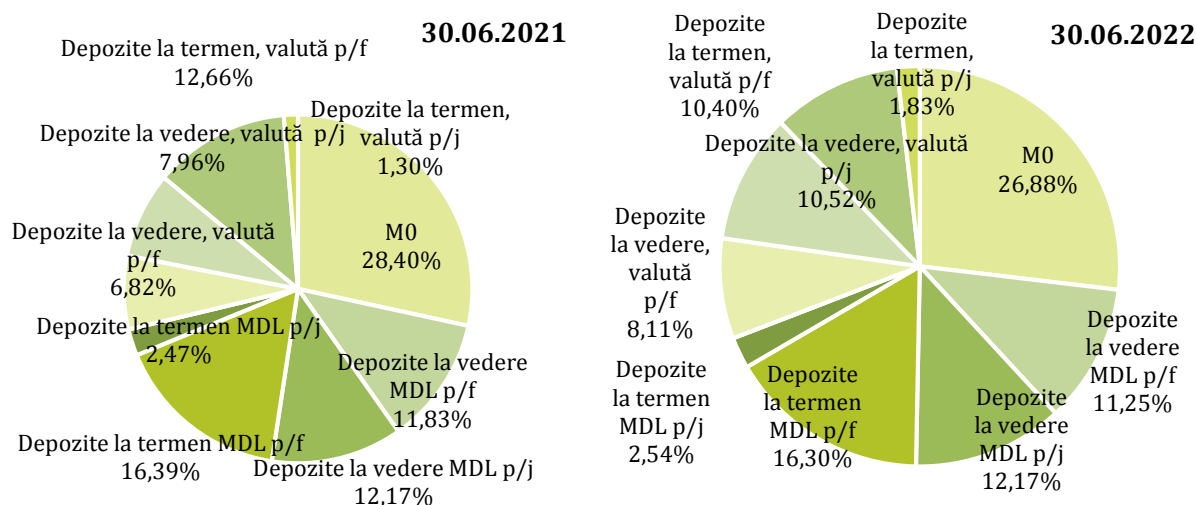

Figura 2.2.4. Structura masei monetare M3

Sursa: Calcule conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Diminuarea cotei depozitelor în monedă națională în totalul masei monetare s-a produs în special din cauza retragerii depozitelor de către persoanele fizice atât a depozitelor la vedere, cât și a celor la termen. Cota depozitelor la vedere a persoanelor juridice s-a păstrat la nivelul anului precedent, iar a depozitelor la termen a înregistrat o creștere ușoară cu 0,7 p.p. La creșterea cotei depozitelor în valută străină au contribuit în special depozitele la vedere, atât a persoanelor fizice, cât și a celor juridice. Ce ține de depozitele la termen în valută, o situație negativă se observă în cazul persoanelor fizice, care și-au micșorat cota în masă monetară cu 2,25 p.p. de la 12,6% la 10,4% f.p.s.a.p.

Se observă o extragere masivă a banilor de pe conturile de depozit, atât la vedere, cât și la termen în monedă națională de către persoanele fizice în această perioadă și migrarea lor în depozite la vedere în valută. Situația dată denotă existența unor incertitudini în legătură cu situația economică a țării în condițiile declanșării războiului în țara vecină, conjunctură în care populația a preferat să-și retragă banii din bănci în special pentru procurarea de valută.

Prețuri, rate de schimb și politica monetară în regiunea din partea stângă a râului Nistru

Strategia de politica monetară a băncii centrale din regiunea Republicii Moldova din partea stângă a râului Nistru se bazează pe principiul depășirii crizei economice din regiune și menținerea stabilității sistemului financiar prin promovarea unei politici monetare bazate pe ținerea cursului valutar de schimb.

În prima jumătate a anului 2022, în condițiile unor procese inflaționiste persistente în regiune, rata de refinanțare a băncii centrale s-a menținut la nivelul de 7%. Rata rezervelor obligatorii a fost menținută la nivelul de 12% pentru sursele atrase în ruble și de 14% pentru cele atrase în valută străină.

Situația pe **piața valutară** internă a regiunii se menține relativ stabilă. Pentru a menține stabilitatea socială, pe piața valutară internă a regiunii, cursul de schimb oficial al dolarului american a fost la nivelul inferior al intervalului țintă de 16,1-16,5 RUB/USD pentru anul 2022. Creșterea cursului de schimb efectiv real al rublei transnistrene observată în primele trei luni ale anului 2022 (cu 6,5% în total) a fost succedată de scăderea acestuia în trimestrul II cu 7,2%. Cea mai semnificativă depreciere a cursului de schimb real al rublei transnistrene a fost înregistrată față de rubla rusă - cu 43,4% (datorită întăririi sale semnificative față de dolarul american).

Cursul mediu nominal de schimb față de moneda unică europeană, pe piața valutară internă a regiunii din partea stângă a râului Nistru la finele semestrului II 2022 s-a depreciat cu 12,9% f.p.s.a.p. și a constituit 16,9 RUB/EUR.

Inflația. În prima jumătate a anului 2022 indicele consolidat al prețurilor de consum în regiune își accelerează evoluția. În trimestrul II 2022 inflația s-a caracterizat prin ritmuri de creștere în accelerare, astfel, indicele prețurilor de consum în regiune a crescut cu 9,4 puncte procentuale și s-a situat la limita de 12,3% f.p.s.a.p. Presiuni inflaționiste în această perioadă au venit din partea prețurilor la energie și pe fundalul perturbării lanțurilor de aprovizionare, ceea ce a dus la creșterea costurilor de transport. O contribuție semnificativă la creștere a avut-o și creșterea prețurilor la fructe și legume.

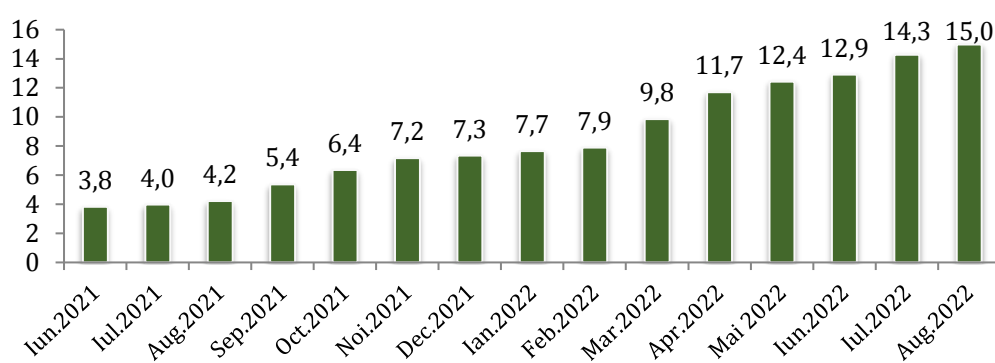

Figura 2.2.5. Ritmul anual de creștere a IPC în regiunea din partea stângă a râului Nistru, %

Sursa: Calculat de autor în baza datelor Băncii Centrale a regiunii din partea stângă a râului Nistru

Capitolul III

FINANȚE

3.1. FINANȚE PUBLICE

În perioada aprilie – iulie 2022, veniturile bugetului public național au crescut cu 19,4% mai puțin decât veniturile acumulate în aceeași perioadă a anului 2021. În prima jumătate a anului 2022, veniturile bugetului public național (BNP) au constituit 41703,3 mil. MDL, în creștere cu 6770 mil. MDL sau în termeni nominali cu 19,4% comparativ cu perioada similară a anului 2021. La majorarea încasărilor bugetului public în prima jumătate a anului 2022 au contribuit impozitele și taxele, care au însumat 27367 mil. MDL, în creștere cu 21,2%, iar volumul granturilor primite a scăzut cu 16,1% f.p.s.a.p. Prin urmare, contribuțiile și primele de asigurări au înregistrat creșteri cu 13,5%, (însumând 1188,5 mil. MDL) și la categoria alte venituri s-au înregistrat creșteri cu 38,9% în sumă de 2213,9 mil. MDL, față de perioada similară a anului 2021.

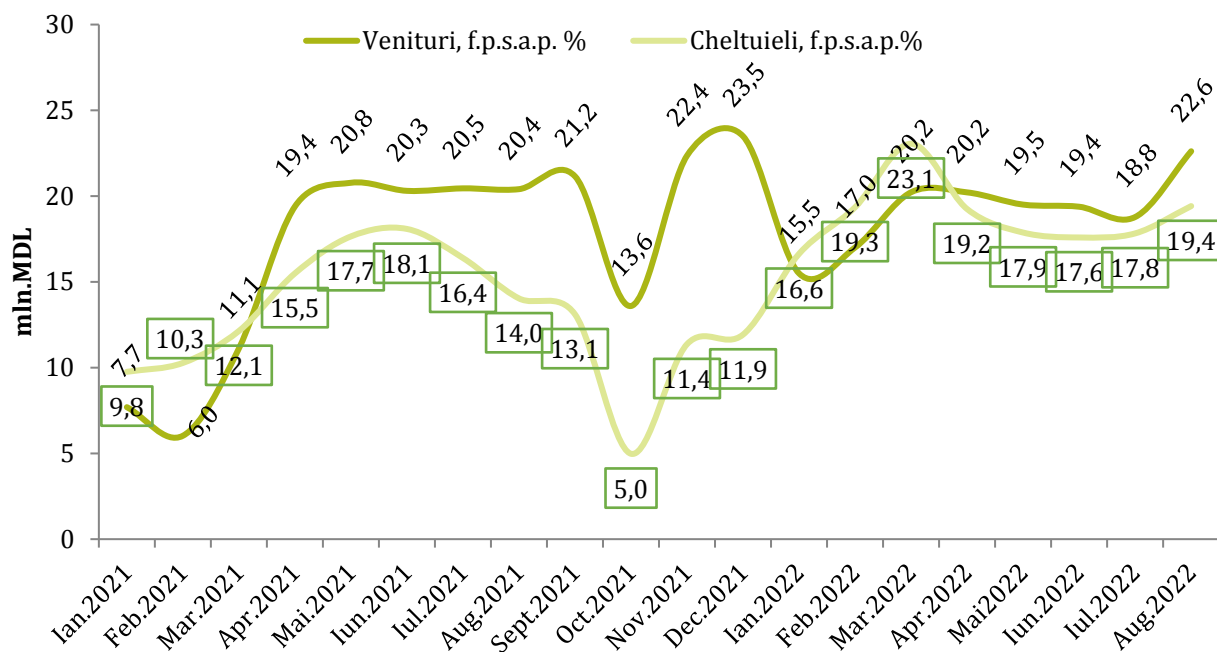

Figura 3.1.1. Ritmul de creștere a veniturilor și cheltuielilor lunare ale bugetului public național în anii 2021-2022, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În I semestru 2022 din veniturile totale ale bugetului public național, veniturile bugetului de stat au avut o pondere de 43,6%, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat – 27,9%, veniturile din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 9,4% și veniturile din bugetele locale – 19,1%. Prin urmare, veniturile totale ale bugetului de stat au constituit 26300,9 mil. MDL, inclusiv: veniturile generale și colectate – 24619,3 mil. MDL, granturi – 134,9 mil. MDL, transferuri primite în cadrul BPN – 0,5 mil. MDL și alte venituri – 1546,2 mil. MDL. Comparativ cu perioada similară a anului 2021, veniturile totale ale bugetului de stat au crescut cu 22,1%, ca rezultat al creșterii cu 21,7% f.p.s.a.p. a veniturilor generale și colectate.

I S -2022

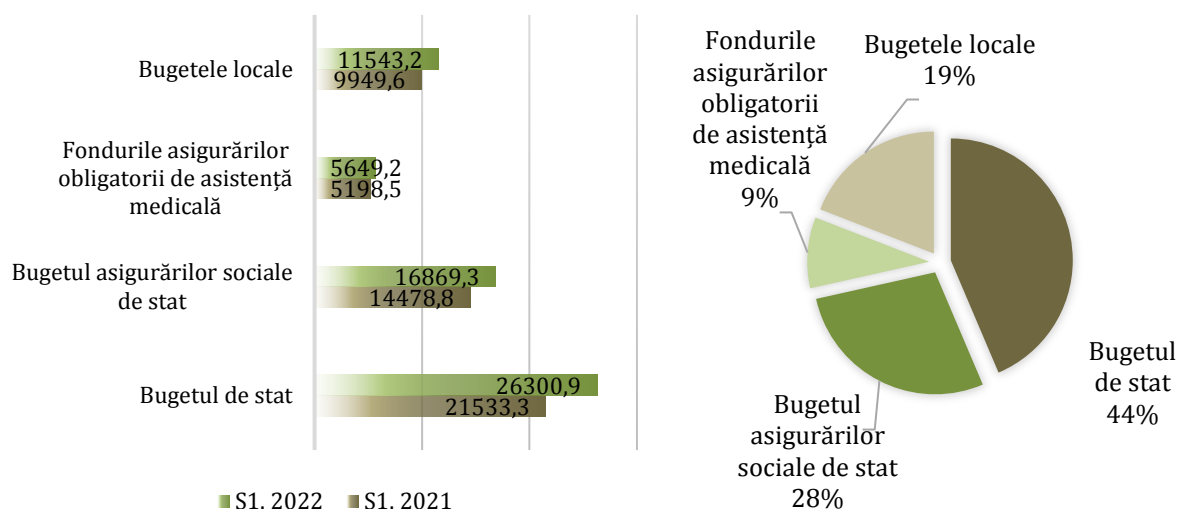

Figura 3.1.2. Structura veniturilor în BPN în 2021-2022, mil. MDL, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În acest context, veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat au constituit 16869,3 mil. MDL, care comparativ cu perioada respectivă a anului trecut au crescut cu 16,5% (2390,5 mil. MDL). Veniturile totale ale fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală au constituit 5649,2 mil. MDL, în creștere cu 8,7% (450,7 mil. MDL) comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Veniturile totale ale bugetelor locale în I semestru 2022 au constituit 11543,2 mil. MDL, în creștere cu 16% (1593,6 mil. MDL) f.p.s.a.p. Autoritățile publice locale au acumulat venituri din impozite și taxe în sumă de 2748,6 mil. MDL, iar transferul de la bugetul de stat a constituit 8283,9 mil. MDL cu 15,2% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

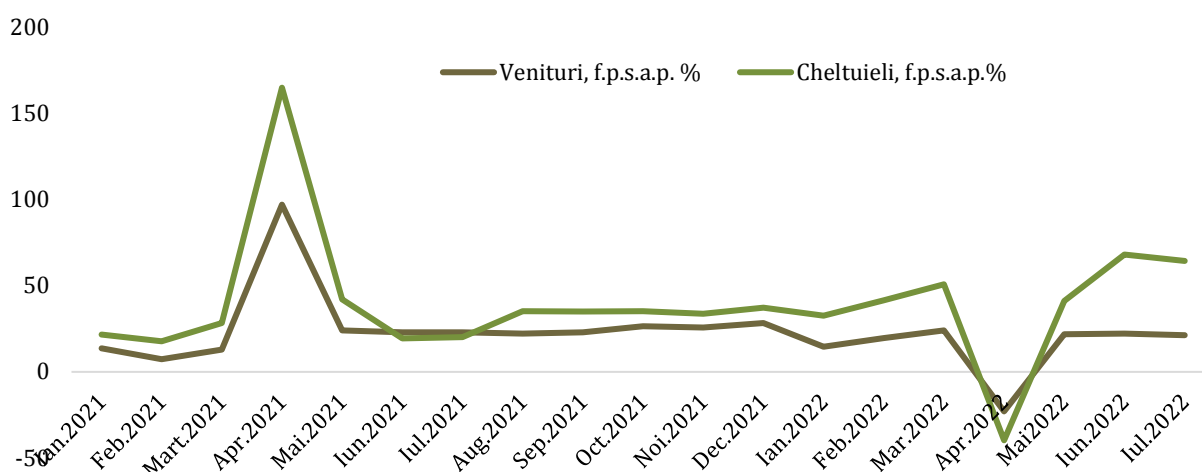

Figura 3.1.3. Ritmul de creștere a veniturilor și cheltuielilor lunare ale bugetului de stat în anii 2021-2022, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În prima jumătate a anului 2022 cheltuielile realizate din BPN sunt susținute preponderent de dinamica cheltuielilor sociale, înregistrând o creștere de 17,6% f.p.s.a.p. Partea de cheltuieli a bugetului public național în prima jumătate a anului 2022 s-a realizat în sumă de 45130,4 mil. MDL, fiind în creștere cu 17,6% comparativ cu perioada similară a anului 2021. În al II-lea trimestru 2022, ponderea cea mai mare au avut-o finanțările atribuite sectorului social:

- ✓ protecția socială cu o pondere de 40,7% - 18379,0 mil. MDL;
- ✓ învățământ cu o pondere de 17,2% - 7781,0 mil. MDL;
- ✓ ocrotirea sănătății cu o pondere de 14,2% - 6410,7 mil. MDL;
- ✓ servicii de stat cu destinație generală cu o pondere de 8,8% - 3949,9 mil. MDL;
- ✓ servicii în domeniul economiei o pondere de 8% - 3574,4 mil. MDL.

În ansamblu, cheltuielile publice de ordin social au însumat în prima jumătate a anului 2022 – circa 33549,1 mil. MDL, ceea ce reprezintă în jur de 74,3% (mai puțin cu 0,9 p.p. f.p.s.a.p.) din valoarea totală a cheltuielilor publice realizate în perioada dată.

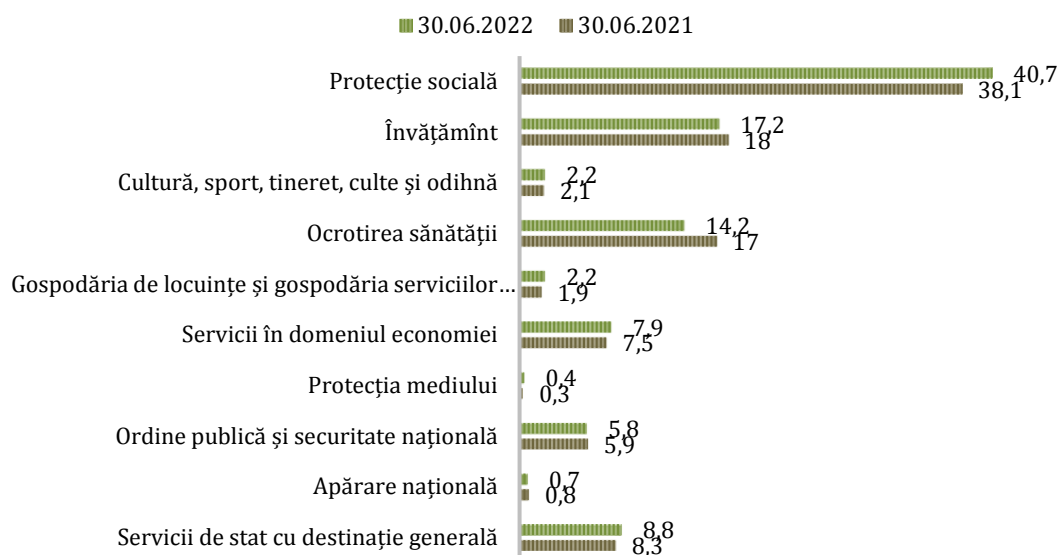

Figura 3.1.4. Structura cheltuielilor în BPN în I semestru al anilor 2021 și 2022, %

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Majorarea deficitului bugetar de 1,6 ori în I semestru 2022 f.p.s.a.p. La executarea bugetului public național în prima jumătate a anului 2022 a fost înregistrat un deficit în mărime de 3427,1 mil. MDL, în scădere de 0,57% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Soldurile în conturile bugetului public național, comparativ cu situația din 1 ianuarie 2021, au scăzut cu 19,7 mil. MDL și la data de 30 iunie 2021 au constituit 3446,8 mil. MDL.

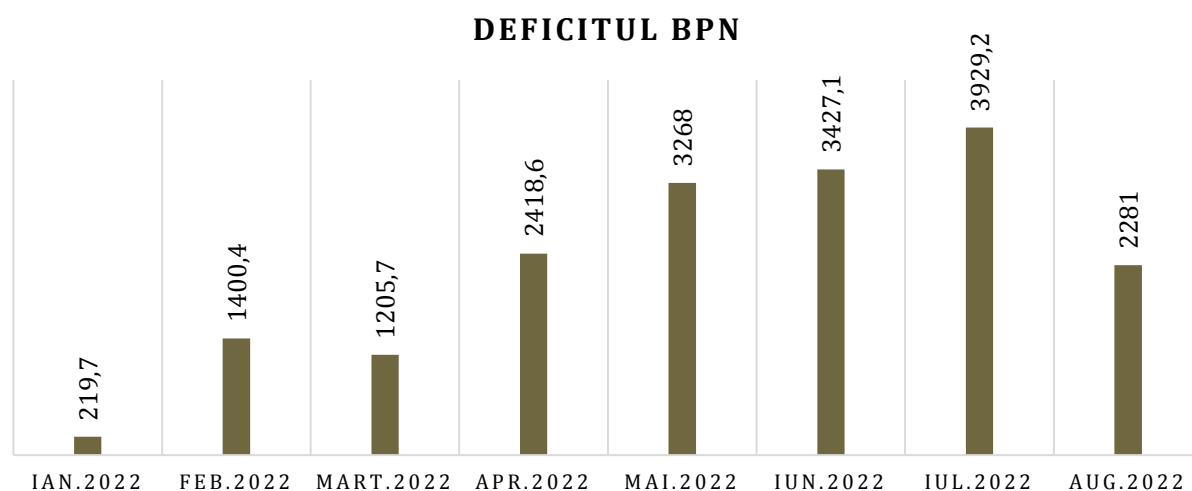

Figura 3.1.5. Deficitul finanțelor publice, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

În I semestru al anului 2022 se atestă o micșorare a ponderii datoriei sectorului public în PIB (29,6%) cu 3,5 p.p. f.p.s.a.p. La 30.06.2022 soldul datoriei sectorului public a constituit 82742,2 mil. MDL, în creștere cu 3,51% față de data de 30.06.2019 și cu 1,1% față de sfârșitul anului 2021. Această majorare a condus la creșterea soldului datoriei publice interne până la 33722,4 mil. MDL și a datoriei externe până la 49019,8 mil. MDL. Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2022, ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 30.06.2022, a constituit 29,6%, înregistrând o micșorare cu 4,2 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2021 și cu 3,5 p.p. comparativ cu 30.06.2021. Totuși, majorarea soldului datoriei sectorului public de la finele semestrului I al anului 2022 în comparație cu sfârșitul anului 2021 este condiționată de majorarea soldului datoriei de stat la valoarea nominală cu 1139,7 mil. MDL și a soldului datoriei directe a UAT cu 74,9 mil. MDL. Prin urmare, soldul datoriei BNM s-a diminuat cu 226,9 mil. MDL și soldul datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public a înregistrat o scădere de 73,7 mil. MDL.

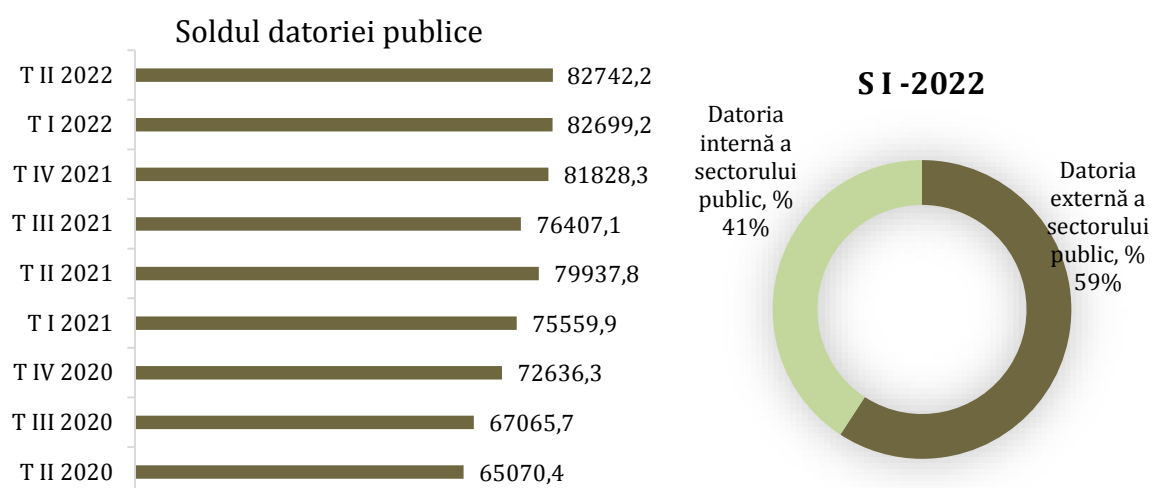

Figura 3.1.6. Datoria sectorului public, mil. MDL

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor.

Comparativ cu 30 iunie 2021 față de 30 iunie 2022, observăm următoarele modificări la principalele componente ale datoriei publice:

- ✓ Datoria de stat care forma circa 95,3% din datoria publică (78892,4 mil. MDL) a crescut cu 4,4% sau cu o majorare de 3314,4 mil. MDL.
- ✓ Datoria BNM ce constituia 1,7% din datoria publică (1412,6 mil. MDL) a fost în descreștere cu 31,6% și, respectiv, cu 654,2 mil. MDL;
- ✓ Datoria întreprinderilor din sectorul public, formată integral din angajamentele externe ale acestora, reprezenta 1,4% din datoria publică totală, în descreștere cu 9% (a constituit 3512,4 mil. MDL);
- ✓ Datoria externă a UAT cu o pondere mică de 1,6% (1716,5 mil. MDL) în datoria totală a înregistrat o creștere cu 34,2% sau 437,10 mil. MDL față de luna iunie 2021.

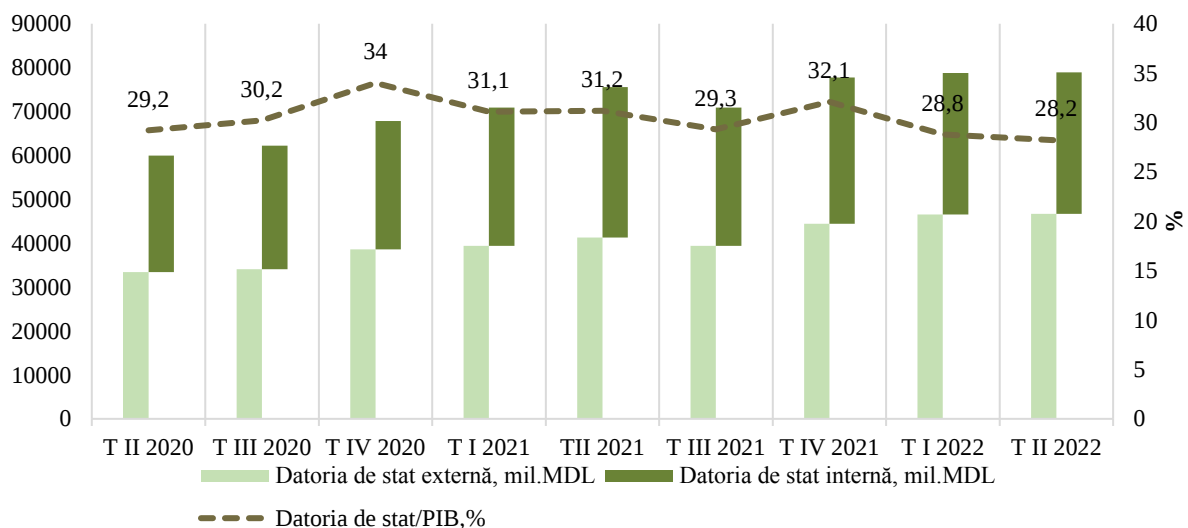

Figura 3.1.7. Dinamica datoriei de stat în perioada 2021-2022

Sursa: Elaborat de autor conform datelor Ministerului Finanțelor

Ponderea datoriei de stat la valoarea nominală în PIB, la situația din 30.06.2022, a constituit 28,2% din PIB, înregistrând o descreștere cu 3 p.p. în raport cu situația de la sfârșitul anului 2021. Modificarea soldului datoriei de stat externe se datorează finanțării externe nete pozitive în valoare de 84,5 mil. USD și fluctuației negative a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute în valoare de -149,9 mil. USD. Prin urmare, micșorarea soldului datoriei de stat interne a fost condiționată preponderent de finanțarea internă netă negativă din contul VMS emise pe piața primară pe parcursul perioadei de referință.

3.2. SECTORUL BANCAR

Tendința de creștere la indicatorii calității activului bancar. Activele sectorului bancar au totalizat 120397,6 mil. MDL la 30.06.2022, în creștere cu 9,8% f.p.s.a.p. Iar în luna august 2022, activele bancare au ajuns la suma de 123020,8 mil. MDL cu 3,8% față de sfârșitul anului 2021. În prima jumătate a anului 2022 cuantumul total al expunerii la risc a constituit 60146,6 mil. MDL, în creștere cu 12,3% f.p.s.a.p. Iar ponderea acestuia în total active, în prima jumătate a anului 2022, a

constituit 50,1%, în creștere cu 1,1 p.p. Ponderea mijloacelor la BNM a constituit 23,4% în creștere cu 4,2 p.p., iar ponderea investițiilor băncilor în valorile mobiliare de stat și în certificatele Băncii Naționale a constituit 11,9%, în descreștere cu 4,0 p.p. Astfel, restul activelor, care constituie 16,0% sunt menținute de către bănci în alte bănci, în numerar, imobilizări corporale, imobilizări necorporale și ponderea acestora s-a micșorat cu 2,8 p.p. În prima jumătate a anului 2022 toate băncile din sistemul bancar, într-o măsură mai mare sau mai mică, au crescut valoarea activelor ponderate la risc. Lider la acest capitol pot fi menționate trei bănci: BC „MOLDOVA - AGROINDBANK” S.A. însumând 38973,2 mil. MDL, BC „Moldindconbank” S.A. însumând 24232,5 mil. MDL, urmat de Mobiasbanca - OTP Group S.A. - cu 16979,6 mil. MDL.

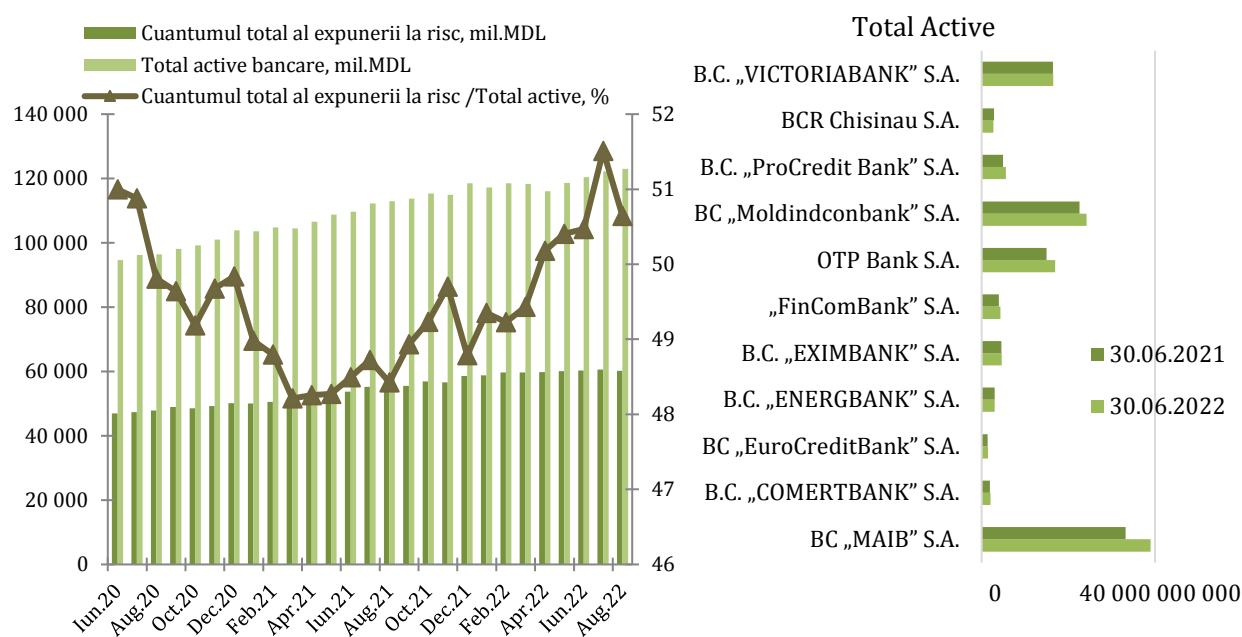

Figura 3.2.1. Evoluția calității activului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Rata fondurilor proprii totale per sector bancar se menține în continuare la nivel înalt.

În prima jumătate a anului 2022, nivelul de capitalizare pentru cele 11 bănci comerciale din sector, este net superioară minimului impus de cerințele prudențiale de 9,3%, ajungând la nivelul de 29,3% (în creștere cu 2,5 p.p. față de decembrie 2021), ceea ce indică condiții de funcționare echitabilă pentru băncile autohtone. Conform informațiilor privind activitatea economico-financiară a băncilor comerciale, la finele lunii iunie 2022, fondurile proprii totale al sectorului bancar au marcat o creștere de 22,8%, până la 17664,3 mil. MDL față de perioada similară anului 2021. Iar a fondurilor proprii de nivel 1 (total capital de gr. I) - s-a majorat în iunie 2022 cu 19,7% f.p.s.a.p., până la 17059,2 mil. MDL. În I semestru 2022, fondurile proprii totale au constituit 17,7 mil. MDL și au înregistrat o creștere de 16,3%. Creșterea fondurilor proprii a fost determinată de către bănci a profiturilor eligibile după desfășurarea adunărilor generale ale acționarilor și după obținerea permisiunii BNM privind includerea în fondurile proprii a profiturilor realizate în anul 2021.

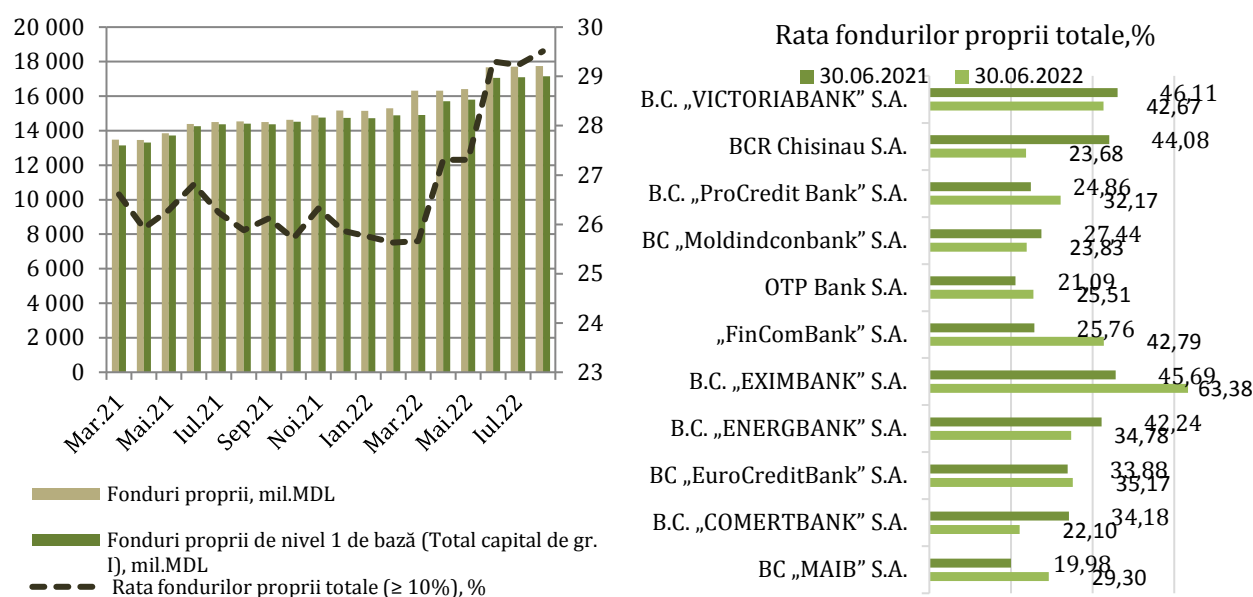

Figura 3.2.2. Evoluția calității capitalului bancar

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rezervele de lichiditate ale sectorului bancar se mențin la un nivel înalt și în primul semestru 2022.

Lichiditatea pe termen lung, valoare calculată conform principiului I al lichidității (≤ 1), al întregului sistem bancar, a constituit 0,74% în iunie 2022. Astfel, observăm că majoritatea băncilor comerciale înregistrează un coeficient destul de înalt, ceea ce duce la un exces de lichiditate bancară. Principiul III al lichidității, care reprezintă raportul dintre lichiditatea efectivă ajustată și lichiditatea necesară pe fiecare bandă de scadență și care nu trebuie să fie mai mic de 1 pe fiecare bandă de scadență, de asemenea, a fost respectat de către toate băncile, variind de la 1,54, pe banda de scadență până la o lună inclusiv, până la 95,2, pe banda de scadență între 6 și 12 luni inclusiv. Indicatorul privind acoperirea necesarului de lichiditate pe sector a constituit 223,7% (limita $\geq 80\%$ - începând cu 1 ianuarie 2022), variind de la 139,2% până la 519,3%, fiind în micșorare cu 134,6 p.p. comparativ cu finele anului precedent.

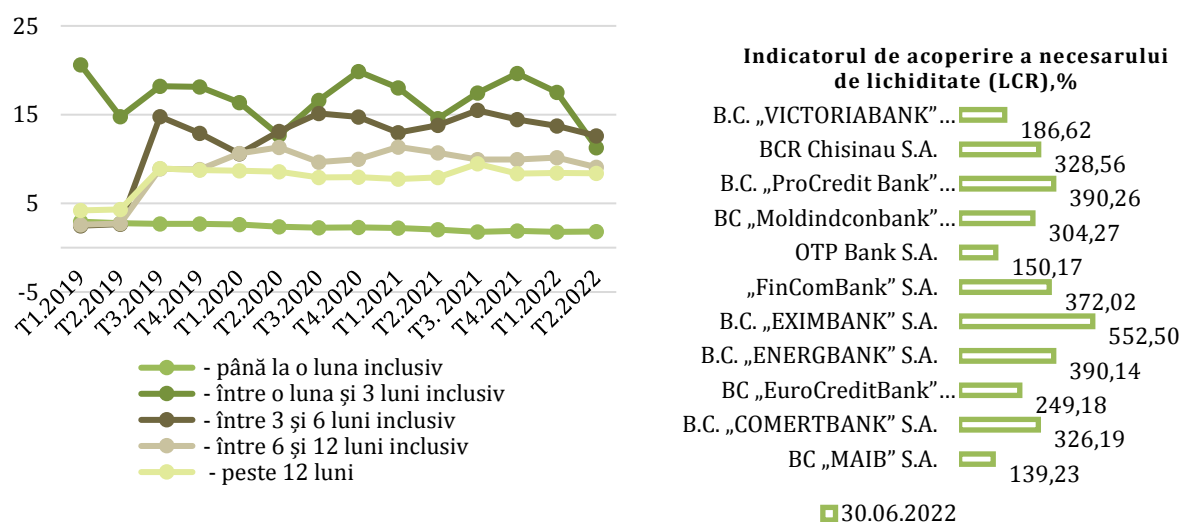

Figura 3.2.3. Evoluția lichidității bancare trimestriale: Principiul III - lichiditatea pe benzi de scadență (>1)

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Majorarea profitabilității bancare în I semestru 2022 de 1,7 ori în prima jumătate a anului 2022. Profitabilitatea băncilor comerciale a crescut cu 74% în iunie 2022 față de perioada similară a anului 2021 (profitul bancar a constitui în luna iunie 2022 – 1621,7 mil. MDL). Această majorare se datorează principalei componente a activității operaționale – veniturilor din dobânzi cu 1,4 mil. MDL (60,9%) (în principal de la activitatea de creditare), a veniturilor din diferențele de curs valutar cu 249,8 mil. MDL (47,9%), a veniturilor din onorarii și comisioane cu 243,8 mil. MDL (21,1%). Prin urmare, s-au majorat cheltuielile neafere dobânzilor (cheltuielile privind onorarii și comisioane, cheltuielile administrative, provizioane, deprecierea activelor financiare și nefinanciare etc.) cu 941,2 mil. MDL (36,7%) și cheltuielile cu dobânzi - cu 252,2 mil. MDL (42,1%). Prin urmare, la 30.06.2022 valorile principalilor indicatori de profitabilitate: rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalului au constituit 2,64% și, respectiv, 15,83%, fiind în creștere cu 0,93 p.p. și, respectiv, 5,59 p.p. comparativ cu p.s.a.p. Analiza contribuției fiecărei bănci la formarea profitului net al sistemului bancar relevă că majoritatea băncilor comerciale au înregistrat creșteri la valorile profiturilor, doar un rezultat mai modest față de aceeași perioadă a anului precedent a înregistrat OTP Bank S.A. (cu 47% mai puțin f.p.s.a.p.).

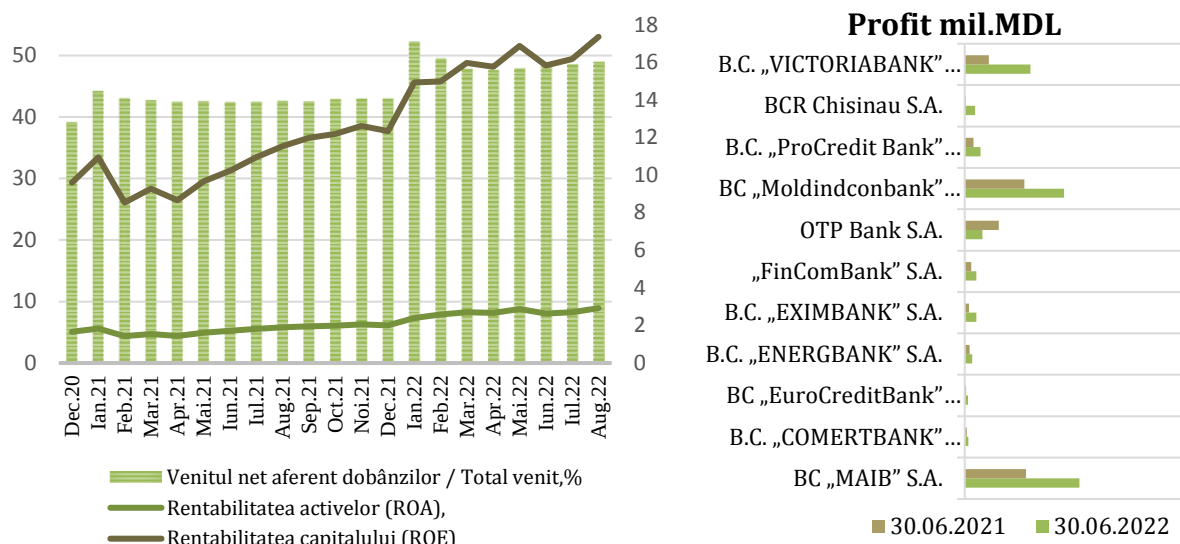

Figura 3.2.4. Evoluția rentabilității și profitabilității bancare

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Volumul creditelor neperformante este în descreștere continuă, însă ponderea acestora persistă la nivel înalt. În prima jumătate a anului 2022, ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor s-a diminuat cu 0,8 p.p. față de iunie 2021, constituind 6,73%. Ponderea creditelor neperformante în fonduri proprii a înregistrat nivelul de 22,93%, în descreștere cu 3,1 p.p. față de iunie 2021. Diminuarea respectivă este reflectată în rapoartele majorității băncilor din sistem. În ansamblu această descreștere se datorează și curățirii bilanșurilor băncilor o dată cu schimbarea acționarului majoritar.

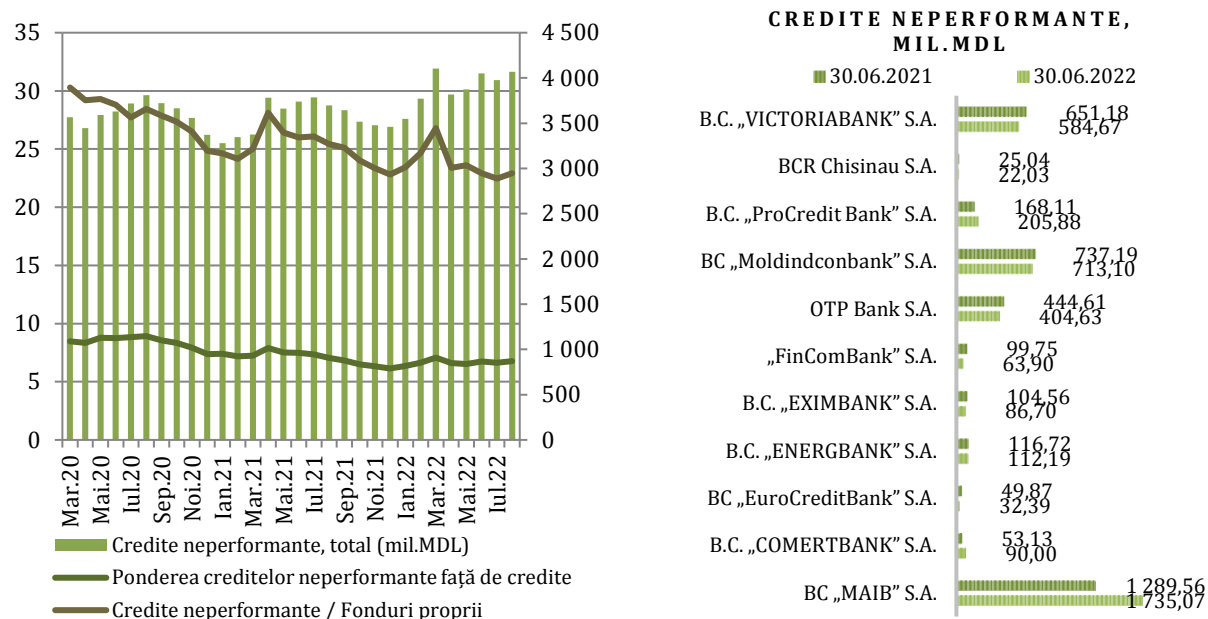

Figura 3.2.5. Evoluția creditelor neperformante în sectorul bancar

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Creșterea portofoliului de credite cu 20,6% în anul 2022 f.p.s.a.p. La data de 30.06.2022 soldul total al creditelor a constituit 50% din totalul activelor sau 60,2 miliarde MDL, în creștere cu 20,6% f.p.s.a.p. sau cu cele mai mari ponderi o dețin portofoliului de credite acordate comerțului cu o pondere de 20,7% (12,5 mil. MDL) și credite acordate pentru procurarea/construcția imobilului cu o pondere de 20,7% sau cu 12,4 mil. MDL, urmat de creditele de consum cu o pondere de 18% sau cu 10,7 miliarde MDL și credite acordate agriculturii cu o pondere de 7,1%. Pe parcursul anului 2022 s-au acordat în total 43650 de credite, dintre care: 9172 credite de consum, 502 credite pentru procurarea/construcția imobilului și 326 credite acordate comerțului. În această perioadă, au fost acordate 195 credite destinate agriculturii în sumă de 4246 mil. MDL mai mult cu 8% față de p.s.a.p.

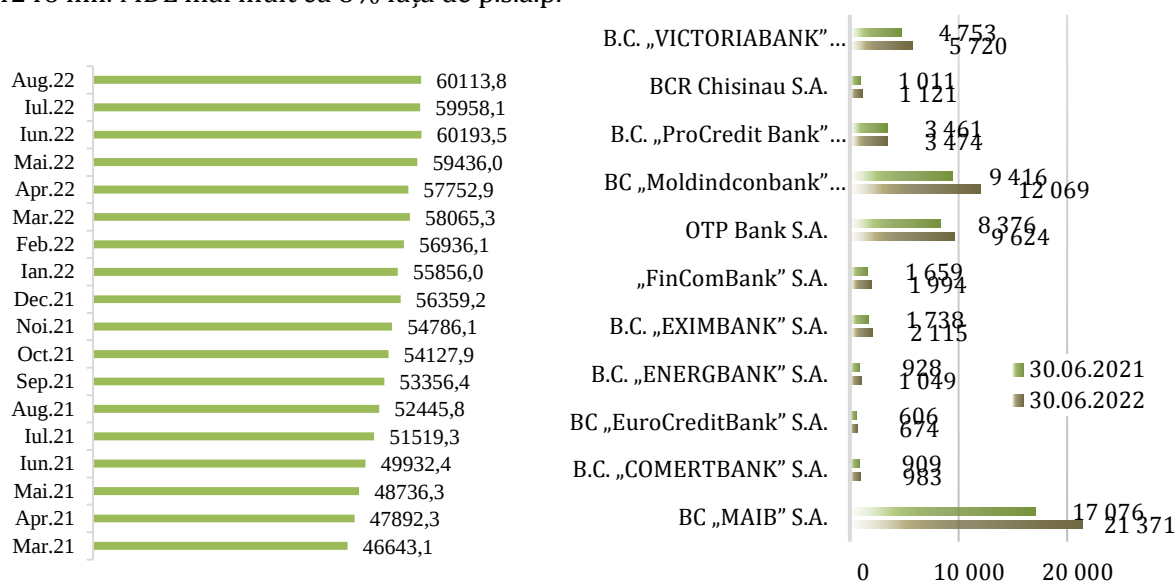

Figura 3.2.6. Evoluția portofoliului de credite, mil.MDL

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Volumul de credite noi acordate în creștere cu 9% f.p.s.a.p. Volumul creditelor noi acordate la finele lunii iunie 2022 a însumat 4346,10 mil. MDL cu 9% mai mult față de luna iunie 2021 (4346,10 mil. MDL). Respectiv, s-au acordat 2713,12 mil. MDL în monedă națională și 1551,75 mil. MDL în valută străină, totodată, s-au acordat 81,23 mil. MDL credite atașate la cursul valutar.

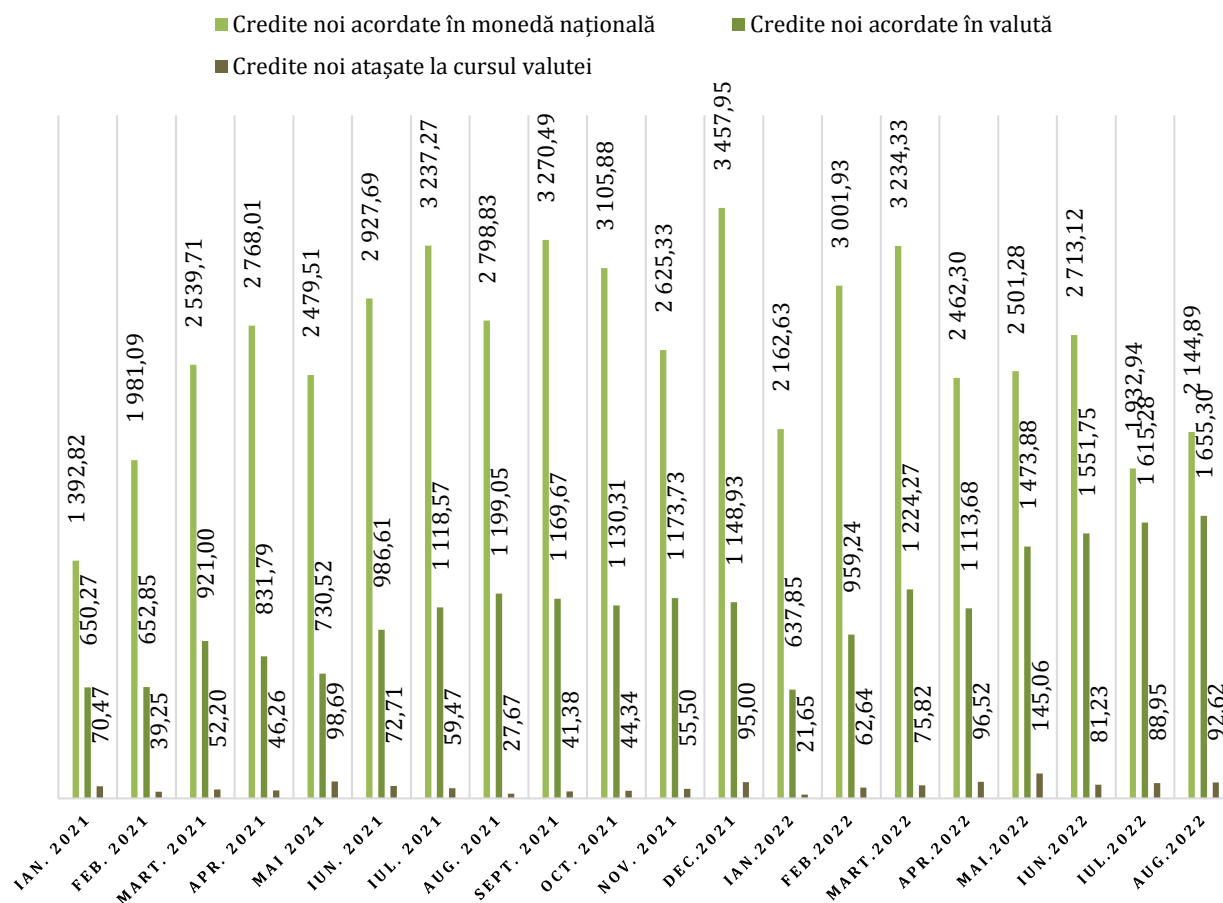

Figura 3.2.7. Volumul creditelor noi acordate după valute, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Creșterea volumului depozitelor noi atrase de 1,7 ori f.p.s.a.p. În I semestru 2022, soldul depozitelor atrase atât în monedă națională, cât și în valută străină a însumat 85,7 miliarde MDL la 30.06.2022, în creștere cu 3,5% față de 30.06.2021. Din totalul depozitelor, 56,51% au revenit depozitelor în MDL, însumând 48,5 miliarde MDL la 30.06.2022. Depozitele în valută au constituit 43,5% din totalul depozitelor, alcătuind 37,3 miliarde MDL. Un impact semnificativ asupra majorării soldului depozitelor a avut-o creșterea depozitelor persoanelor juridice 32,4%, iar depozitele persoanelor fizice au scăzut cu 3,2% în iunie 2022 f.p.s.a.p. Analizând componenta depozitelor comparativ cu finele anului 2021, depozitele totale au scăzut cu 5% în I semestru 2022, prin urmare, depozitele în valută națională și străină au scăzut cu 6,2% și 3% - depozitele persoanelor fizice au scăzut cu 6% și depozitele persoanelor juridice cu 2,7% în I semestru 2022. Aceste descreșteri sunt generate în mare parte de evenimentele externe, îndeosebi de șocurile economice provocate de războiul din țara vecină, care au un efect negativ asupra economiile țărilor lumii. La capitolul volumul depozitelor noi atrase - acestea au constituit 3966,21 mil. MDL la sfârșitul luni iunie 2022 cu 77,7% mai mult f.p.s.a.p. și cu 32,3% mai mult față de luna decembrie 2021.

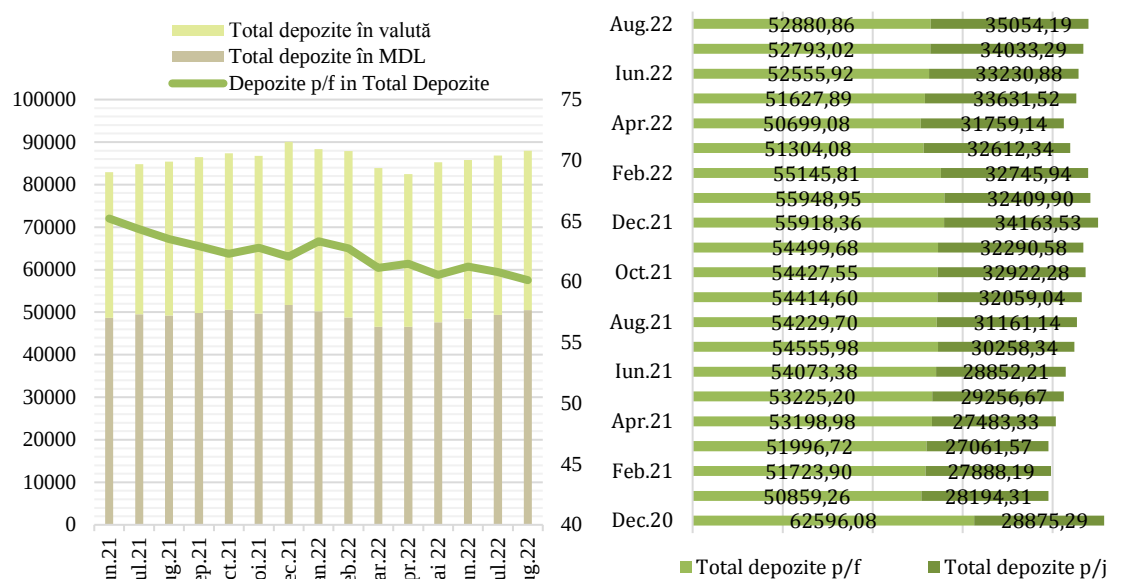

Figura 3.2.8. Evoluția structurii depozitelor atrase de bănci

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Rata medie a dobânzii la depozite în valută națională și străină a crescut constant în primele șase luni ale anului 2022, ca urmare a majorării treptate a ratei de bază la operațiunile de politică monetară. La 30.06.2022 rata medie la depozite în MDL a înregistrat 9,56% cu 5,41 p.p. mai mult față de luna decembrie 2021 și în valută străină s-a înregistrat 11,34% cu 2,5 p.p. mai mult față de luna decembrie 2021.

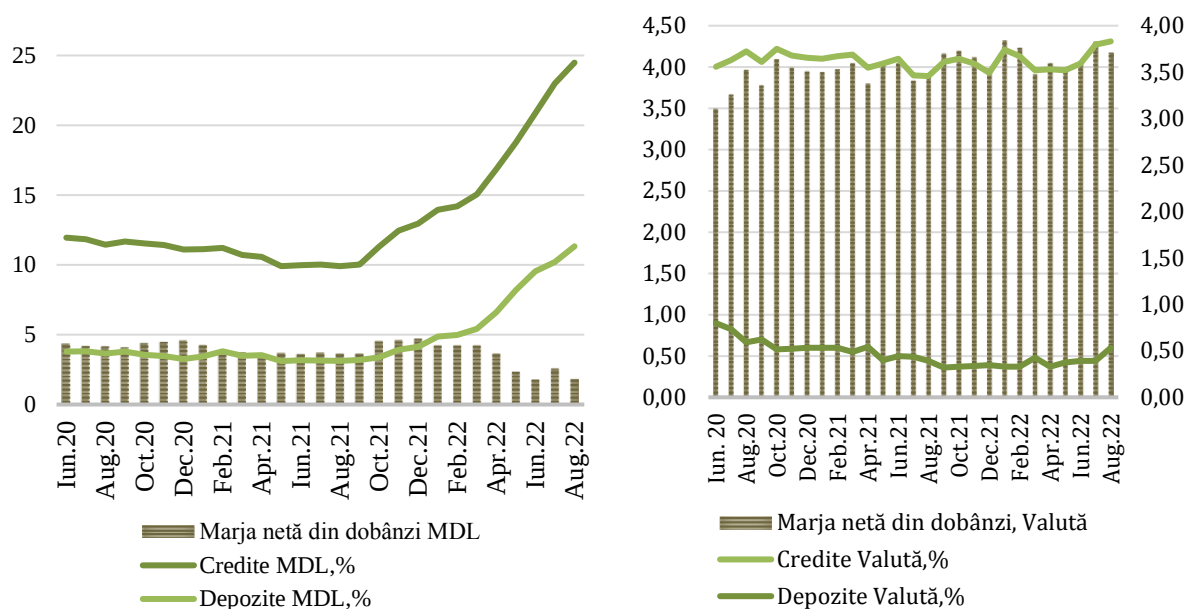

Figura 3.2.9. Evoluția marjei bancare nete, a ratelor medii ale dobânzii la depozite și la credite noi atrase în MDL și valută străină, %

Sursa: Calculele autorului conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Rata medie a creditelor noi acordate în monedă națională s-a majorat, în iunie 2022, înregistrând nivelul de 11,34%, în descreștere cu 2,5 p.p. față de decembrie 2021, iar rata creditelor în valută străină a înregistrat nivelul de 4,04% în scădere cu 0,11 p.p.

Marja netă a dobânzii pe sectorul bancar al Republicii Moldova pentru operațiunile în valută națională a cunoscut o variație mai mică comparativ cu marja pentru tranzacțiile în valută străină. La 30 iunie 2022 marja bancară la operațiunile în monedă națională a înregistrat un nivel de 1,8%, fiind în descreștere cu 2,91 p.p. față de decembrie 2021. Respectiv, și marja asociată operațiunilor în valută străină a evoluat stabil, înregistrând un nivel de 3,60% cu o scădere creștere de 0,06 p.p. față de decembrie 2021.

Capitolul IV SECTORUL EXTERN

Balanța de plăți

În perioada ianuarie – iunie 2022, conform datelor Băncii Naționale a Moldovei, deficitul contului curent al balanței de plăți s-a majorat comparativ cu cel înregistrat în perioada similară a anului 2021.

Deficitul contului curent al balanței de plăți, în perioada ianuarie-iunie 2022, a constituit 982,41 mil. USD, fiind în creștere cu 16,1% comparativ cu perioada similară din anul precedent. Raportat la PIB, contul curent a constituit -15,0%. Dinamica soldului contului curent a fost determinată de scăderile substanțiale ale excedentelor veniturilor secundare și veniturilor primare, precum și de majorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri. În același timp, excedentul balanței serviciilor s-a majorat semnificativ, însă nu suficient pentru a acoperi pe deplin reducerea excedentelor veniturilor primare și secundare.

Comparativ cu perioada similară a anului precedent, excedentul *comerțului exterior cu servicii* a crescut cu 81,3%, constituind 399,69 mil.USD. Această creștere s-a datorat majorării exporturilor de servicii cu 38,6%, iar a importurilor de servicii cu 20,0%. Majorarea exportului de servicii a fost determinată de creșterea serviciilor de călătorii cu 83,5%, a serviciilor de transport cu 42,2% și a serviciilor de informatică cu 37,9%. În cazul importurilor de servicii, majorarea a fost determinată de importul serviciilor de transport cu 40,4%, precum și a serviciilor de călătorii cu 17,6%.

Excedentul *veniturilor primare* a scăzut de 10,4 ori sau până la 12,49 mil. USD. Această scădere a fost influențată de majorarea cu 37,1% a ieșirilor, în timp ce intrările s-au micșorat cu 1,0% comparativ cu semestrul I 2021. În cadrul intrărilor de venituri primare, această diminuare a fost cauzată de scăderea cu 1,8% a remunerării salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți, iar în cadrul ieșirilor, majorarea a fost determinată de creșterea cu 52,7% a veniturilor din investiții directe ce revin nerezidenților, în special, datorită majorării de 2,3 ori a profiturilor reinvestite. La *veniturile secundare* s-a înregistrat o scădere a excedentului cu 15,7% comparativ cu primul semestru al anului 2021, până la 692,23 mil. USD.

Contul de capital s-a micșorat cu 37,9% comparativ cu semestrul I 2021, înregistrând un deficit de 13,16 mil. USD. Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, necesarul net de finanțare externă în primele șase luni ale anului 2022 a constituit 995,57 mil. USD, ceea ce reprezintă 15,2% raportat la PIB.

Contul financiar s-a soldat cu intrări nete de capital în valoare de 1 061,37 mil. USD ca urmare a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 580,43 mil. USD, precum și a scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 480,94 mil. USD.

Diminuarea netă a *activelor externe* pe parcursul semestrului I 2022 a fost determinată de micșorarea cu 321,95 mil. USD a activelor sub formă de numerar și depozite, a activelor de rezervă cu 197,51 mil. USD, dar și a împrumuturilor cu 1,73 mil. USD. Concomitent, s-au înregistrat creșteri la activele externe ale rezidenților sub formă de investiții directe - 33,12 mil. USD, credite comerciale și avansuri - 5,67 mil. USD, precum și a celor sub formă de investiții de portofoliu 1,46 mil. USD.

Pasivele externe s-au majorat datorită creșterii angajamentelor externe sub formă investiții directe, în sumă netă de 316,29 mil. USD. Acest flux a fost determinat în mare parte de reinvestirea profiturilor în sumă de 269,27 mil. USD, dar și de majorarea valorii nete a participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților cu 55,38 mil. USD, în timp ce datoriile față de investitorii străini direcți s-au diminuat cu 8,36 mil. USD. La creșterea pasivelor au contribuit și cele sub formă împrumuturi, care s-au majorat cu 164,78 mil. USD, credite comerciale și avansuri cu 74,28 mil. USD, numerar și depozite cu 26,66 mil. USD.

Tabelul 4.1 Sinteza balanței de plăți, agregate principale pe trimestre 2021-2022, mil. USD

	Tr. I 2021	Tr. II 2021	Tr. I 2022	Tr. II 2022	Semestrul I 2021	Semestrul I 2022	Semestrul I 2022/ Semestrul I 2021, %
Contul curent	-353,60	-506,52	-540,78	-441,63	-846,04	-982,41	116,1
<i>Bunuri</i>	-904,19	-1113,71	-975,74	-1111,08	-2017,86	-2086,82	103,4
<i>Servicii</i>	102,96	117,50	167,49	232,20	220,46	399,69	181,3
<i>Venituri primare</i>	100,26	30,16	-0,80	13,29	130,42	12,49	9,6
<i>Venituri secundare</i>	358,44	462,53	268,27	423,96	820,94	692,23	84,3
<i>Contul de capital</i>	-8,36	-12,84	-11,51	-1,65	-21,20	-13,16	62,1
<i>Contul financiar</i>	-420,92	-561,53	-595,58	-465,79	-982,89	-1061,37	108,0
<i>Investiții directe</i>	-46,14	-48,90	-179,58	-103,59	-159,98	-283,17	177
<i>Investiții de portofoliu</i>	-0,24	1,96	0,62	0,88	1,72	1,50	87,2
<i>Alte investiții</i>	-335,96	-504,44	28,26	-609,99	-840,4	-581,73	69,2
<i>Active de rezervă</i>	-34,56	51	-444,96	247,45	16,41	-197,51	-1203,6

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Poziția investițională internațională

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 30.06.2022, a constituit 5840,94 mil. USD, fiind cu 11,9% mai puțin față de sfârșitul anului 2021. Poziția investițională internațională raportată la PIB a constituit 41,0%.

Poziția activelor financiare externe a constituit 5816,64 mil. USD, fiind în scădere cu 9,8% de la începutul anului, iar a pasivelor a constituit 11657,58 mil. USD, în scădere cu 0,1%. Raportul dintre poziția activelor și pasivelor externe a constituit 49,9%.

Fluxul negativ înregistrat în balanța de plăți -480,94 mil. USD, precum și fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA -141,50 mil. USD și modificarea prețurilor instrumentelor financiare -9,90 mil. USD au influențat poziția activelor financiare în sensul scăderii.

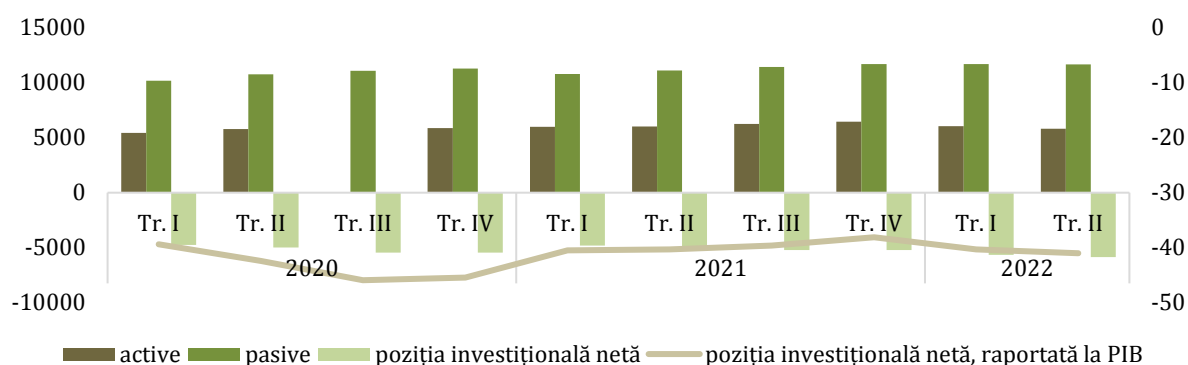

Figura 4.1. Poziția investițională internațională în dinamică, pe trimestre, mil.USD

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Investițiile directe, comparativ cu situația de la 31.12.2021, s-au majorat cu 0,6%, totodată, investițiile directe dețin o pondere de 41,5% din angajamentele țării. Poziția investițiilor directe în capitalul propriu au constituit 2955,71 mil. USD, fiind cu 2,6% mai mult comparativ cu sfârșitul anului 2021, iar a instrumentelor de natura datoriei a constituit 1876,65 mil. USD, fiind în scădere cu 2,3%.

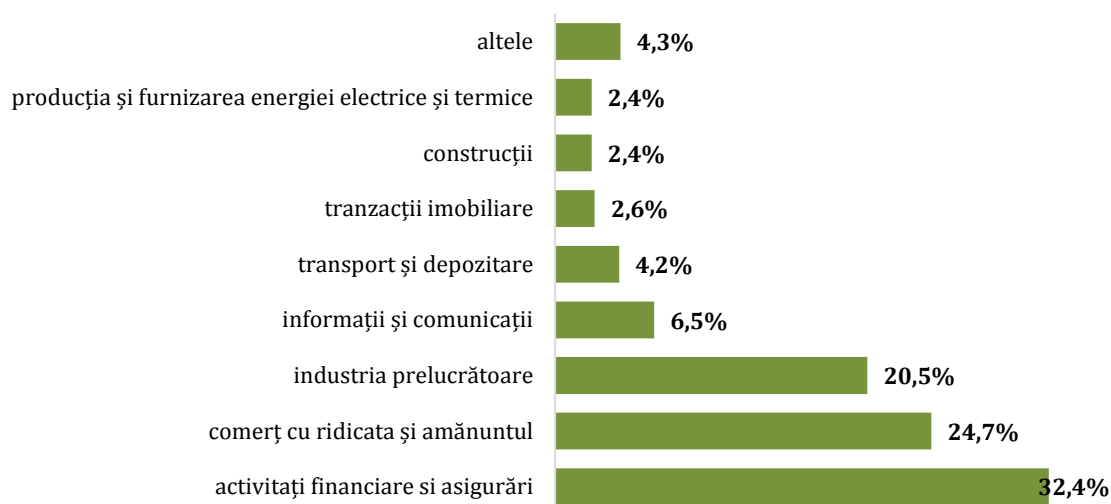

Figura 4.2. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 30.06.2022 pe activități economice, %

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Activitățile economice care au beneficiat de ISD sunt: activitățile financiare și de asigurări - circa 32,4%, comerțul - 24,7% și industria prelucrătoare - 20,5%, din stocul total de pasive al investițiilor directe sub formă de capital propriu. Alte activități care au atras investitori străini au fost informațiile și comunicațiile - 6,5%, transportul și depozitarea - 4,2%, tranzacțiile imobiliare - 2,6%, construcțiile - 2,4%, industria energetică - 2,4%, altele - 4,3%.

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, cele din țările UE-27 au deținut o pondere de 84,9%, majorându-se cu 1,9%, cele din alte țări au deținut o pondere de 15,1%, fiind în creștere cu 12,6%, Concomitent, investițiile directe sub formă de participații și acțiuni provenite din CSI au scăzut drastic - cu 96,4%, până la 0,82 mil. USD la data de 30.06.2022.

Transferurile de mijloace bănești

Evoluția transferurilor bănești de peste hotare în mare parte este influențată de atenuarea activității economiei globale, care se datorează tensiunilor geopolitice și comerciale, înăsprirea condițiilor financiare în țările dezvoltate

În perioada ianuarie-iunie 2022, **volumul transferurilor bănești din străinătate** prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice a constituit 855,02 mil. USD. Transferurile bănești, comparativ cu perioada similară a anului precedent practic au fost la același nivel (volumul transferurilor a constituit 856,22 mil. USD în I Semestru 2021).

În trimestrul II 2022, volumul transferurilor de mijloace bănești către persoanele fizice din Republica Moldova prin intermediul băncilor licențiate au constituit 482,30 mil. USD, fiind în creștere cu 4,7% comparativ cu trimestrul II 2021. În luna iunie persoanele de peste hotare au transferat în Republica Moldova circa 180,6 mil. USD, fiind în creștere cu 18,4% comparativ cu iunie 2021.

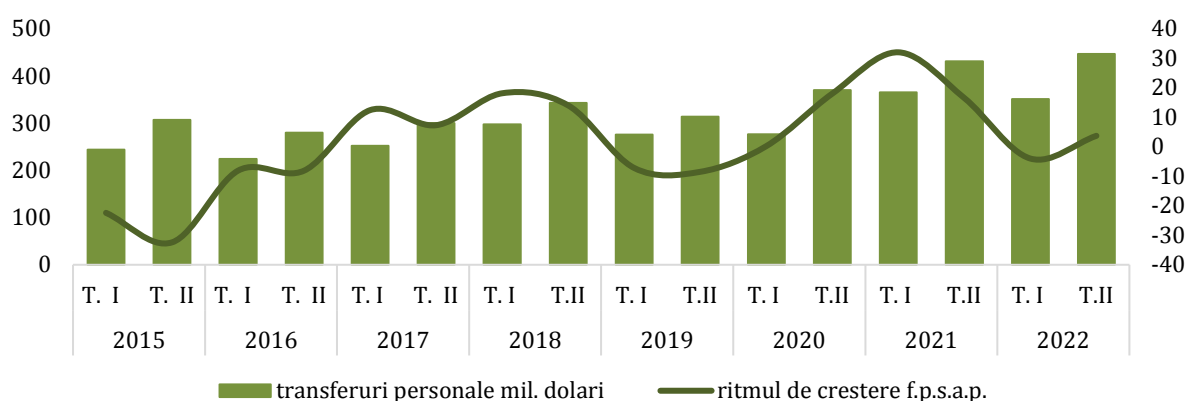

Figura 4.3. Transferuri de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice efectuate prin băncile din Republica Moldova pe trimestre, în anii 2015-2021, mil.USD

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei

Conform *provenienței geografice a transferurilor* în favoarea persoanelor fizice, cele din *țările UE* au fost în descreștere cu 4,6%, comparativ cu trimestrul II 2021, și au înregistrat o pondere de 46,1%. Transferurile din *țările CSI* s-au majorat de 2,0 ori comparativ cu trimestrul II 2021, revenindu-le o pondere de 22,8%. Transferurile din *alte țări* au constituit 31,1% din totalul transferurilor în favoarea persoanelor fizice, micșorându-se cu 13,2% comparativ cu trimestrul II 2021.

În trimestrul II 2022 volumul transferurilor din Russia au fost în creștere de circa patru ori, față de primele trei luni ale acestui an, constituind 107,2 mil. USD. Comparativ cu aceeași perioadă din 2021, creșterea este de două ori și ceva.

Cele mai însemnate scăderi ale transferurilor bănești în favoarea persoanelor fizice au fost înregistrate din Israel - l cu 13%, Italia - cu 16% și Marea Britanie - cu 37%.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor din RM includ și transferurile persoanelor fizice efectuate prin intermediul oficiilor poștale ale Î.S. „Poșta Moldovei” (decontate prin bănci), atât prin sistemele de remitere de bani, precum și prin mandatele poștale.

Comerțul exterior cu bunuri

Valoarea comerțului exterior cu bunuri în perioada ianuarie-iunie a anului 2022a înregistrat o creștere de 1,4 ori față de perioada similară a anului precedent. Astfel, volumul comerțului extern de bunuri în această perioadă a constituit 6637,4 mil. USD, înregistrând creștere atât la exporturi de 1,7 ori, cât și la importuri cu 33,1%.

Decalajul dintre exporturile și importurile de mărfuri a determinat acumularea în această perioadă ianuarie-iunie 2022 a ***unui deficit al balanței comerciale*** în valoare de 2056,6 mil. USD, cu 122,0 mil. USD (sau cu 6,3%) mai mult comparativ cu cel înregistrat în aceeași perioadă din anul 2021.

Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-iunie 2022 a fost de 52,7%, în creștere cu 11,9 p.p. comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2021.

Exporturile de mărfuri, în ianuarie-iunie 2022 au constituit 2290,4 mil. USD, fiind o valoare mai mare de 1,7 ori comparativ cu cea înregistrată în perioada similară a 2021. *Exporturile de mărfuri autohtone* în această perioadă au constituit 1705,5 mil. USD, fiind în creștere de 1,7 ori față de perioada similară a anului 2021, care a contribuit la majorarea valorii totale a exporturilor cu 54,3%. Exporturile de mărfuri autohtone dețin o cotă de 74,5% din total exporturi.

În ianuarie-iunie 2022, *reexporturile de mărfuri străine (după prelucrare și clasice)* au au fost în valoare de 584,9 mil. USD (cu o cotă de 25,5% din total exporturi) sau de 1,7 ori mai mult comparativ cu aceeași perioadă din anul 2021. Această creștere a influențat majorarea per total exporturi cu 17,7%. *Reexporturile de mărfuri după prelucrare* au deținut o pondere de 11,4% în total a exporturilor, iar *reexporturile clasice de mărfuri*, care nu au suferit transformări esențiale, au avut o pondere de 14,1% în total exporturi.

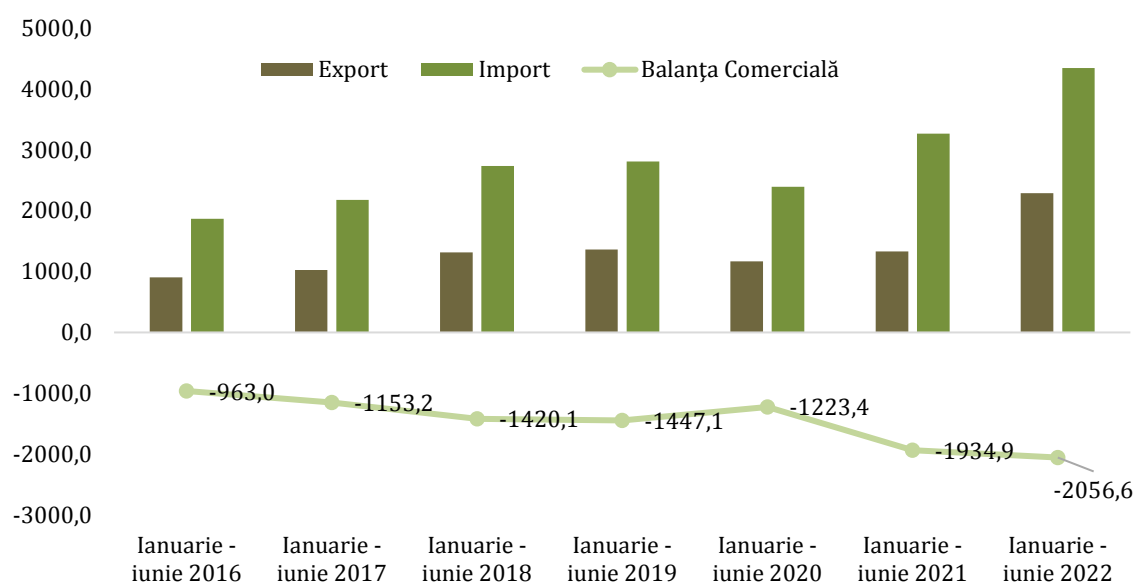

Figura 4.4. Tendințele exportului, importului și soldul balanței comerciale, în perioada ianuarie-iunie 2022, mil. USD

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

După destinație, exporturile de mărfuri au înregistrat creșteri spre toate grupele de țări. Principala destinație a exporturilor Republicii Moldova rămâne a fi țările UE. **Exporturile de mărfuri către țările UE**, în ianuarie-iunie 2022, au constituit 1410,3 mil. USD, fiind de 1,6 ori mai mari comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2021. Astfel, exporturile către țările UE au deținut o pondere de 61,6% în total exporturi, în descreștere cu 2,9 p.p. față de ianuarie-iunie 2021.

Exporturile de mărfuri destinate țărilor CS, în această perioadă au constituit 410,0 mil. USD (de 2,0 ori mai mult față de perioada similară din anul 2021), care echivalează cu o cotă de 17,9% în total exporturi, fiind în creștere cu 2,2 p.p. comparativ cu ianuarie-iunie 2021.

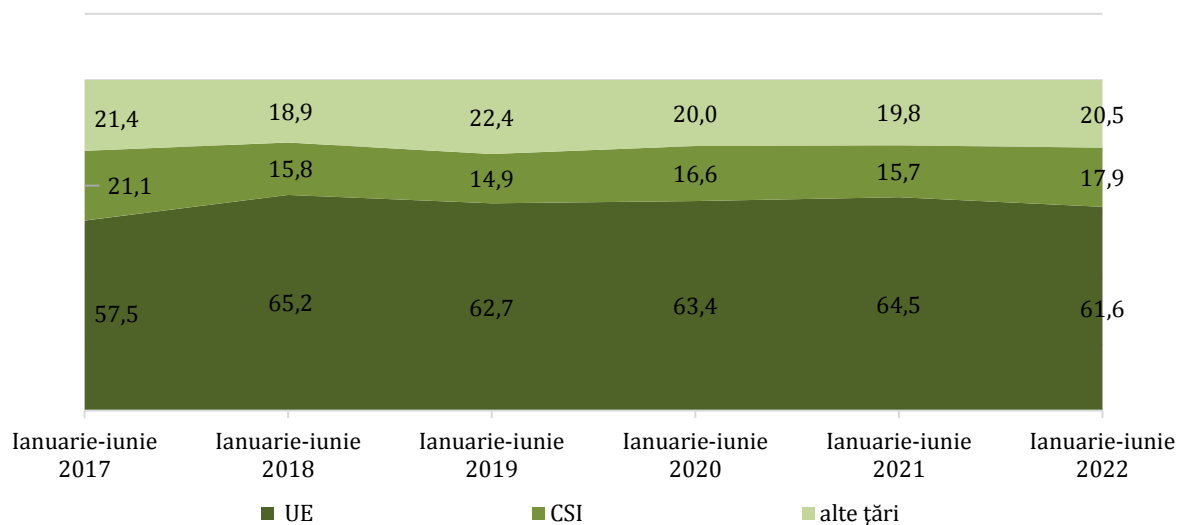

Figura 4.5. Structura exportului de mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie 2022, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Principalele țări partenere privind exportul de mărfuri care au atras circa 93,1% din total exporturi. România, cu o pondere de 29% în total exporturi, rămâne a fi unul din principalii parteneri comerciali ai RM. Exporturile spre această țară s-au majorat de 1,8 ori comparativ cu ianuarie-iunie 2021. Spre Italia, al doilea importator major de producție moldovenească, au fost orientate 8,5% din total exporturi, volumul majorându-se de circa 2,1 ori. Turcia cu o pondere de 9,2% din total exporturi, volumul exporturilor a crescut de circa 1,8 ori. Exporturile spre Ucraina au constituit 10,8%, în total exporturi volumul majorându-se de circa 6,7 ori.

În același timp, s-au înregistrat creșteri ale exporturilor de mărfuri spre Bulgaria de 6,8 ori, Elveția - de 3,5 ori, Iran - de 2115,8 ori, Regatul Țărilor de Jos - de 2,4 ori, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord - cu 45,2%, Polonia - cu 21,7%, SUA - de 1,9 ori, Ungaria - cu 42,5%, Cehia - cu 18,1%, Cipru - de 2,8 ori, Grecia - cu 44,7%, Franța - cu 30,9%, Serbia - de 1,6 ori, Egipt - de 2,4 ori, Iordania - de 6,5 ori, Canada - de 1,6 ori, Arabia Saudită - de 2,2 ori, Mexic - de 64,4 ori, Irak - cu 45,6%, Lituania - cu 40,4%, Tunisia - de 6,9 ori, Coreea de Sud - de 3,5 ori, *ceea ce a contribuit la creșterea per total a exporturilor cu 74,2%.*

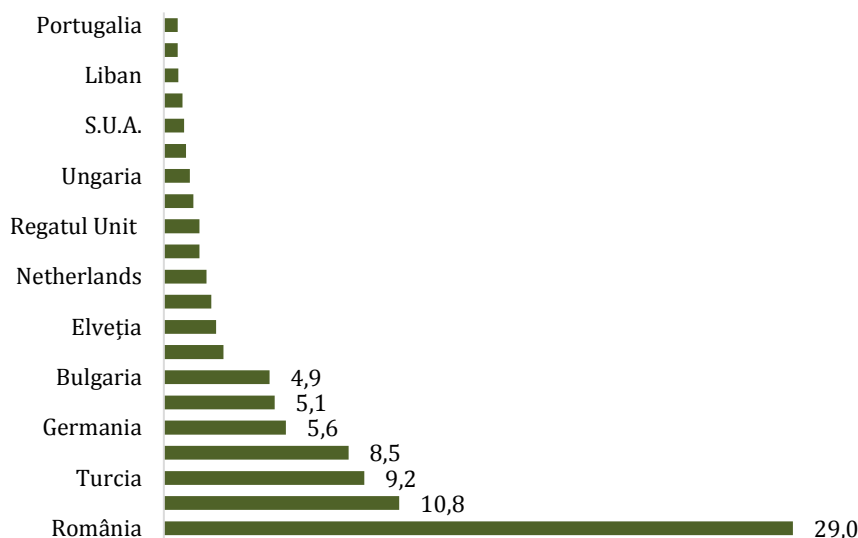

Figura 4.6. Principalele țări partenere ale Republicii Moldova, în perioada ianuarie-iunie 2022, %

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

În același timp, s-au micșorat exporturile de mărfuri către Federația Rusă cu - 9,0%, Emiratele Arabe Unite - cu 87,0%, Germania - cu 4,3%, Spania - cu 21,0%, Georgia - cu 34,9%, China - cu 37,3%, Libia - cu 97,7%, Israel - cu 29,9%, Portugalia - cu 9,7%, Finlanda - cu 86,5%, *atenuând astfel, majorarea per total a exporturilor cu 3,3%.*

În structura exporturilor ponderi semnificative le-au revenit următoarelor grupe de mărfuri: cereale și preparate pe bază de cereale 14,6%; mașini și aparate electrice și părți ale acestora 12,3%; semințe și fructe oleaginoase 11,2%; grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate 10,0%; petrol, produse petroliere și produse înrudite 8,7%; legume și fructe 8,3%; îmbrăcăminte și accesorii 6,4%; mobilă și părțile ei 3,3%; băuturi

alcoolice și nealcoolice 3,2%; fire, țesături, articole textile și produse conexe 2,0%, vehicule rutiere 2,0%.

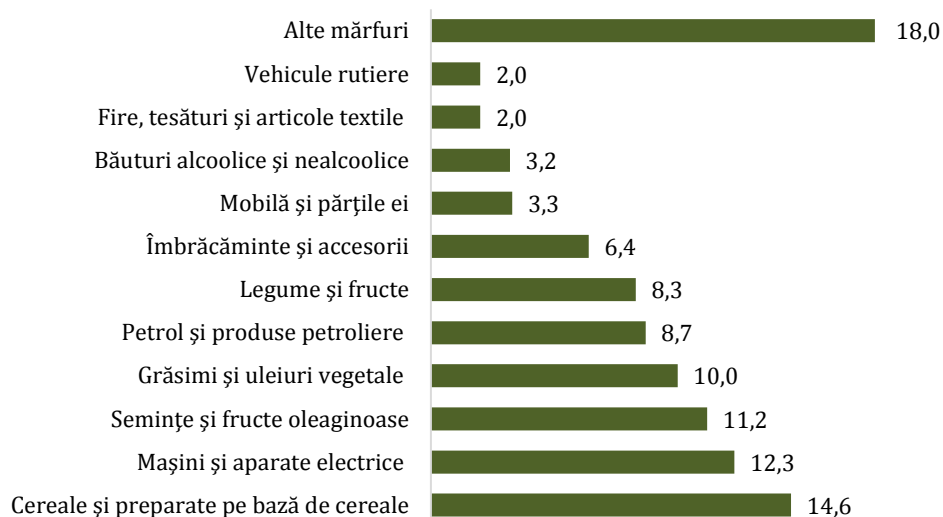

Figura 4.7. Exporturile cu mărfuri pe principale secțiuni, în perioada ianuarie-iunie 2022, %
Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Secțiunile de mărfuri ce au înregistrat *creșteri* în perioada ianuarie-iunie, comparativ cu perioada similară a anului 2021 sunt: de cereale și preparate pe bază de cereale - de 5,7 ori, petrol, produse petroliere și produse înrudite, în principal reexporturi - de 15,5 ori, grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate - de 5,2 ori, semințe și fructe oleaginoase - de 3,3 ori, legume și fructe - cu 42,3%, hrană destinată animalelor - de 3,4 ori, vehicule rutiere, preponderent reexporturi - de 1,7 ori, îmbrăcăminte și accesorii - cu 12,2%, articole din minerale nemetalice - cu 45,3%, produse chimice organice - cu 50,7%, zahăr, preparate pe bază de zahăr; miere - de 2,1 ori, fire, țesături, articole textile și produse conexe - cu 15,7%, hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton - de 1,9 ori, produse lactate și ouă de păsări - cu 7,8%, articole din lemn - cu 18,3%, produse chimice anorganice - de 5,7 ori, uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare - cu 46,4%, încălțăminte - cu 8,0%, îngrășăminte naturale și minerale naturale - cu 36,9%. Aceste secțiuni de mărfuri au influențat pozitiv per total exporturile cu 74,6%.

În perioada ianuarie-iunie 2022, *s-au redus exporturile* de băuturi alcoolice și nealcoolice cu 22,7%, mașini și aparate electrice și părți ale acestora - cu 4,0%, produse medicinale și farmaceutice - cu 24,7%, mobilă și părțile ei - cu 6,9%, animale vii - cu 36,5%, minereuri metalifere și deșeuri de metale - cu 5,3%, instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control - cu 14,4%, carne și preparate din carne - cu 44,6%, atenuând majorarea pe total exporturi - cu 4,2%.

Importurile de mărfuri în perioada ianuarie-iunie 2022 au constituit 4347,0 mil. USD, cu 33,1% mai mult față de perioada similară din anul 2021. Importurile de mărfuri au crescut din toate grupele de țări. Cea mai mare creștere a fost înregistrată la importul din țările CSI, ca urmare prețurilor la resursele energetice, în special, la gazele naturale.

Importurile de mărfuri provenite din **țările UE** în ianuarie-iunie 2022 au constituit 1997,4 mil. USD cu 29,0% mai mult față de aceeași perioadă din anul 2021. Astfel, importurile de mărfuri din UE au deținut o pondere de 45,9% în total importuri, în scădere cu 1,5 p.p. comparativ cu ianuarie-iunie 2021.

Din **țările CSI** importurile de mărfuri au constituit 1151,3 mil. USD, fiind cu 55,0% mai mult față de perioada similară a anului 2021. Importurile de mărfuri din țările CS, dețin o pondere de 26,5% în total importuri, în creștere cu 3,8 p.p. față de ianuarie-iunie 2021.

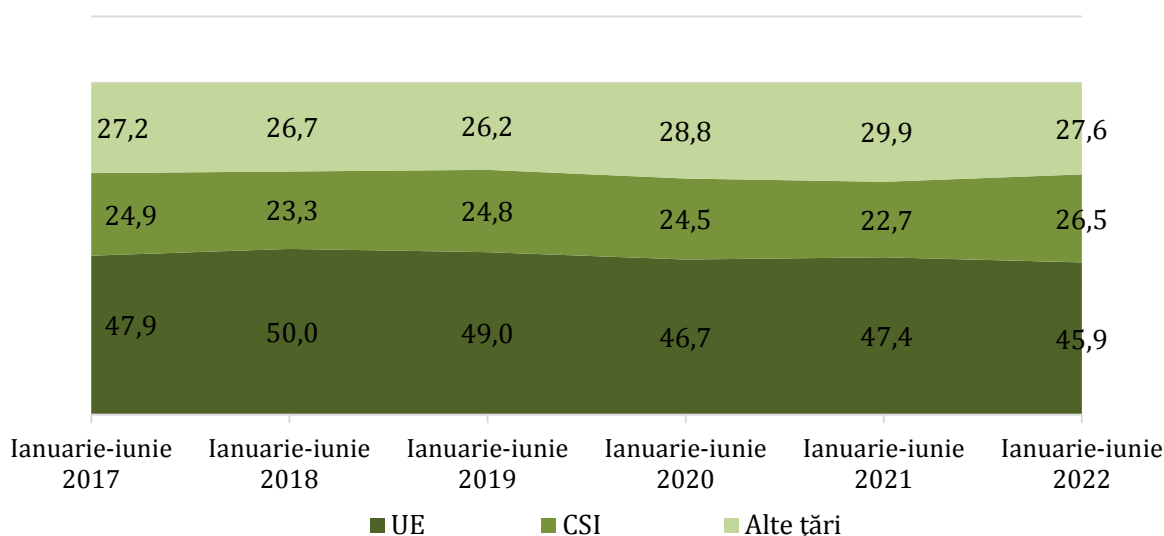

Figura 4.8. Importurile de mărfuri pe grupe de țări, în perioada ianuarie-iunie aa. 2017-2022, %

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică

Principalii 10 parteneri comerciali ai Republicii Moldova la importurile de mărfuri în ianuarie-iunie 2022 au fost: România - cu 16,2%, Federația Rusă - cu 15,3% din total importuri, datorită majorării considerabile a valorii gazelor naturale importate, cărora le-au revenit 61,5% din importurile realizate din Federația Rusă, China - 9,4%, Ucraina - 9,1%, Turcia - 7,1%, Germania - 6,6%, Italia - 5,3%, Polonia - 3,3%, India - 2,6%, Franța - 2,4%, Ungaria - 2,1%.

Analiza evoluției importurilor pe țări, atestă o creștere a importurilor de mărfuri provenite din Federația Rusă de 1,8 ori, datorită creșterii valorii gazelor naturale importate - de 3,6 ori, România - de 1,7 ori, Ucraina - cu 34,4%, India - de 5,1 ori, Turcia - cu 31,5%, Ungaria - cu 45,1%, Bulgaria - de 1,7 ori, China - cu 6,5%, Polonia - cu 16,5%, SUA - cu 32,0%, Franța - cu 19,0%, Germania - cu 5,8%, Coreea de Sud - cu 42,5%, Cehia - cu 15,3%, Regatul Țărilor de Jos - cu 23,9%, Spania - cu 18,4%, Italia - cu 3,7%, Grecia - 54,9%, Azerbaidjan - de 10,2 ori, Slovacia - 37,5%, Serbia - 46,0%, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord - 16,9%, Israel - de 1,7 ori, Uzbekistan - de 1,8 ori, Turkmenistan - de 6,5 ori, Pakistan - de 1,7 ori, Belgia - 16,9%, Suedia - 28,2%, Finlanda - 46,5%, ceea ce a influențat creșterea per total importurile cu 33,4%.

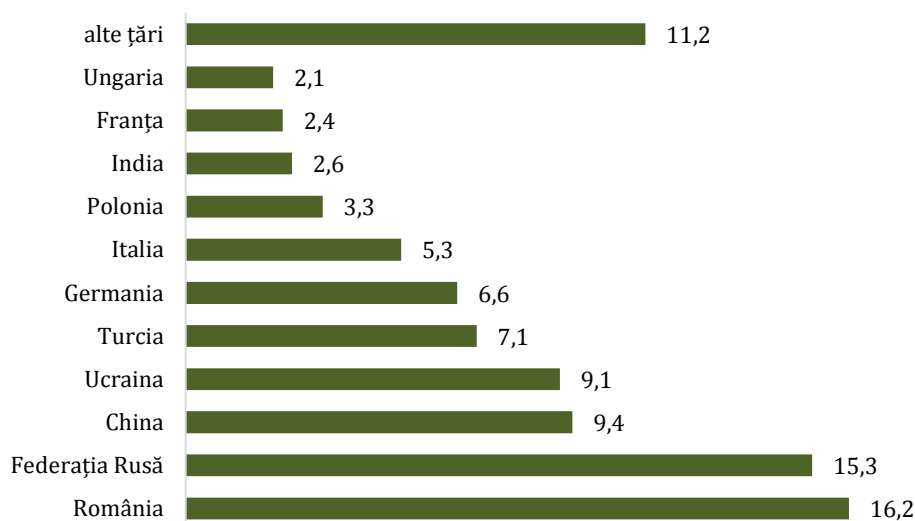

Figura 4.9. Principalii parteneri comerciali, ponderea în total import în perioada ianuarie-iunie 2022, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Totodată, s-au înregistrat scăderi la importurile provenite din Argentina - 86,0%, Austria - 16,7%, Belarus - 5,5%, Vietnam - 13,2%, Japoni - 9,4% și Maroc - 41,8%, reducând creșterea per total a importurilor cu 0,9%.

În structura importurilor în perioada ianuarie-iunie 2022, ponderi importante au deținut următoarele grupe de mărfuri: petrol, produse petroliere și produse înrudite - 14,7%; gaz și produse industriale obținute din gaz - 10,0%; mașini și aparate electrice și părți ale acestora - 6,1%; vehicule rutiere - 5,6%; fire, țesături, articole textile și produse conexe - 3,8%, mașini și aparate specializate pentru industriile specifice - 3,6%; produse medicinale și farmaceutice - 3,4%; mașini și aparate industriale cu aplicații generale; părți și piese detașate ale acestor mașini - 2,7%; legume și fructe - 2,5%; fier și oțel - 2,2%; articole prelucrate din metal - 2,2%.

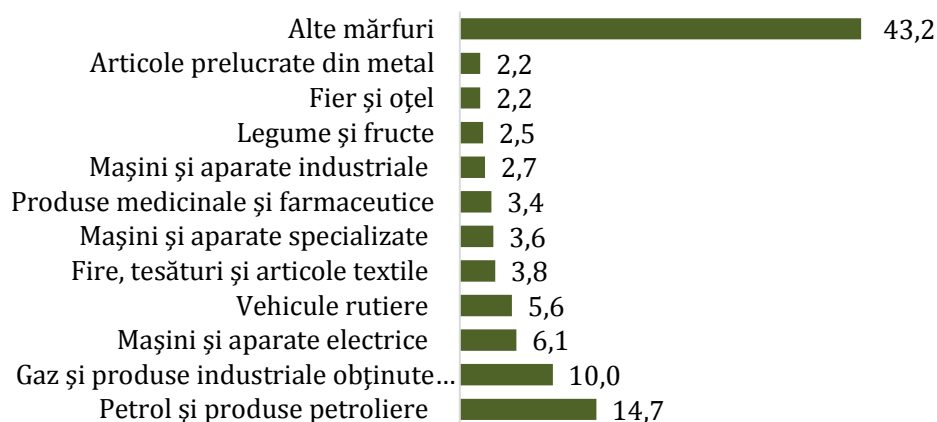

Figura 4.10. Structura importurilor, pe secțiuni de mărfuri în perioada ianuarie-iunie 2022, %

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

În această perioadă s-au înregistrat creșteri la importurile de petrol, produse petroliere și produse înrudite de 2,5 ori, gaz și produse industriale obținute din gaz - de 3,4 ori, pe seama creșterii valorii gazelor naturale importate din Federația Rusă - de 3,6 ori, mașini și aparate specializate pentru industriile specifice - de 1,6 ori, semințe și fructe oleaginoase - de 2,2 ori, îngrășăminte minerale sau chimice - de 2,0 ori, grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate sau fracționate - de 8,1 ori, vehicule rutiere - cu 16,9%, cereale și preparate pe bază de cereale - cu 40,0%, carne și preparate din carne - de 1,6 ori, hârtie, carton și articole din pastă de celuloză, din hârtie sau din carton - cu 30,5%, produse lactate și ouă de păsări - cu 35,5%, fier și oțel - cu 16,9%, cauciuc prelucrat - cu 30,5%, lemn și plută - cu 47,8%, produse chimice anorganice - de 2,0 ori, energie electrică - de 3,2 ori, materiale plastice sub forme primare - cu 24,5%, legume și fructe - cu 7,1%, încălțăminte - cu 22,0%, mașini și aparate de birou sau pentru prelucrarea automată a datelor - cu 14,0%, fire, țesături, articole textile și produse conexe - cu 3,2%, uleiuri esențiale, rezinoide și substanțe parfumate, preparate pentru toaletă, produse pentru înfrumusețare - cu 7,5%, pește, crustacee, moluște - cu 12,9%, îmbrăcăminte și accesorii - cu 4,6%, cărbune, cocs și brichete - de 1,7 ori, mașini și aparate electrice și părți ale acestora - cu 1,5%, hrană destinată animalelor - cu 15,8%, băuturi alcoolice și nealcoolice cu 9,8%, *contribuind, astfel, la creșterea per total a importurilor cu 33,3%.*

S-au înregistrat scăderi la importurile de metale neferoase cu 56,5%, instrumente și aparate, profesionale, științifice și de control - cu 29,5%, articole prelucrate din metal - cu 5,0%, aparate și echipamente de telecomunicații și pentru înregistrarea și reproducerea sunetului și imaginii - cu 4,1%, mașini și aparate pentru prelucrarea metalelor - cu 37,7%, aparate fotografice, echipamente și furnituri de optică; ceasuri și orologii - cu 26,1%, tutun brut și prelucrat 9,2%, produse medicinale și farmaceutice - cu 1,1%, *atenuând majorarea per total a importurilor cu 1,7%.*

Capitolul V

MEDIUL DE AFACERI

Principali indicatori de dezvoltare a întreprinderilor în anul 2021

La finele anului 2021, BNS avea la evidență 60,3 mii de întreprinderi raportoare, cu o ușoară creștere de 3,9% f.p.s.a.p. Creșterea numărului de companii în anul 2021 a avut loc, în primul rând, datorită întreprinderilor mari, care au înregistrat o majorare a numărului de întreprinderi f.p.s.a.p. cu 16,2%. Întreprinderile mijlocii, mici și micro, în perioada analizată, au marcat o ușoară creștere de 5,9%, 4,1%, respectiv, 3,6%.

Spre deosebire de anii precedenți (2019-2020), în perioada analizată (2020-2021) numărul total de salariați la întreprinderile din RM, luate la evidență de organele statistice, a marcat o ușoară creștere de 1,1% f.p.s.a.p., ca urmare a evoluțiilor pozitive atestate la întreprinderile mari. Începând cu anul 2020, doi ani consecutiv, numărul de salariați din sectorul IMM marchează anual o descreștere constantă. Astfel, în anul 2021 numărul mediu de salariați din sectorul IMM, s-a micșorat față de anul precedent cu 0,6%. În perioada analizată, diminuarea numărului de salariați s-a produs la întreprinderile mijlocii (o scădere de 3,5% f.p.s.a.p.). Totodată, întreprinderile mici și micro au marcat o ușoară creștere a numărului de salariați în anul 2021 f.p.s.a.p. (+0,3%, respectiv, +1,2%).

În perioada analizată (2020-2021) veniturile din vânzări ale întreprinderilor au marcat o creștere semnificativă, inclusiv sectorul IMM a înregistrat în această perioadă o creștere a cifrei de afaceri. Astfel, în anul 2021 veniturile din vânzări, per total întreprinderi, s-au majorat față de anul precedent cu 27,8%.

În anul 2021 rata anuală a veniturilor din vânzări în sectorul IMM a constituit 22,3%. Pe clase de mărime, o creștere relativ mai mare a venitului din vânzări în sectorul IMM în anul 2021 au înregistrat, în primul rând, întreprinderile mici și micro, care au înregistrat o creștere a venitului din vânzări cu 24,9%, și, respectiv, 23,2% f.p.s.a.p. (Figura 5.1.).

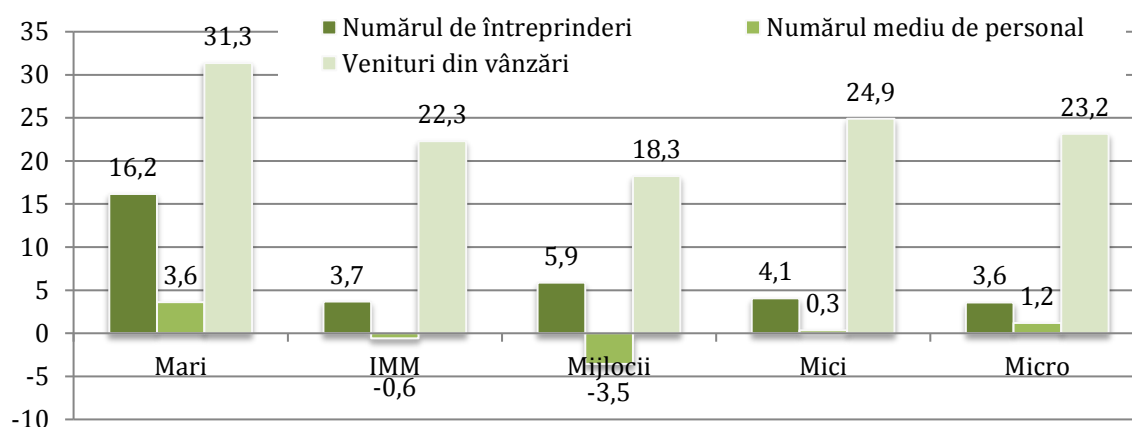

Figura 5.1. Creșterea numărului de întreprinderi, numărului mediu de salariați și venitului din vânzări în anul 2021 față de 2020, pe clase de mărime a întreprinderilor, %
Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Spre deosebire de perioada precedentă, rezultatul financiar până la impozitare în anul 2021 a marcat o creștere considerabilă de 2,18 ori f.p.s.a.p. per total întreprinderi. Inclusiv, sectorul IMM în perioada analizată a înregistrat o creștere a rezultatului financiar până la impozitare, indicele constituind 223,6%. În perioada analizată, îndeosebi se remarcă micro-întreprinderile, care au înregistrat o creștere considerabilă de 2,8 ori a rezultatului financiar până la impozitare f.p.s.a.p.

Tabelul 5.1. Dinamica principalilor indicatori ai activității întreprinderilor în perioada 2020-2021

Indicatori	Total			IMM		
	2020	2021	Indici, %	2020	2021	Indici, %
Numărul întreprinderilor, unit.	58063	60305	103,9	57247	59357	103,7
Numărul mediu de salariați, pers.	526738	532454	101,1	316823	314925	99,4
Venituri de vânzări, mil. MDL	381896,06	488014,15	127,8	150112,07	183569,7	122,3
Rezultatul financiar până la impozitare. Profit (+) Pierdere (-), mil. MDL	18541,38	40416,51	218,0	9050,91	20237,44	223,6

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

IMM-urile contribuie semnificativ la soluționarea problemelor economice și sociale ale societății, asigurarea ocupării forței de muncă, formarea PIB-ului și a altor indicatori la nivel național și local. În RM majoritatea întreprinderilor aparțin sectorului IMM (59,3 mii de întreprinderi sau 98,4%). În structura sectorului IMM predomină micro-întreprinderile - 86,5%, întreprinderile mici constituie 11,1%, mijlocii -2,4%.

În anul 2021 în sectorul IMM au activat 59,1% din toți salariații întreprinderilor raportoare la BNS; sectorul IMM a generat 37,6% din totalul veniturilor din vânzări, înregistrate de întreprinderile autohtone. Profitul până la impozitare în cadrul IMM-urilor a constituit 20237,4 mil. lei (50,1% din suma totală a profitului/pierderii din economia națională). Ponderea întreprinderilor care au obținut profit a constituit 52,2% din totalul IMM-urilor, cu o creștere de 5,8 p.p. f.p.s.a.p.; ponderea IMM-urilor, care au suportat pierderi-36%, a fost în descreștere cu 5,9 p.p. f.p.s.a.p.

Sectorul IMM se caracterizează nu doar prin rezultate importante, ci și prin potențial semnificativ: ponderea activelor sectorului IMM a constituit 49,2% din activele tuturor întreprinderilor din Republica Moldova, iar impactul cantitativ al IMM-urilor asupra creșterii economice este estimat la o pondere din PIB de 48% (2020). Principalii indicatori care reflectă proporțiile și contribuția IMM-urilor în anul 2021 sunt prezentați în Tabelul 5.2.

Tabelul 5.2. Principalii indicatori ai sectorului IMM în anul 2021

Indicatori	Total IMM
Numărul întreprinderilor, unit.	59 357
% din Total	98,4
Numărul mediu de salariați din sectorul IMM, mii pers.	314 925
% din Total	59,1
Venituri din vânzări, mil. MDL	183 569,70
% din Total	37,6
Rezultatul financiar până la impozitare. Profit (+) Pierdere (-), mil. MDL	20 237,44
% din Total	50,1
Numărul întreprinderilor care au obținut profit	30 978
% în total IMM	52,2
Numărul IMM care au suferit pierderi	21 367
% în total IMM	36,0
Total active (totalul bilanțului)	269 430,57
% din Total	49,2

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Numărul IMM-urilor. Numărul întreprinderilor raportoare în Republica Moldova a crescut în perioada 2015-2021, cu o rată semnificativ mai înaltă în cazul întreprinderilor mari (43%) față IMM-uri (17%). Anual, numărul IMM-urilor a marcat creșteri nesemnificative, ritmul anual de creștere variind între 0,4 și 3,8%. În anul 2021 numărul IMM-urilor s-a majorat cu 3,7% f.p.s.a.p. (Anexa: Mediul de afaceri).

Repartizarea IMM-urilor pe activități economice este una foarte diferită, unele sectoare fiind mai atractive, altele mai puțin atractive pentru businessul mic și mijlociu. Cel mai mare număr de întreprinderi este concentrat în sectorul serviciilor, în special în activitățile comerciale - 35% din totalul IMM-urilor, urmat de categoria "activități profesionale și științifice" (8,9%), „industria prelucrătoare” (8,0%), „agricultura, economia vânatului și silvicultura” (8,5%), construcții (6,2%) și "tranzacții imobiliare" (6,6%)(Tabelul 5.3.).

Evoluția pe întreg intervalul și schimbările de structură la nivel de sectoare de activitate scot în relief următoarele caracteristici principale:

- Se atestă menținerea unei structuri relativ constante a numărului de IMM-uri pe sectoare de activitate în anii 2015-2021; însă cu unele tendințe de descreștere în comerț (o descreștere cu 4,7 p.p.) și o ușoară descreștere în industria prelucrătoare (-0,5 p.p.).
- Sectorul agrar a marcat o creștere de 2,3 p.p. în ultimii 7 ani, de la 6,2% în anul 2015 la 8,5% în 2021.
- Ponderea întreprinderilor din sectorul informații și comunicații în cadrul sectorului IMM a marcat o tendință de creștere în perioada 2015-2021 cu 0,9 p.p. de la 3,9% până la 4,8%.
- Ponderea întreprinderilor din construcții, precum și a celor din transporturi, constituie aproximativ 6,2%, respectiv 5,5%, acest indicator s-a majorat nesemnificativ.
- Începând cu anul 2016 în toate sectoarele de activitate, cu mici excepții, se întrevade o evoluție ascendentă a numărului de IMM-uri, o creștere nesemnificativă, dar constantă a numărului de întreprinderi. Cu toate acestea, pe fondul general de sporire a numărului de IMM-

uri, creșterile diferitelor sectoare de activitate au înregistrat evoluții diferite pe parcursul perioadei 2015-2021.

- Sectorul industria prelucrătoare, s-a caracterizat printr-o ușoară descreștere a numărului de IMM-uri în anul 2021 față de anul 2020(cu -1,3%).

- Perioada 2020-2021 se caracterizează printr-o creștere a numărului de IMM-uri în majoritatea sectoarelor economiei. În special, în anul 2021 sectorul producția și furnizarea de energie electrică și termică și sectorul informații și comunicații au marcat o creștere semnificativă de 49,6%, și, respectiv, 14,1% f.p.s.a.p.

Tabelul 5.3. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe activități economice, %

	Ponderea, %		Indici, %				
	2015	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Total pe activități	100,0	100,0	103,8	104,0	100,4	102,4	103,7
Agricultura, silvicultura si pescuit	6,2	8,5	111,9	109,6	105,4	105,9	108,0
Industria prelucrătoare	8,5	8,0	103,1	103,9	100,8	102,6	98,7
Producția si furnizarea de energie electrică si termică, gaze, apă caldă si aer condiționat	0,2	0,3	92,9	111,5	101,1	137,5	149,6
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	0,7	0,8	107,7	103,7	106,6	102,7	103,7
Construcții	5,9	6,2	102,2	104,5	103,5	103,9	106,0
Comerț cu ridicata si cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor si a motocicletelor	39,7	35,0	101,5	101,3	97,2	100,8	101,5
Transport si depozitare	5,3	5,5	102,4	105,0	102,1	103,9	104,9
Activități de cazare și alimentație publică	3,5	3,6	105,5	105,9	101,7	101,8	103,0
Informații si comunicații	3,9	4,8	108,4	107,0	104,4	102,7	114,1
Activități financiare si asigurări	2,1	1,8	105,8	103,4	93,8	98,4	96,2
Tranzacții imobiliare	6,9	6,6	101,9	105,0	102,9	103,7	103,5
Activități profesionale, științifice si tehnice	8,3	8,9	106,3	105,1	98,4	102,4	106,3
Alte activități de servicii	9,0	10,0	...	...	...	102,9	104,2

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Numărul mediu de salariați din cadrul sectorului IMM. În ansamblu, în perioada anilor 2015-2021 numărul salariaților în cadrul IMM-urilor s-a diminuat de la 316,9 mii în anul 2015 până la 314,9 mii de persoane în 2021 sau cu -0,6 %. Creșterea numărului de salariați în sectorul IMM s-a produs anual în perioada 2017-2019, ritmurile anuale variind între 1,5% și 3,1%. În anii 2016, 2020 și 2021 numărul salariaților s-a diminuat față de anii precedenți. Cea mai mare diminuare a numărului salariaților în sectorul IMM s-a produs în anul 2020, o micșorare de peste 19 mii salariați față de anul 2019.

În perioada 2020-2021 numărul mediu de salariați s-a diminuat în următoarele sectoare economice: agricultura (-6,4%), industria prelucrătoare (-5,3%), comerț (-1,0%), activități

financiare și asigurări (-1,3%), tranzacții imobiliare (-0,1%). Totodată, în această perioadă, câteva sectoare economice înregistrează o tendință de creștere a numărului de salariați: producția și furnizarea de energie electrică și termică (+29,3%), construcții (+3,9%), transport și depozitare (+2,9%), activități de cazare și alimentație publică (+2,3%), informații și comunicații (+14,7%), activități profesionale, științifice și tehnice (+4,9%) (Tabelul 5.4.).

Tabelul 5.4. Numărul mediu de salariați al IMM-urilor și evoluția acestuia pe activități economice, %

	Ponderea, %		Indici, %				
	2015	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Total pe activități	100	100	103,1	101,5	102,5	94,3	99,4
Agricultura, silvicultura și pescuit	12,6	11,0	102,6	98,8	100,0	95,3	93,6
Industria prelucrătoare	14,6	13,6	103,2	99,8	95,4	100,1	94,7
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0,2	0,2	126,1	54,4	102,2	89,4	129,3
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1,8	1,8	99,3	98,2	98,7	106,1	95,9
Construcții	7,7	7,3	103,3	99,2	107,7	90,4	103,9
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	25,8	24,9	103,3	100,7	99,6	93,2	99,0
Transport și depozitare	6,8	7,5	103,0	102,4	102,3	95,6	102,9
Activități de cazare și alimentație publică	3,9	4,0	104,4	105,7	105,6	84,3	102,3
Informații și comunicații	3,3	4,9	106,0	108,8	116,6	95,7	114,7
Activități financiare și asigurări	0,9	1,0	113,8	102,2	97,9	94,3	98,7
Tranzacții imobiliare	4,7	4,2	99,5	99,6	95,4	97,9	99,9
Activități profesionale, științifice și tehnice	4,8	4,2	106,4	98,8	97,8	84,9	104,9
Alte activități de servicii	13,0	15,4	...	...	...	94,4	98,9

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Repartizarea IMM-urilor pe regiuni de dezvoltare. O provocare pentru Republica Moldova este decalajul uriaș în dezvoltare între municipalități și alte regiuni: aproximativ 2/3 din totalul întreprinderilor se află în capitală și mun. Bălți, în timp ce numărul IMM-urilor care activează în raioane este semnificativ mai mic. În aspect teritorial, se manifestă o diversificare destul de ezitantă a demografiei întreprinderilor – dacă în 2015 municipiul Chișinău era reședință pentru 65% din IMM (și pentru cca 60% din cele profitabile), atunci către anul 2021 ponderea capitalei s-a redus la 61,1% pentru IMM (cca 57% din cele profitabile).

În perioada analizată (2015-2021) se remarcă o creștere a numărului de IMM-uri în toate regiunile de dezvoltare, în special creșteri mai pronunțate se atestă în U.T.A. Găgăuzia (38,2%), regiunea Centru (32,6%), regiunea Nord (27,4%), regiunea Sud (25,8%). În ultimii șapte ani, mun. Chișinău s-a caracterizat printr-un ritm de creștere mai mic a numărului de IMM-uri comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare (o creștere de 10,5%).

Ritmurile anuale de creștere nu indică diferențe majore între regiunile Nord, Centru și Sud în anul 2021 f.p.s.a.p. Totuși, în anul 2021, o creștere mai mare a numărului de IMM-uri pe regiuni, se atestă în regiunea Nord și Centru (+6,4%, și, respectiv, 6,5%) f.p.s.a.p. (Tabelul 5.5.).

Tabelul 5.5. Structura numărului IMM-urilor și evoluția acestora pe regiuni de dezvoltare, %

	Ponderea, %		Indici, % (f.p.s.a.p.)				
	2015	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Republica Moldova	100	100	103,8	104,0	100,4	102,4	103,7
Municipiul Chișinău	64,9	61,1	102,9	103,2	98,3	101,7	102,2
Nord	12,3	13,3	104,9	105,1	103,5	103,5	106,4
Centru	14,9	16,8	105,9	105,4	104,0	103,1	106,5
Sud	5,3	5,6	104,3	103,9	105,4	103,5	105,1
U.T.A Găgăuzia	2,7	3,1	107,6	109,7	103,9	105,7	104,7

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

În structura ocupării din sectorul IMM, ponderea majoritară revine mun. Chișinău (54,5% în anul 2021), furnizând mai mult de jumătate din numărul locurilor de muncă în sector.

În perioada 2020-2021 numărul total de salariați în sectorul IMM din RM, luate la evidență de organele statistice, s-a diminuat în toate regiunile de dezvoltare, cu excepția mun. Chișinău (Tabelul 5.6.).

Tabelul 5.6. Evoluția numărului mediu de salariați în sectorul IMM pe regiuni de dezvoltare, %

	Ponderea, %		Indici, % (f.p.s.a.p.)				
	2015	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Republica Moldova	100	100	103,1	101,5	102,5	94,3	99,4
Municipiul Chișinău	53,7	54,5	103,8	102,6	103,0	92,6	100,2
Nord	17,4	17,2	104,7	97,9	102,0	97,5	99,4
Centru	17,1	16,8	99,8	100,6	102,1	96,0	98,4
Sud	8,3	7,7	102,5	101,2	100,4	93,5	96,8
U.T.A Găgăuzia	3,5	3,8	102,2	106,1	102,9	98,0	97,9

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Caracteristic pentru IMM-urile amplasate în municipiul Chișinău este și faptul că acestea sunt mai mici după dimensiuni (dimensiunea medie fiind de 4,7 salariați per întreprindere sub media pe republică de 5,3), numărul mai mare de salariați (le revine 54,5% din salariații IMM-urilor) și veniturile înregistrate (IMM-urile din Chișinău generează 61,7% din veniturile sectorului), cu o productivitate per salariat (660 mii lei per salariat), care depășește media pe sector (583 mii lei per salariat) (Tabelul 5.7.). Diferențierea teritorială observată este generată de o serie de factori cu caracter local, cum ar fi: oportunitățile locale, câștigurile populației, concentrarea potențialului uman, intelectual și financiar, cultura și experiența antreprenorială, infrastructura etc.

Tabelul 5.7. Structura principalilor indicatori ai IMM-urilor pe regiuni de dezvoltare în anul 2021

	Numărul de întreprinderi, %	Numărul mediu de personal, %	Venituri din vânzări, %	Dimensiunea medie a întreprinderii, un	Venituri per salariat, mii lei
Republica Moldova	100	100	100	5,3	583
Municipiul Chișinău	61,1	54,5	61,7	4,7	660
Nord	13,3	17,2	14,2	6,8	480
Centru	16,8	16,8	14,9	5,3	518
Sud	5,6	7,7	5,8	7,3	436
U.T.A Găgăuzia	3,1	3,8	3,5	6,4	533

Sursa: calculele autorilor conform datelor Biroului Național de Statistică

Capitolul VI

SECTORUL SOCIAL

Piața forței de muncă

În T II din anul 2022 rata de ocupare a populației a revenit la valoarea ei prepandemică, iar rata șomajului și-a continuat scăderea.

În T II din anul 2022, *forța de muncă*, care include populația ocupată și șomerii, a constituit 900,4 mii pers., în creștere cu 3,0% f.p.s.a.p. O pondere mai mare în forța de muncă au avut-o bărbații (52,3%) comparativ cu femeile (47,7%), precum și mediul rural (54,7%) față de mediul urban (45,3%). Totodată, *rata de participare la forța de muncă a populației de 15 ani și peste* a fost de 42,3%, ceea ce este cu 1,1 p.p. mai mult f.p.s.a.p. În rândul persoanelor economic active indicatorul a fost mai mare la bărbați (47,1%) decât la femei (38,0%). Rata de activitate este mai mare în mediul urban (49,2%) decât în cel rural (37,9%). În grupa de vârstă 15-29 ani rata de activitate a persoanelor economic active a constituit 29,3%, în grupa 15-64 ani – 50,6%, iar în grupa 20-64 ani – 54,5%. Rata de activitate economică a populației în vârstă de muncă (după legislația națională: 16-59 ani – femei și 16-62 ani – bărbați) a fost de 54,0%.

Populația ocupată în T II din anul 2022 a fost de 878,9 mii pers., mai mult cu 4,3% f.p.s.a.p. (Figura 6.1). O pondere mai mare în populația ocupată au avut-o bărbații – 52,1% comparativ cu femeile – 47,9%, precum și mediul rural – 55,2% față de mediul urban – 44,8%.

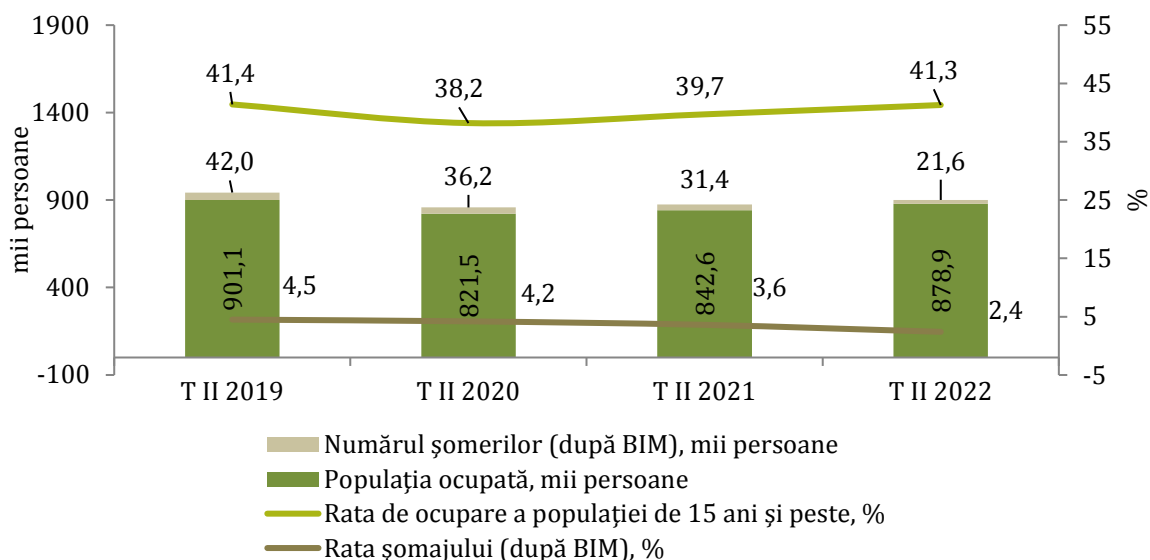

Figura 6.1. Evoluțiile numărului populației ocupate, al șomerilor și a ratelor de ocupare și a șomajului populației de 15 ani și peste, în T II din anii 2019-2022²

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

² În conformitate cu definiția numărului populației cu reședință obișnuită.

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste a constituit 41,3%, fiind peste nivelul din T II din 2021 (39,7%). Rata de ocupare a bărbaților – 45,9% a fost mai înaltă decât cea a femeilor (37,2%). După mediile de reședință, rata de ocupare a constituit în mediul urban – 47,5%, fiind mai mare decât cea din mediul rural – 37,3%. Rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă (16-59 ani - femei/16-62 ani – bărbați) a avut valoarea de 52,6%, a persoanelor în vârstă de 15-64 ani – 49,4%, iar în grupa de vârstă 15-29 ani a constituit 28,1%.

În privința ratelor de ocupare, diferențele cele mai mari au fost la persoanele cu vârsta de 25-34 ani în funcție de sexe (rata de ocupare la bărbați a fost cu 15,2 p.p. mai mare decât la femei) și în funcție de mediul de reședință (rata de ocupare în mediul urban a fost cu 21,0 p.p. mai mare decât în mediul rural), după sexe la persoanele cu vârsta de 45-54 de ani (la bărbați cu 6,8 p.p. mai mică decât la femei).

Numărul persoanelor ocupate în activități agricole în T II din anul 2022 a fost de 201,0 mii persoane (cu 4,6 mii sau cu 2,3% mai mult f.p.s.a.p.) sau de 22,9% (cu 0,4 p.p. mai puțin f.p.s.a.p.) din totalul celor ocupați, iar numărul celor ocupați în activități non-agricole a fost de 677,9 mii persoane (cu 31,7 mii sau cu 4,9% mai mult f.p.s.a.p.).

Ponderea persoanelor ocupate în industrie a fost de 14,8%, inclusiv în industria prelucrătoare – 12,4%, iar în construcții – 7,2%. Numărul persoanelor ocupate în industrie a constituit 129,9 mii (în creștere cu 8,1% f.p.s.a.p.), iar în construcții – 63,9 mii persoane (în scădere cu 1,7% f.p.s.a.p.). În sectorul de servicii au activat 484,1 mii persoane sau 55,1% din numărul total de persoane ocupate (mai mult f.p.s.a.p. cu 23,0 mii persoane sau cu 5,0%).

Populația ocupată în repartizarea după *forme de proprietate* a constituit 73,5% în *sectorul privat* și 26,5% – în *sectorul public*. Ponderea salariaților după *statutul profesional* constituie 78,8%. Marea majoritate a salariaților au fost angajați pe o perioadă nedeterminată (89,4%). *Munca nedeclarată* în rândul salariaților în T II din anul 2022 a constituit 6,2% (cu 0,4 p.p. mai puțin decât în T II din anul 2021). După ponderile salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale după sexe mai mulți sunt bărbați – 8,0% față de femei – 4,4%. Cele mai mari ponderi ale salariaților care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale sunt estimate, după cum urmează: în agricultură – 69,4%, construcții – 12,7%, comerț – 6,8%, industrie – 1,7%. În *sectorul informal* în T II din anul 2022 au activat 16,1% din totalul persoanelor ocupate în economie, iar 21,6% au avut un loc de muncă informal. Din numărul total de persoane ocupate informal salariații au constituit 23,2%. În sectorul non-agricol ponderea ocupării informale a fost de 10,4%. Din numărul total de salariați cu un loc de muncă informal era de 6,4% , totodată, primeau "salariu în plic". Numărul *persoanelor sub-ocupate* (numărul persoanelor care au avut loc de muncă, al căror număr de ore efectiv lucrate, în total, în timpul perioadei de referință a fost mai mic de 40 de ore pe săptămână, care au dorit și au fost disponibile să lucreze ore suplimentare) a constituit 22,0 mii sau 2,5% din totalul persoanelor ocupate față de 3,3% în T II din anul 2021. Din persoanele ocupate 7,2% au declarat că ar fi dorit să schimbe situația în raport cu locul actual de muncă pe motiv că nu sunt satisfăcute de nivelul remunerării.

Numărul șomerilor, definit conform BIM, în T II din anul 2022 a constituit 21,6 mii pers., micșorându-se f.p.s.a.p. cu 10,2 mii persoane sau cu 3,8%. Șomajul a fost într-o proporție mai mare în rândul bărbaților – 56,7% din numărul total al șomerilor, precum și în rândul persoanelor din

mediul urban – 65,4%. *Rata șomajului (LU1)* la nivelul țării în T II din anul 2022 a fost de 2,4%, mai mică cu 1,2 p.p. f.p.s.a.p. Rata șomajului la bărbați a constituit 2,6%, iar la femei – 2,2%, în mediul urban – 3,5%, iar în cel rural – 1,5%. În rândul persoanelor din grupa de vârstă de 15-24 ani rata șomajului a fost de 7,0%, iar în categoria de vârstă 15-29 ani a constituit 4,2%. *Rata compusă a sub-ocupării și șomajului (LU2)* la nivel de țară în T II din anul 2022 a constituit 3,4%, fiind mai mică cu 0,6 p.p. f.p.s.a.p. *Rata compusă a șomajului și forței de muncă potențiale (LU3)* a fost de 4,8%, fiind mai mică cu 1,4 p.p. f.p.s.a.p. *Indicatorul compozit de sub-utilizare a forței de muncă (LU4)* a avut valoarea de 5,8%, fiind mai mic cu 1,4 p.p. f.p.s.a.p.

Populația în afara forței de muncă din țară (de 15 ani și peste) în T II din anul 2022 a fost de 1229,7 mii persoane, în scădere cu 1,3% f.p.s.a.p. În populația inactivă se includ: pensionarii (47,2%); persoanele care îngrijesc de familie (persoanele casnice) (13,2% sau 162,8 mii, cu 5,1% mai puțin f.p.s.a.p.); elevii și studenții (13,0% sau 160,1 mii, cu 6,4% mai puțin f.p.s.a.p.); persoanele care nu doresc să lucreze și nu caută un loc de muncă în Moldova, deoarece deja au un loc de muncă peste hotare sau care planifică să lucreze peste hotare (10,4%); persoanele (declarat de gospodării) plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru pentru o perioadă mai mică de 1 an (7,7% sau 95,2 mii persoane, acest număr majorându-se f.p.s.a.p. cu 24,4% sau cu 18,6 mii persoane); alte persoane în afara forței de muncă (7,2%). În rândul persoanelor care au un loc de muncă peste hotare sau intenționează să plece peste hotare o pondere mai mare o au bărbații – 17,2% față de femei – 5,3%. De asemenea, bărbații predomină și în rândul persoanelor plecate peste hotare la lucru sau în căutare de lucru pentru o perioadă mai mică de 1 an – 14,1% față de femei – 3,0%. În cadrul activităților de îngrijire de familie predomină femeile – 22,6% față de 0,8% - bărbații.

Grupul NEET reprezintă tinerii în grupa de vârstă de 15-34 ani, care nu sunt parte a populației ocupate, nu studiază în sistemul formal de educație și nu participă la cursuri sau alte instruirii din afara sistemului formal de educație. În T II din anul 2022 grupul NEET a avut o pondere de 16,5% din populația din grupa de vârstă de 15-24 ani, 26,1% - în cazul celor cu vârsta de 15-29 ani și 29,8% - la cei cu vârsta de 15-34 ani, având valori mai mari la femei decât la bărbați în toate aceste grupuri de vârstă (15-24 ani: 21,0% - femei vs 11,9% - bărbați; 15-29 ani: 34,9% - femei vs 16,8% - bărbați; 15-34 ani: 40,0% - femei vs 18,8% - bărbați).

Remunerarea muncii

T II din anul 2022 prezintă o accentuare a micșorării câștigului salarial nominal mediu lunar brut în termeni reali și o creștere a diferenței dintre câștigul salarial nominal mediu lunar brut în sectorul real față de cel bugetar.

În Trimestrul II din anul 2022 câștigul salarial nominal mediu lunar brut în țară³ a fost în mărime de 10376,2 MDL, majorându-se în termeni nominali cu 14,7% f.p.s.a.p., iar în valoare reală a scăzut cu 11,3% (cu ajustarea la indicii prețurilor de consum) (Figura 6.2).

În sectorul bugetar salariul mediu lunar în T II din anul 2022 a fost în mărime de 8712,9 MDL, în creștere cu 6,4% f.p.s.a.p., iar în sectorul real – 10960,4 MDL, mai mult cu 9,0% f.p.s.a.p. Creșteri mai accentuate ale salariului mediu brut lunar au avut loc în: *Activități de cazare și alimentație publică (+28,4%), Agricultură, silvicultură și pescuit (+28,1%), Activități financiare și de asigurări*

³ La unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare.

(+22,2%), *Informații și comunicații* (+21,9%), *Alte activități de servicii* (+19,4%), *Artă, activități de recreere și de agrement* (+17,7%), *Transport și depozitare* (+16,9%).

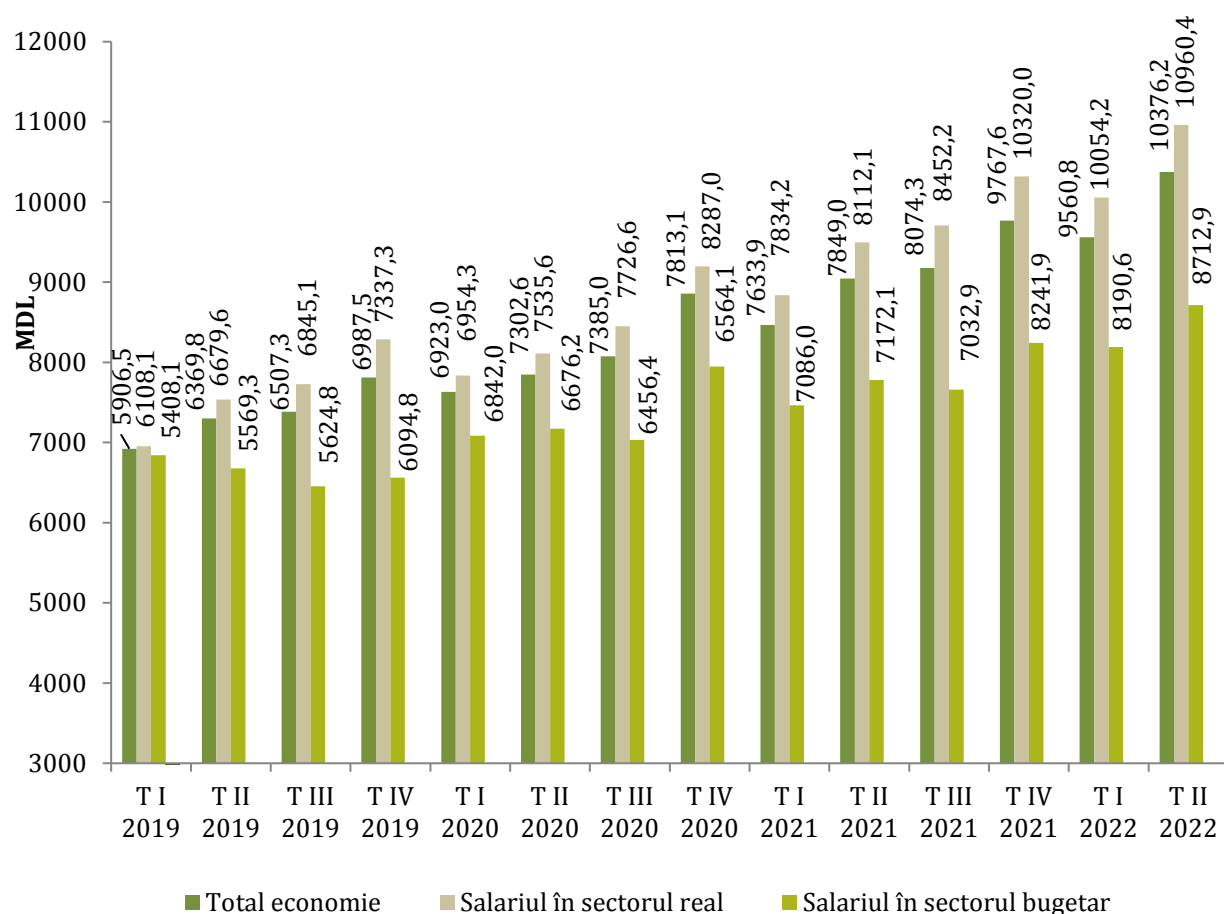

Figura 6.2. Dinamica salariului nominal în sectorul bugetar și în cel real în perioada T I 2019 - T II 2022, MDL

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Cele mai mari câștiguri salariale medii brute lunare au fost înregistrate în: *Informații și comunicații* (26517,9 MDL - de 2,6 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Activități financiare și de asigurări* (20401,2 MDL - de 2,0 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* (15010,1 MDL - de 1,4 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Activități profesionale, științifice și tehnice* (12668,9 MDL - de 1,2 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Alte activități de servicii* (12566,3 MDL - de 1,2 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii* (11790,6 MDL - de 1,1 ori mai mare decât salariul mediu pe economie); *Sănătate și asistență socială* (11730,3 MDL - de 1,1 ori mai mare decât salariul mediu pe economie). Cele mai mici salarii medii brute lunare au fost înregistrate în: *Activități de cazare și alimentație publică* (6658,2 MDL - de 1,6 ori mai mic decât salariul mediu pe economie); *Agricultură, silvicultură și pescuit* (6667,2 MDL - de 1,6 ori mai mic decât salariul mediu pe economie) și *Artă, activități de recreere și de agrement* (7258,9 MDL - de 1,4 ori mai mic decât salariul mediu pe economie).

În Trimestrul II din anul 2022 numărul mediu de salariați s-a majorat cu 0,4% f.p.s.a.p. În Trimestrul II din anul 2022 numărul mediu de salariați s-a majorat esențial f.p.s.a.p. în *alte activități de servicii* (+19,6%) și *distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare* (+6,4%), iar cele mai semnificative micșorări au avut loc în: *construcții* (-9,5%) și *Industria extractivă* (-4,1%). În raport cu T I din 2022 numărul mediu de salariați a avut o majorare neesențială (cu 0,5%), cele mai mari majorări având loc în: *Agricultură, silvicultură și pescuit* (+9,7%); *Industria extractivă* (+8,6%); *Alte activități de servicii* (+4,8%); *Activități de cazare și alimentație publică* (+4,1%), iar cele mai mari micșorări în: *Activități profesionale, științifice și tehnice* (-2,2%) și *Învățământ* (-2,0%).

Protecția socială a populației. Conform datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflați la evidența organelor de protecție socială la 1 iulie 2022 a constituit 673,3 mii pers. (din care 64,2% femei) sau cu 6,6 mii pers. mai puțin comparativ cu 1 iulie 2021. Numărul de pensionari după limita de vârstă a fost de 524,6 mii persoane (dintre care 68,9% femei) sau cu 3,4 mii mai mult f.p.s.a.p. La 1 iulie 2022 primeau pensie de dizabilitate 102,7 mii persoane (din care femei – 52,1%), ceea ce este cu 13,0 mii persoane mai puțin f.p.s.a.p. Numărul beneficiarilor de pensii de urmaș a fost de 11,1 mii persoane (din care femei – 77,5%), cu 105 persoane mai mult f.p.s.a.p. Numărul de persoane ce beneficiază de pensii pentru vechime în muncă a constituit 26 (dintre care 17 femei și 9 bărbați), cu 23 persoane mai puțin f.p.s.a.p. Beneficiari de pensii pentru unele categorii de angajați din aviația civilă au fost în număr de 471 (dintre care bărbați – 77,9%), cu 28 persoane mai puțin f.p.s.a.p. Numărul celor ce beneficiază de pensii ca și participanți la lichidarea avariei de la Cernobîl a constituit 1551 persoane (dintre care bărbați – 94,5%) și s-a micșorat cu 54 persoane f.p.s.a.p. Numărul de beneficiari ai pensiilor pentru militari în termen și membrilor lor de familie a fost de 685 (dintre care 97,1% bărbați), cu 39 mai puțin f.p.s.a.p. Numărul unor angajați din domeniul culturii care au primit pensii a fost de 33 persoane (bărbați – 20 persoane), mai mult cu 1 persoană f.p.s.a.p. Numărul celor ce au obținut pensii anticipate pentru limită de vârstă a constituit 1279 persoane (bărbați – 100%), cu 122 persoane mai mic f.p.s.a.p. Numărul beneficiarilor de pensii anticipate pentru carieră lungă a fost de 3913 persoane (femei – 55,6%), iar numărul persoanelor din alte categorii de pensionari a reprezentat 27,0 mii persoane (bărbați – 76,5%), cu 730 mai puțin f.p.s.a.p.

Numărul total al beneficiarilor de alocații sociale de stat a fost de 76808 persoane (bărbați – 52,6%), cu 5,8 mii mai mult f.p.s.a.p. Numărul celor ce au obținut alocații sociale de stat pentru persoane vârstnice a constituit 13977 persoane (femei – 60,3%), cu 2,5 mii mai mult f.p.s.a.p. Numărul beneficiarilor care au obținut alocații sociale de stat pentru persoane cu dizabilități a fost de 17269 persoane (bărbați – 64,5%), cu 2,4 mii mai mult f.p.s.a.p. Numărul persoanelor care au obținut alocații sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități din copilărie a constituit 28129 persoane (bărbați – 56,5%), cu 357 persoane mai mult f.p.s.a.p. Numărul celor ce au obținut alocații sociale de stat pentru copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani a constituit 11133 persoane (bărbați – 60,6%), cu 531 persoane mai mult f.p.s.a.p. Numărul beneficiarilor ce au obținut alocații sociale de stat în cazul pierderii întreținătorului a constituit 6300 persoane (femei – 82,6%), cu 8 persoane mai mult f.p.s.a.p.

Mărimea medie a pensiei la 1 iulie 2022 a fost de 3133,05 MDL (cu 24,7% mai mare la bărbați decât la femei), ceea ce este cu 861,60 MDL sau cu 37,9% mai mult f.p.s.a.p. Pensia medie pentru limita de vârstă a constituit 3140,47 MDL (cu 21,6% mai mare la bărbați decât la femei), fiind cu

884,93 MDL sau cu 39,2% mai mult f.p.s.a.p. Pensia medie de dizabilitate a fost în mărime de 2105,26 MDL (cu 7,7% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 531,72 MDL sau cu 33,8% f.p.s.a.p. Pensia medie de urmaș a avut valoarea de 2401,72 MDL (cu 6,6% mai mare la femei decât la bărbați) și a fost mai mare cu 715,67 MDL sau cu 42,4% f.p.s.a.p. Mărimea pensiei medii pentru vechime în muncă a fost de 1446,02 MDL (cu 2,2% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 386,19 MDL sau cu 36,4% f.p.s.a.p. Pensia medie pentru unele categorii de angajați din aviația civilă a constituit 12292,46 MDL (cu 44,2% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 1816,86 MDL sau cu 17,3% f.p.s.a.p. Pensia medie a participanților la lichidarea avariei de la Cernobîl a fost în mărime de 4929,96 MDL (cu 21,5% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 754,43 MDL sau cu 18,1% f.p.s.a.p. Mărimea pensiei medii a militarilor în termen și membrilor lor de familie a fost de 2172,09 MDL (cu 82,7% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 353,09 MDL sau cu 19,4% f.p.s.a.p. Mărimea pensiei medii a unor angajați din domeniul culturii a constituit 2136,59 MDL (cu 23,5% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 488,92 MDL sau cu 29,7% f.p.s.a.p. Pensia medie anticipată pentru limită de vârstă a avut valoarea de 3415,84 MDL, mai mult cu 827,87 MDL sau cu 32,0% f.p.s.a.p. Pensia anticipată pentru carieră lungă a constituit 6082,62 MDL (cu 20,2% mai mare la bărbați decât la femei). Pensia medie pentru alte categorii de pensionari a reprezentat 6516,61 MDL (cu 13,2% mai mare la bărbați decât la femei), mai ridicată cu 1066,23 MDL sau cu 19,6% f.p.s.a.p. Mărimea medie a alocației sociale de stat a fost de 1328,82 MDL (cu 9,0% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 626,05 MDL sau cu 89,1% f.p.s.a.p. Mărimea medie a alocației sociale de stat pentru persoane vârstnice a constituit 1138,06 MDL (fără diferențe semnificative între bărbați și femei), mai mare cu 544,90 MDL sau cu 91,9% f.p.s.a.p. Valoarea medie a alocației sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități a fost de 1112,69 MDL (cu 3,4% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 526,15 MDL sau cu 89,7% f.p.s.a.p. Mărimea medie a alocației sociale de stat pentru persoanele cu dizabilități din copilărie a reprezentat 1494,51 MDL (fără diferențe semnificative între bărbați și femei), mai mare cu 711,28 MDL sau cu 90,8% f.p.s.a.p. Alocația socială de stat medie pentru copii cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani a reprezentat 1539,57 MDL (fără diferențe semnificative între bărbați și femei), ceea ce e mai mult cu 732,90 MDL sau cu 90,9% f.p.s.a.p. Valoarea medie a alocației sociale de stat în cazul pierderii întreținătorului a fost de 1232,26 MDL (cu 3,2% mai mare la bărbați decât la femei), mai mare cu 584,77 MDL sau cu 90,3% f.p.s.a.p.

La 01.07.2022 numărul de beneficiari/copii care au obținut indemnizație unică la nașterea copilului a constituit 13484 persoane/13722 copii sau cu 0,68%/1,11% mai mult față de 01.07.2021. Numărul de beneficiari/copii care au obținut indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani pentru persoane asigurate a constituit 46279 persoane/48281 copii sau cu 4,73%/4,69% mai puțin față de 01.07.2021. Numărul de beneficiari/copii care au obținut indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5/2 ani pentru persoane neasigurate a constituit 33101 persoane/34134 copii sau cu 2,4%/2,2% mai mult față de 01.07.2021. Numărul de beneficiari de indemnizație lunară de suport pentru creșterea până la vârsta de 3 ani a copiilor gemeni sau a mai mulți copii născuți dintr-o singură sarcină pentru persoane asigurate și neasigurate a constituit 1391 persoane/2837 persoane sau cu 16,7%/16,5% mai puțin față de 01.07.2021.

Mărimea indemnizației unice la nașterea copilului la 01.07.2022 a fost de 10068 MDL, cu 6,4% mai mare f.p.s.a.p. Valoarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la împlinirea

vârstei de 3 ani pentru persoane asigurate a constituit 2856,57 MDL, cu 19,1% mai mult f.p.s.a.p. Mărimea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 1,5/2,0 ani pentru persoane neasigurate a fost de 740 MDL, la fel ca în p.s.a.p. Valoarea indemnizației lunare de suport pentru creșterea până la vârsta de 3 ani a copiilor gemeni sau a mai mulți copii născuți dintr-o singură sarcină pentru persoanele asigurate și cele neasigurate a fost de 370 MDL, la fel ca în p.s.a.p.

La 01.07.2022, conform prevederilor Hotărârii de Guvern Nr. 197 din 23.03.2022 cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă (ceea ce reprezintă echivalentul cuantumului venitului lunar minim garantat) a constituit 2278,80 MDL. Cuantumul pensiei minime în cazul unei dizabilități severe a fost de 1709,10 MDL, în cazul unei dizabilități accentuate – 1595,16 MDL, în cazul unei dizabilități medii – 1139,40 MDL.

Boxa 6.1. Cu privire la indexarea pensiilor cu 13,94%

Începând cu 1 aprilie 2022 pensiile și unele prestații sociale se indexează cu coeficientul indexării 13,94%. Indexarea a fost efectuată pentru pensiile pentru limită de vârstă, de dizabilitate, de urmaș; pensiile pentru vechime în muncă; pensiile funcționarilor publici, colaboratorilor vamali, judecătorilor; plățile periodice/lunare capitalizate; indemnizațiile de dizabilitate; pensiile și compensațiile bănești lunare stabilite cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobâl; pensiile militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri; indemnizațiile urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19.

Indexarea s-a efectuat pentru partea pensiei care nu depășește 9 900 MDL.

Suplimentar, cuantumul pensiilor calculat în conformitate cu Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii a fost majorat cu 171,71 MDL.

Sursa: <https://cnas.gov.md/libview.php?l=ro&idc=360&id=5774&t=/Mass-media/Noutati/Pensiile-se-indexeaza-cu-1394>

Minimul de existență. Minimul de existență în Semestrul I din anul 2022 în medie pe lună la o persoană a constituit 2485,0 MDL, majorându-se cu 16,9% față de Semestrul I din anul 2021. În orașele mari (mun. Chișinău și Bălți) minimul de existență a constituit 2681,3 MDL, ceea ce este mai mult cu 16,6% față de Semestrul I din anul 2021. Această mărime este cu 10,0% mai mare comparativ cu orașele mici (2436,8 MDL, cu 16,2% mai mult față de Semestrul I din anul 2021) și cu 11,5% mai mare decât în sate (2405,7 MDL, mai mult cu 16,3% față de Semestrul I din anul 2021). Valoarea minimului de existență pentru copiii în vârstă de 7-17 ani a fost de 2732,1 MDL. Minimul de existență pentru populația în vârstă aptă de muncă a fost de 2651,8 MDL, în cazul bărbaților – 2863,2 MDL, iar în cazul femeilor – 2423,3 MDL.

Dezvoltarea socială a regiunii din partea stângă a râului Nistru⁴.

Situația demografică. Declinul natural al populației în perioada ianuarie-martie 2022 s-a ridicat la 1355 de pers., iar în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent s-a micșorat cu 17,5%. Numărul de nou-născuți vii a fost de 730 pers., iar comparativ cu perioada similară din anul trecut, numărul acestora a scăzut cu 71 pers. sau cu 8,9%. Numărul de decese a ajuns la 2085 pers., ceea ce reprezintă cu 14,7% mai puțin decât în perioada ianuarie-martie 2021.

În perioada ianuarie-martie 2022 în comparație cu perioada ianuarie-martie 2021 numărul deceselor cauzate de leziunile vasculare ale creierului a crescut cu 0,7%, în timp ce numărul deceselor cauzate de intoxicații, răniri și omoruri s-a micșorat cu 5,4%, de boala coronariană s-a redus cu 10,8%, de bolile aparatului digestiv – s-a micșorat cu 10,9%, de neoplasme a scăzut cu 3,9%.

Mortalitatea infantilă a copiilor sub vârsta de un an în perioada ianuarie-martie 2022 a fost de 2 pers., ceea ce reprezintă cu 75,0% mai puțin decât în perioada ianuarie-martie 2021. Principalele cauze ale structurii mortalității infantile sunt: afecțiuni apărute în perioada perinatală – 1 caz; anomalii congenitale – 1 caz.

Situația migrațională. Sporul migrațional al populației în perioada ianuarie-martie 2022 a fost de 505 pers. (în perioada ianuarie-martie 2021 el a fost de 875 pers). Pe parcursul perioadei ianuarie-martie 2022 au sosit 2489 pers., ceea ce reprezintă 98,5% din numărul de sosiri din perioada ianuarie-martie 2021, dintre ei copii sub vârsta de 16 ani – 596 pers., adică 23,9% din numărul total de sosiri. Au plecat 1984 pers. sau 120,0% din numărul celor care au plecat în perioada ianuarie-martie 2021, inclusiv copii cu vârsta mai mică de 16 ani – 414 pers. sau 20,9% din numărul total de plecări.

În perioada ianuarie-martie 2022 în mediul urban au sosit 1681 pers. și au plecat 1263, ceea ce față de valorile din perioada ianuarie-martie 2021 reprezintă 95,3%, respectiv 118,6%. În zonele rurale au sosit 808 pers. și au plecat 721 pers., ceea ce reprezintă 105,8% și, respectiv, 122,6% față de valorile din perioada ianuarie-martie 2021. În perioada ianuarie-martie 2022, 1432 pers. au sosit din afara regiunii, 935 pers. au plecat peste hotarele regiunii. Numărul căsătoriilor înregistrate în registrele de stare civilă a fost de 406 și, comparativ cu perioada ianuarie-martie 2021, a scăzut cu 11,7%. Numărul divorțurilor a fost de 338 de unități și a crescut cu 14,2% față de perioada ianuarie-martie 2021.

Piața forței de muncă. Numărul scriptic de salariați din lista organizațiilor din toate sectoarele economiei (cu excepția întreprinderilor mici, a organizațiilor necomerciale, a agențiilor de aplicare a legii și a autorităților vamale) a constituit 89,6 mii pers. la 31.03.2022 și a scăzut cu 1830 pers. sau cu 2,0% față de data similară a anului trecut. De la începutul anului 2022, au fost recrutate 4427 pers., dintre care 268 pers. au fost recrutate pentru locuri de muncă nou create și

⁴ Analiza a fost efectuată în baza datelor Serviciului Statistic al Transnistriei (<http://mer.gospmr.org/deyatelnost/gosudarstvennaya-sluzhba-statistiki-gosstat/informacziya/soczialnoe-razvitie-pmr/soczialno-ekonomicheskoe-razvitie-pmr.html>)

introduse suplimentar. Procentul de înlocuire a lucrătorilor plecați cu personal nou a fost de 102,4%. În perioada ianuarie-martie 2022, 4323 pers. au părăsit instituțiile și organizațiile, ceea ce reprezintă 4,8% din numărul scriptic total al angajaților la începutul anului. Principalul motiv pentru plecare este concedierea din propria inițiativă a angajatului, care reprezintă 3903 pers. (90,3%).

Potrivit Fondului Unic de Stat pentru Asigurări Sociale al regiunii transnistrene, numărul cetățenilor înregistrați oficial neocupați în activitatea de muncă la sfârșitul lunii martie 2022 a fost de 2077 pers., cu 39,2% mai puțin decât la sfârșitul lunii martie 2021. Din numărul total de cetățeni înregistrați, femeile reprezintă 1021 pers. sau 49,2%. În perioada ianuarie-martie 2022 organisme teritoriale ale Fondului Unic de Stat pentru Asigurări Sociale au înregistrat 1069 de pers. în căutarea unui loc de muncă, dintre care 533 femei (49,9% din numărul total de cetățeni înregistrați). În perioada ianuarie-martie 2022, 1872,4 mii RUB au fost cheltuite pentru prestațiile de șomaj. Prestații de șomaj au primit 1561 de pers. Dimensiunea medie a prestațiilor de șomaj în ianuarie-martie 2022 a fost de 414,5 RUB sau 24,7% din bugetul minimului de existență, în medie, pe cap de locuitor. Necesarul organizațiilor regiunii de angajați, începând cu 01.04.2022 a fost de 2826 de pers. Astfel, unui cetățean înregistrat care nu desfășoară activități de muncă îi revine 1,4 locuri vacante. Din numărul total de posturi vacante, 60,9% sunt destinate angajării lucrătorilor.

Remunerarea muncii. Pentru perioada ianuarie-martie 2022 salariile medii lunare nominale pe angajat în regiune (cu excepția întreprinderilor mici, a organizațiilor necomerciale, a agenților de aplicare a legii și a autorităților vamale) au constituit 5597 RUB sau 109,6% în comparație cu perioada ianuarie-martie 2021. În organizațiile bugetare, salariul mediu lunar a fost de 4046 RUB, ceea ce reprezintă cu 9,4% mai mult decât în perioada similară a anului trecut. În ianuarie-martie 2022, salariile medii lunare nominale pe angajat în sub-sectoarele "Electro- și Radiocomunicații" (14090 RUB sau 875 USD)⁵, "Bănci, credite" (9798 RUB sau 609 USD), "Asigurări" (8823 RUB sau 548 USD), "Servicii de procesare a datelor" (7616 RUB sau 473 USD), "Industrie" (7339 RUB sau 456 USD), "Cultură fizică, recreere și turism" (6586 RUB sau 409 USD), "Activități comerciale generale" (6392 RUB sau 397 USD), "Tranzacții imobiliare" (5672 RUB sau 352 USD), au depășit în mod semnificativ nivelul salariului mediu pe regiune (5597 RUB sau 348 USD). În același timp, salariul mediu lunar pe salariat în subsectoarele: "Silvicultură" (2803 RUB sau 174 USD), "Comunicare poștală" (2809 RUB sau 174 USD), "Cultură și artă" (3178 RUB sau 197 USD), "Servicii științifice" (3193 RUB sau 198 USD), "Securitate socială" (3244 RUB sau 201 USD), "Geologie și meteorologie" (3555 RUB sau 221 USD), "Învățământ" (3573 RUB sau 222 USD), "Servicii de logistică" (3600 RUB sau 224 USD), "Tipuri de servicii publice non-productive" (4322 RUB sau 268 USD), "Edituri și tipografii" (4683 RUB sau 291 USD), "Agricultură" (4783 RUB sau 297 USD), "Îngrijirea sănătății" (5152 RUB sau 320 USD), "Construcții" (5407 RUB sau 336 USD), "Comerț și alimentație publică" (5445 RUB sau 338 USD), "Transport" (5524 RUB sau 343 USD), "Gospodăria locativ-comunală" (5552 RUB sau 345 USD) au fost sub nivelul salariului mediu pe regiune.

⁵ Cursul oficial de schimb mediu al autorității monetare din partea stângă a râului Nistru pe perioada ianuarie-iunie 2022 – 1 dolar SUA=16,1000 ruble (https://www.cbpmr.net/data/snk_ni_010922.pdf)

În perioada ianuarie-martie 2022, salariile medii lunare nominale ale lucrătorilor au fost mai mici decât media industriei pe regiune (7339 RUB sau 456 USD) în aproape toate sub-sectoarele industriei, cu excepția "Metalurgiei feroase" (9780 RUB sau 607 USD), la care este mai mare decât salariul mediu din regiune cu 74,7%, "Industriei de energie electrică" (7972 RUB sau 495 USD) la care este mai mare decât salariul mediu din regiune cu 42,4%, "Industriei constructoare de mașini și prelucrarea metalelor" (7691 RUB sau 478 USD) la care este mai mare decât salariul mediu din regiune cu 37,4% și "Industriei materialelor de construcții" – 7428 RUB sau 461 USD (cu 32,7% mai mult).

Protecția socială a populației. În perioada ianuarie-martie 2022, numărul pensionarilor a fost de 94796 de pers., cu 1,0% mai puțin decât în anul trecut; mărimea medie a pensiilor lor era de 1459,40 RUB. Valoarea totală a pensiilor care le-au fost alocate cu indemnizații, creșteri, compensații și pensii suplimentare acordate la sfârșitul perioadei ianuarie-martie 2022 a constituit 425963,8 mii RUB.

Minimul de existență. În ianuarie-martie 2022, minimul de existență pe cap de locuitor era de 1675 de RUB, cu 7,5% mai mult decât în perioada ianuarie-martie 2021.

Tabelul 6.1. Minimul de existență în medie pe o persoană în regiunea din partea stângă a Nistrului pentru perioada ianuarie-martie 2022, RUB pe lună

	Total populație	Inclusiv:				
		Aptă de muncă		Pensionari	Copii	
		Bărbați 16-59 ani	Femei 16-54 ani		cu vârsta sub 6 ani	De la 7 până la 15 ani
Ianuarie	1658	1852	1712	1409	1512	1858
Februarie	1668	1863	1722	1419	1520	1868
Martie	1699	1900	1752	1445	1548	1907

Sursa: Conform datelor Serviciului Statistic al Transnistriei

Infrapecțiuni. Potrivit organelor de menținere a ordinii publice, în perioada ianuarie-martie 2022 au fost înregistrate 2319 cereri și rapoarte de infracțiuni, cu 9,4% mai mult decât în perioada similară a anului precedent. În perioada ianuarie-martie 2022 au fost înregistrate 782 de infracțiuni, ceea ce reprezintă cu 1,8% mai puțin decât în aceeași perioadă a anului trecut. Au fost soluționate în total 511 cauze penale, dintre care 405 au fost sesizate în instanță. În perioada ianuarie-martie 2022 au fost suspendate 63 cauze penale pentru căutarea învinutului, 48 cazuri pentru neidentificarea persoanelor care urmează să fie acuzate ca inculpați. Din totalul infracțiunilor înregistrate, 108 (13,8%) au fost clasificate drept grave, 55 (7,0%) au fost deosebit de grave. Trebuie remarcat faptul că în comparație cu perioada ianuarie-martie 2021, numărul infracțiunilor grave a scăzut cu 21,2%, iar a celor deosebit de grave a crescut cu 27,9%. În perioada ianuarie-martie 2022 au fost înregistrate 48 de infracțiuni legate de traficul de droguri; 21 infracțiuni legate de traficul ilicit de arme și nicio infracțiune comisă cu utilizarea armelor, munițiilor și explozibililor. În perioada ianuarie-martie 2022 au fost investigate 622 de infracțiuni, dintre care 141 (22,7%) au fost comise de persoane condamnate anterior, 93 (15,0%) - de un grup de persoane, 69 (11,1%) erau femei, 58 (9,3%) - persoane minore. În perioada de raportare, 93 (15,0%) de infracțiuni au fost comise în stare de ebrietate alcoolică, narcotică și alte tipuri de intoxicații. Ca urmare a infracțiunilor comise, au suferit 396 de pers., dintre care 10 pers. au murit (2,5%), iar 10 s-au ales cu grave prejudicii de sănătate (2,5%).

Capitolul VII

PROGNOZA PENTRU ANUL 2022

Evoluțiile pesimiste prognozate pentru anul 2022, expuse în ediția precedentă a publicației, nu au întârziat să se materializeze. Incertitudinile determinate de invazia rusă în Ucraina, criza energetică și „saltul” inflaționist au condus la faptul că dinamica economiei mondiale a intrat în derivă – evoluție valabilă și pentru economia Republicii Moldova.

Prognozele recente ale Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) și OECD anticipează o temperare a activității economice mondiale în anul curent și în 2023. PIB-ul mondial, evoluează sub nivelul trendului ce s-a înregistrat până la pandemia Covid-19⁶. Conform estimărilor UNCTAD în anul 2022 PIB-ul mondial va crește cu 2,5%, în timp ce OECD prognozează o majorare cu 3%. Totodată, ambele organizații prognozează că în anul 2023 creșterea economică la nivel mondial se va tempera la 2,2% în condițiile în care creșterea medie anuală a constituit în medie 3% în perioada anilor 2015-2019 (UNCTAD 2020).

Previziunile pesimiste pentru anii 2022-2023 sunt determinate de mai mulți factori:

- Războiul Ruso-Ucrainean, care afectează securitatea regională și mondială;
- Din cauza efectelor produse de pandemia Covid-19 rețelele de distribuție sunt încă fragile, iar conflictul ruso-ucrainean a adus o perturbare adițională;
- Presiunea inflaționistă mare, ce este în creștere, în special, din cauza dinamicii înalte a prețurilor la produsele energetice și, într-o măsură mai mică, la produsele agroalimentare;
- Creșterea puternică a prețurilor influențează negativ consumul gospodăriilor, sporind și mai mult vulnerabilitatea păturilor sociale cu venituri mici;
- Politicile monetare aplicate de către Băncile Centrale pentru a atenua creșterea inflației produc efecte adverse asupra activității investiționale și corespunzător, a activității economice.

În contextul celor menționate se anticipează că, economiile în curs de dezvoltare se vor confrunta cu riscuri sporite, deoarece dispun de un spațiu fiscal mai restrâns pentru a susține antreprenorii și păturile sociale vulnerabile.

În regiune situația economică s-a deteriorat și din cauza relațiilor economice strânse cu Rusia și Ucraina. Aceste 2 state vor înregistra un declin economic simțitor în 2022, iar în Federația Rusă recesiunea s-ar putea menține și în anul 2023. Deși țările membre ale UE se confruntă cu criza energetică și cu un puternic val inflaționist, acestea vor înregistra creșteri economice. Mai multe organizații internaționale: UNCTAD, OECD, Focus Economics și ale Business Europe prognozează că în UE și Zona Euro creșterea PIB va oscila între 2%-3% în 2022. Dinamica economică în UE va fi susținută de consum, investiții și comerțul exterior. În Turcia și China, care sunt furnizori importanți de bunuri pentru Republica Moldova creșterea economică se va tempera în acești 2 ani, iar efectele acestei încetiniri cu siguranță vor fi resimțite în regiune și la nivel mondial (Tabelul 1).

⁶ UNCTAD warns of policy-induced global recession; inadequate financial support leaves developing countries exposed to cascading crises of debt, health and climate. UNCTAD/PRESS/PR/2022/014/Rev.1.

Tabelul 7.1. Creșterea economică pe plan internațional, % f.a.p.

Indicator/Țara	Efectiv			Proгноză	
	2019	2020	2021	2022	2023
Mondial	2,6	-3,4	5,8	2,5	2,2
UE	1,8	-5,9	5,4	2,0	0,6
Zona Euro	1,6	-6,4	5,4	2,0	0,6
Turcia	0,9	1,8	11	2,4	2,4
China	6,0	2,3	8,1	3,9	5,3
Federația Rusă	2,2	-2,7	4,7	-7,4	1,3
Ucraina	3,3	-3,8	3,2	-34,6	8,4

Sursa: UNCTAD, Focus Economics

Se anticipează că în trimestrul curent (T3 2022) creșterea prețurilor mondiale va atinge punctul de inflexiune, iar către finele anului inflația va începe să se tempereze treptat. În luna august inflația anuală a constituit 10,1% în UE, fiind semnificativ mai înaltă în țările Europei Centrale, în special în economiile mici: peste 21% în Lituania și Letonia, 24% în Estonia. Dar, și în anul 2023 se prognozează că rata anuală a inflației va continua să depășească cu mult nivelele țintă ale Băncilor Centrale⁷. Astfel, în UE, în anul 2022, per ansamblu, inflația a fost prognozată la un nivel de 7,1%, iar în 2023 – de 3,2%⁸. În alte țări – Rusia, Ucraina, Turcia se prognozează că inflația va înregistra valori de 2 cifre în 2022. În același timp, în China prețurile de consum vor avea o evoluție moderată.

Estimările privind evoluția indicatorilor macroeconomici în Republica Moldova în anul curent au fost făcute în contextul unui mediu incert și plin de tensiuni. Pronosticurile se bazează pe următoarele ipoteze privind evoluția indicatorilor exogeni:

- Economia mondială se va tempera, iar în profil regional se vor menține tensiunile geopolitice acute. Principalii parteneri din CSI (Rusia și Ucraina) vor înregistra decline economice și presiuni inflaționiste înalte în anul curent, ceea ce va influența negativ economia Republicii Moldova din cauza mai multor factori – perturbarea rutelor de import, creșterea prețurilor de import, reducerea exporturilor. Economiiile din vest vor cunoaște o anumită creștere, factor ce va avantaja economia națională;
- Evoluția prețurilor interne va fi influențată puternic de dinamica prețurilor internaționale, cu precădere a prețurilor la energie, fertilizanți, la produse alimentare procesate ș.a.;
- Banca Națională va continua să promoveze o politică montară restrictivă în vederea atenuării riscurilor inflaționiste, fiind anticipată și în anul viitor o creștere a prețurilor ce va evolua peste nivelul țintă. De la începutul anului curent până în august rata de bază a stabilită de BNM s-a majorat de la 8,5% la 21,5%, la depozitele overnight de la 6,5% la 19,5%, iar la creditele overnight de la 10,50% la 23,50%;
- Spațiul de manevră a politicii bugetare va fi limitat în vederea satisfacerii necesităților de suport a mediului de afaceri, dar și a păturilor social vulnerabile în condițiile creșterii mari a prețurilor, a costurilor de producție, diminuării veniturilor reale ale populației și accesului pe piețe;

⁷ OECD Economic Outlook, Interim Report September 2022: Paying the Price of War. OECD, 2022.

⁸ Business Europe. Summer Economic Outlook. July, 2022.

- Condițiile climaterice nefavorabile vor influența negativ producția obținută în sectorul agricol. În același timp, sectorul agricol a beneficiat în acest an de condiții favorabile de export pentru unele produse (cereale și uleiuri).

Evoluțiile socio- economice din prima jumătate a anului scot în evidență necesitatea creșterii rezilienței economiei naționale la șocurile externe și interne. În prima jumătate a anului curent economia națională a stagnat după o creștere economică anuală de 13,9% în anul 2021. În primul trimestru PIB a crescut lent, iar în cel de al doilea trimestru economia a intrat în declin, PIB-ul fiind în scădere cu 0,9 % față de anul precedent. În prima jumătate anului 2022, evoluțiile negative din agricultură, industrie, construcții și serviciile imobiliare au fost determinante în acest sens. Pe de altă parte comerțul, transporturile și depozitarea, activitățile de cazare și alimentare publică, activitățile financiare și de sănătate au produs un efect compensator pozitiv. *În anul 2022 sunt premise mari că economia națională va fi sub nivelul anului precedent și se estimează o contractare a PIB-ului cu 0,5%.*

În anul curent o contribuție pozitivă asupra dinamicii economice au avut-o creșterea considerabilă a exporturilor. Dinamica înaltă a exporturilor se explică prin următoarele câteva tendințe majore. Creșterea prețurilor internaționale la materii prime în contextul perturbării livrărilor din Ucraina a determinat o creștere masivă a exporturilor de cereale. O altă cauză este majorarea reexporturilor din Republica Moldova nemijlocit de produse minerale, chimice ș.a. Cu precădere în trimestrul 2 al anului a crescut semnificativ volumul fizic al bunurilor importate (produse vegetale, uleiuri și grăsimi vegetale, produse alimentare, produse minerale), dar prețurile de import și-au continuat dinamică înaltă începută în anul precedent, în special din contul evoluției prețurilor internaționale la produsele energetice. *Către finele anului se anticipează că valoarea exporturilor va crește cu 45% comparativ cu anul 2021, iar a importurilor cu 27%.*

Creșterea inflației anuale care ar putea atinge 30% în acest an erodează puterea de cumpărare a populației și descurajează creșterea economică. Angajatorii au continuat să majoreze salariile și în acest an, însă creșterile operate se plasează cu mult sub nivelul inflației. În prima jumătate a anului s-a diminuat volumul remitențelor obținute de peste hotare. În lunile iulie-august transferurile de peste hotare către persoanele fizice au crescut ușor și, în acest context, se estimează că în 2022 valoarea nominală a acestora va fi mai mare față de nivelul anului trecut, însă în termeni reali se va atesta o scădere. În aceste condiții majorările prețurilor vor afecta negativ consumul.

Din cauza incertitudinii sporite activitatea investițională se va tempera. În acest an s-au acutizat câțiva factori critici care influențează negativ deciziile investiționale: creșterea riscului politic și economic, scumpirea resurselor financiare împrumutate pentru afaceri, scăderea veniturilor reale ale populației, perturbarea aranjamentelor logistice în tranzacțiile de comerț exterior. Astfel, deja în prima jumătate a anului, formarea brută de capital a avut o contribuție negativă la dinamica PIB-ului. Cât privește investițiile în active imobilizate, trebuie de menționat că volumul acestora s-a contractat atât în construcțiile ingineresti, cât și în edificarea clădirilor rezidențiale și nerezidențiale. *Conform prognozelor, investițiile în active imobilizate vor scădea cu 1,3% în anul curent f.a.p.*

Producția de bunuri este în scădere comparativ cu anul precedent din cauza unui an agricol mai puțin favorabil și a diminuării volumului producției industriale. În primele 6 luni ale anului valoarea adăugată brută în agricultură s-a diminuat cu 4,8% f.a.p. și a influențat negativ creșterea economică cu -0,2%. Deficitul de precipitații și temperaturile înalte în lunile de vară au influențat negativ condițiile de creștere și dezvoltare a culturilor agricole. Circa 15 mii ha însămânțate cu culturi de toamnă au fost compromise, dintre care circa 1/5 au fost neînsămânțate cu culturi de primăvară. Totuși, condițiile meteorologice au fost favorabile pentru coacerea culturilor pomicole și acumularea zahărului la struguri⁹. În prima jumătate a anului curent, ca și în cazul producției agricole, atât producția industrială, cât și valoarea adăugată în industrie a scăzut, contribuind negativ la evoluția PIB-ului. În perioada dată au involuat atât sectorul energetic, cât și industria de procesare. Pe de altă parte, un efect compensator pozitiv l-a avut industria alimentară, care și-a majorat producția cu peste 38%, în contextul formării unor stocuri sustenabile de materii prime agricole în anul precedent. *Dar anul acesta se estimează să fie mult mai modest în ceea ce privește producția agricolă, care se prognozează să scadă cu 7% f.a.p., iar industria, în ansamblu, rămâne vulnerabilă.* Valoarea adăugată în sectorul industrial scade al treilea an consecutiv, în pofida unei creșteri generoase a producției industriale în anul 2021. *În anul curent se estimează că producția industrială va fi mai mică cu 2% față de anul precedent.*

Tabelul 7.2. Evoluția principalilor indicatorilor macroeconomici în anii 2018-2021 și prognoza pentru anul 2022

	Unitatea de măsură	2018	2019	2020	2021	2022
		Efectiv				Prognoza
PIB nominal	mld. lei	189,06	206,26	199,73	241,9	287,6
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	104,3	103,7	92,6	113,9	99,5
Indicele prețului de consum mediu anual	%	103	104,8	103,77	105,1	130,3
Cursul mediu de schimb	lei/USD	16,8	17,6	17,3	17,9	18,5
Export de bunuri	mil. USD	2707	2779	2467	3144	4562,7
Față de anul precedent	%	111,6	102,7	89,4	127,5	145,1
Import de bunuri	mil. USD	5760	5842	5416	7176	9124
Față de anul precedent	%	119,2	101,4	92,7	125,9	127,1
Soldul negativ al balanței comerciale	mil. USD	3054	3506	2931	3959	4662
Producția industrială în prețuri curente	mld. lei	56,2	59	59,7	70,6	71,7
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	103,7	102	94,5	112,1	98
Producția agricolă în prețuri curente	mld. lei	32,6	34,6	30,1	46,4 ¹⁰	49,7
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	102,9	98,1	72,8	157,9	93

⁹Caracterizarea condițiilor meteorologice și agrometeorologice din vara anului 2022

<http://www.meteo.md/index.php/meteo/caracterizari-ale-vremii/sezonul-precedent/>

¹⁰ Estimare a autorilor

TENDINȚE ÎN ECONOMIA MOLDOVEI

Investiții în active imobilizate	mld. lei	27,5	31,3	30,1	29,6	30
Față de anul precedent în prețuri comparabile	%	112,9	110,2	96,9	104,8	98,7
Salariul nominal mediu lunar	lei	6268	7224	7943	8979,8	10155
Față de anul precedent nominal	%	112,2	115,3	110	114,7	113
real	%	108,9	110	106	109,2	87
Fondul de remunerare a muncii	mld.lei	77,2	81	84	90	100
Rata șomajului	%	3,0	4,9	3,6	2,6	2,1
Transferuri de peste hotare a mijloacelor bănești	mil. dol.	1266	1222	1486	1611	1715

Sursa: BNS, estimările autorilor

În contextul perioadei extrem de dificile cauzate de creșterea excesivă a prețurilor internaționale la unele resurse strategice de care Republica Moldova duce lipsa, a războiului ruso-ucrainean care crește reticența mediului de afaceri local și străin în realizarea proiectelor investiționale, creșterea rezilienței economiei naționale și a societății în ansamblu la aceste șocuri este imperativă.

În contextul dat autoritățile publice trebuie să găsească un echilibru între gestiunea inflației și necesitatea de suport a mediului de afaceri în condiții de criză, asigurând, în același timp, implementarea Strategiei de dezvoltare pe termen lung și a angajamentelor asumate în Acordul de asociere cu UE, care este indispensabilă pentru creșterea competitivității economiei naționale și a rezilienței acesteia la șocuri.

În condițiile sporirii riscurilor de securitate alimentară și energetică, trebuie să fie consolidate eforturile factorilor de decizie, ale mediului de afaceri și societății în ansamblu pentru sporirea eficienței utilizării resurselor alimentare și energetice și diversificării surselor de aprovizionare cu materii prime.

ANEXE STATISTICE

RESURSE PIB															
Perioada	PIB		VAB		Agricultura		Industria		Construcții		Alte activități		Impozite nete pe produs		
	mil. lei	în %	mil. lei	în %	mil. lei	în %	mil. lei	în %	mil. lei	în %	mil. lei	în %	mil. lei	în %	
	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	preț. curente	f.p.s.a.p.	
2017	150369.3	104.5	126440.9	103.8	18357.6	107.9	21952.2	103.0	4928.6	104.3	81202.6	102.4	23928.3	108.6	
2018	190016.3	104.0	164179.4	104.2	19306.1	101.9	28602.1	104.3	15050.5	116.0	101220.7	103.1	25836.9	102.7	
2019	210098.8	103.6	182594.9	103.9	20718.3	97.7	29744.9	102.6	18153.5	115.9	113978.3	103.6	27503.9	101.4	
2020	206352.0	93.0	179578.5	93.1	19626.8	73.6	28884.6	95.7	19149.6	103.7	111917.5	94.3	26773.5	92.7	
2021	241870.6	113.9	207639.4	113.5	25118.9	145.0	30112.8	112.1	19730.1	84.0	132677.6	114.4	34231.2	117.1	
Trimestrul I 2019	41184.8	104.4	35376.6	105.1	1139.4	99.0	6694.4	103.1	2603.3	115.7	24939.6	104.9	5808.1	100.3	
Trimestrul II 2019	49704.1	105.8	43044.25	106.6	2893.6	95.6	7253.7	103.9	6294.35	132.0	26602.7	103.5	6659.8	101.5	
Trimestrul III 2019	64323.5	104.3	56932.1	104.7	9677.7	106.3	8058.6	104.3	6435.4	109.6	32760.3	103.4	7391.4	101.7	
Trimestrul IV 2019	54886.5	100.2	47241.9	99.9	7007.6	89.1	7738.1	99.4	2820.5	101.7	29675.6	102.9	7644.6	102.0	
Trimestrul I 2020	43685.3	100.9	37287.7	101.1	1144.2	102.3	6746.0	98.3	2995.4	108.6	26402.0	100.9	6397.6	99.7	
Trimestrul II 2020	44629.5	86.0	39225.7	87.4	3076.0	94.8	6559.7	88.3	5925.6	93.1	23664.5	84.9	5403.8	77.3	
Trimestru III 2020	61719.2	90.3	54644.8	90.5	8819.9	67.8	7661.2	94.5	6939.3	107.2	31224.4	92.8	7074.4	88.8	
Trimestru IV 2020	56317.9	96.7	48420.2	95.2	6586.7	68.5	7917.7	101.5	3289.3	114.8	30626.5	98.6	7897.8	106.3	
Trimestru I 2021	46523.4	101.8	39487.0	100.7	1260.8	86.1	7292.4	106.1	3107.2	105.5	27826.6	99.6	7036.5	108.6	
Trimestrul II 2021	57697.5	121.5	49535.8	119.2	3539.9	92.1	8115.2	119.9	7462.2	122.0	30418.5	122.2	8161.7	138.3	
Trimestrul III 2021	69849.5	108.3	60299.0	105.7	11683.5	128.6	7945.9	104.4	6742.9	90.9	33926.7	103.2	9550.4	128.5	
Trimestrul IV 2021	66735.8	118.9	57253.6	120.7	7873.0	164.4	-	-	5563.3	133.2	36011.2	113.0	9482.6	108.4	
Trimestrul I 2022	56266.5	101.1	48124.7	101.2	1305.3	97.9	7007.8	96.0	3937.4	95.6	33819.7	105.0	8141.7	x	
Trimestrul II 2022	64326.3	99.1	55212.0	99.6	3381.5	94.0	8044.7	89.2	4759.0	97.0	39026.8	107.4	9114.3	x	

Sursa: Conform datelor Biroului National de Statistica.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

UTILIZĂRI PIB

Perioada	PIB			Consum final			Formarea brută de capital fix			Variația stocurilor			Export net		
	mil. lei	în % f.p.s.a.p.	în %	mil. lei	preț. curente f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.	mil. lei	preț. curente f.p.s.a.p.	în % f.p.s.a.p.
2017	150369.3	104.5	104.5	157666.1	104.0	105.3	32864.9	105.3	2129.9	1831.8	x	x	-42291.7	x	x
2018	190016.3	104.0	103.2	191142.3	103.2	114.0	46148.1	114.0	1831.8	1552.2	x	x	-49105.9	x	x
2019	2100098.8	103.6	102.6	206785.8	102.6	112.9	53713.9	112.9	1552.2	1552.2	x	x	-51953.0	x	x
2020	206352.0	93.0	94.1	202773.2	94.1	97.9	53019.0	97.9	-3085.0	10820.6	x	x	-46355.1	x	x
2021	241870.6	113.9	113.2	238742.1	113.2	101.7	58514.0	101.7	10820.6	10820.6	x	x	-66206.2	x	x
Trimestrul II 2019	49704.1	105.8	101.7	48885.3	101.7	126.1	15137.1	126.1	-349.1	3352.3	x	x	-13969.25	x	x
Trimestrul III 2019	64323.5	104.3	104.6	56934.6	104.6	110.9	17835.8	110.9	3352.3	3352.3	x	x	-13799.1	x	x
Trimestrul IV 2019	54886.5	100.2	102.0	57056.6	102.0	103.3	12253.8	103.3	-759.6	412.1	x	x	-13664.3	x	x
Trimestrul I 2020	43685.3	100.9	98.6	45226.5	98.6	109.3	9252.1	109.3	412.1	412.1	x	x	-11205.4	x	x
Trimestrul II 2020	44629.5	86.0	84.5	42236.2	84.5	84.4	12752.7	84.4	-2164.8	625.6	x	x	-8194.6	x	x
Trimestrul III 2020	61719.2	90.3	93.2	55351.3	93.2	106.7	19068.4	106.7	625.6	625.6	x	x	-13326	x	x
Trimestru IV 2020	56317.9	96.7	99.5	59959.2	99.5	93.4	11945.7	93.4	-1957.8	1537.6	x	x	-13629.1	x	x
Trimestru I 2021	46523.4	101.8	102.3	48337.8	102.3	114.2	10898.8	114.2	1537.6	1537.6	x	x	-14250.8	x	x
Trimestrul II 2021	57697.5	121.5	122.4	56110.5	122.4	124.5	16630.2	124.5	2820.5	2820.5	x	x	-17863.7	x	x
Trimestrul III 2021	69849.5	108.3	110.7	65166.3	110.7	92.1	18224.7	92.1	3204.6	3204.6	x	x	-16746.1	x	x
Trimestrul IV 2021	66735.8	118.9	107.4	68502.9	107.4	95.3	15631.2	95.3	127.8	127.8	x	x	-17526.2	x	x
Trimestrul I 2022	56266.5	101.1	102.8	58254.6	102.8	98.0	12081.4	98.0	873.95	873.95	x	x	-14943.5	x	x
Trimestrul II 2022	64326.3	99.1	100.3	65587.0	100.3	96.8	15420.6	96.8	703.2	703.2	x	x	-17384.5	x	x

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

PREȚURILE DE CONSUM					
	Ritm. de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	
2017	6,6	7,9	4,5	7,1	
2018	3,0	5,4	2,7	0,2	
2019	4,8	7,6	4,2	1,5	
2020	3,8	7,4	0,9	2,4	
2021	5,1	7,0	6,0	1,3	
T I 2019	2,5	3,4	3,2	-0,1	
T II 2019	4,1	6,6	4,0	0,1	
T III 2019	5,7	8,7	4,7	2,4	
T IV 2019	7,1	11,6	4,8	3,5	
T I 2020	6,1	11,0	3,2	3,9	
T II 2020	4,6	8,8	0,8	3,5	
T III 2020	3,3	7,2	0,0	2,2	
T IV 2020	1,0	2,8	-0,4	0,0	
T I 2021	0,8	2,0	1,2	-1,6	
T II 2021	3,0	4,9	4,5	-1,6	
T III 2021	4,9	5,8	7,0	0,7	
T IV 2021	11,7	15,2	11,1	7,6	
T I 2022	19,1	23,8	15,4	17,7	
T II 2022	29,3	32,3	21,3	36,8	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PREȚURILE DE CONSUM				
	Ritmii de creștere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmii de creștere al prețurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2021	0,2	1,3	-0,1	-1,0
Februarie 2021	0,6	1,8	1,2	-1,9
Martie 2021	1,5	3,0	2,4	-1,9
Aprilie 2021	2,8	5,1	3,8	-1,6
Mai 2021	3,1	5,0	4,7	-1,5
Iunie 2021	3,2	4,6	5,2	-1,5
Iulie 2021	3,5	4,2	5,5	-0,5
August 2021	4,6	4,8	6,9	1,0
Septembrie 2021	6,7	8,3	8,6	1,5
Octombrie 2021	8,8	12,7	10,0	1,6
Noiembrie 2021	12,4	15,5	11,3	9,7
Decembrie 2021	13,9	17,5	12,1	11,6
Ianuarie 2022	16,6	21,1	13,4	14,8
Februarie 2022	18,5	23,3	14,2	17,0
Martie 2022	22,2	27,0	18,0	21,4
Aprilie 2022	27,1	30,2	19,1	34,4
Mai 2022	29,1	32,5	21,5	35,3
Iunie 2022	31,8	34,3	23,4	40,7
Iulie 2022	33,6	36,4	24,2	43,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

PREȚURILE PRODUCȚIEI INDUSTRIALE						
	Ritm. de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor din industria extractivă, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor din industria prelucrătoare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor în construcții, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritm. de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2017	3,3	2,5	3,0	6,8	7,1	-2,1
2018	0,4	3,0	0,2	2,3	6,1	-7,5
2019	1,8	13,0	1,7	0,4	4,7	3,8
2020	2,6	2,3	3,4	-7,3	0,7	22,5
2021	8,5	4,6	8,7	7,3		13,7
T I 2019	0,5	6,5	0,4	0,1	8,7	-4,8
T II 2019	1,7	17,8	1,6	-0,6	7,1	-6,5
T III 2019	2,7	16,0	2,6	0,3	5	0,7
T IV 2019	2,5	11,9	2,3	2,0	2	8,8
T I 2020	2,5	9,5	2,5	1,8	2,6	8,8
T II 2020	2,7	-1,7	3,7	-9,3	0,2	10,9
T III 2020	2,0	0,4	3,0	-10,8	0,5	18,1
T IV 2020	3,1	1,7	4,3	-10,8	0,5	30,9
T I 2021	5,9	1,3	7,3	-10,7	1,8	26,9
T II 2021	7,5	5,5	8,1	-0,1	5,4	19,9
T III 2021	7,8	4,9	8,5	-0,2	8,6	15,8
T IV 2021	12,9	7,4	10,7	42,4	9,1	6,2
T I 2022	19,3	13,8	13,1	108,1	15,5	8,4
T II 2022	26,8	26,8	20,5	114,6	24	12,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele INCE.

CURSUL VALUTAR							
	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritm. de creștere a cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritm. de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritm. de creștere al cursul real de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritm. de creștere al cursul real de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	
2017	18,5	20,8	-7	-5,8	-11,2	-10	
2018	16,8	19,8	-9,2	-4,8	-8,2	-5,9	
2019	17,6	19,7	4,6	-0,6	0,2	-3,5	
2020	17,3	19,7	-1,6	0,1	-4,3	-2,7	
2021	17,7	20,9	2,3	6,1	0,5	-2,1	
T I 2019	17,2	19,5	2,4	-5,3	-3,6	-5,7	
T II 2019	17,9	20,1	7,7	1,3	5,4	-0,3	
T III 2019	17,8	19,7	6,4	1,8	2,1	-1,9	
T IV 2019	17,5	19,3	2,0	-1,1	-3,2	-6,0	
T I 2020	17,6	19,4	2,6	-0,4	-2,0	-4,7	
T II 2020	17,8	19,5	-1,0	-3,0	-5,8	-6,3	
T III 2020	16,8	19,6	-5,4	-0,7	-7,8	-3,6	
T IV 2020	17,1	20,4	-1,9	5,7	-1,9	4,8	
T I 2021	17,5	21,1	-0,5	8,8	0,3	9,3	
T II 2021	17,8	21,5	0,4	9,9	1,9	8,9	
T III 2021	17,8	21,0	6,0	7,0	6,2	5,0	
T IV 2021	17,6	20,1	2,7	-1,4	-2,0	-7,5	
T I 2022	18,1	20,3	3,4	-3,8	-6,3	-14,3	
T II 2022	18,8	20,1	5,6	-6,4	-11,3	-21,9	

Sursa: Conform datelor BNM, BNS, OCDE, calculele INCE.

POLITICA MONETARĂ					
	Agregatul monetar M0, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M1, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M2, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Agregatul monetar M3, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Baza monetară, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)
2017	19052,6	34593,0	52989,3	77055,9	36997,0
2018	21077,4	39165,0	58334,2	83158,6	43556,9
2019	22953,2	42629,7	63137,0	89950,7	46851,0
2020	29818,9	55301,0	75896,8	107631,0	55638,7
2021	31461,4	58246,6	79894,0	117371,7	56743,2
Januarie 2021	29865,6	55058,7	75652,0	106967,3	56137,2
Februarie 2021	30452,6	55839,2	76589,9	108123,9	56043,6
Martie 2021	30426,1	55720,9	76528,1	107544,7	54976,0
Aprilie 2021	31690,3	57690,5	78653,7	110392,2	56082,4
Mai 2021	31815,0	58890,4	80021,1	112158,2	56301,3
Iunie 2021	32098,7	59226,6	80536,3	113011,4	55813,6
Iulie 2021	32744,1	60434,0	81923,4	115456,8	56916,9
August 2021	32739,5	59912,2	81591,6	116119,5	57493,0
Septembrie 2021	31926,3	59444,6	81380,7	116426,1	57147,0
Octombrie 2021	31922,0	60160,2	82132,3	117206,8	58519,6
Noiembrie 2021	30819,6	58473,3	80177,0	115643,0	56189,8
Decembrie 2021	31461,4	58246,6	79894,0	117371,7	56743,2
Januarie 2022	30735,7	58536,9	80578,7	117127,3	57449,3
Februarie 2022	31461,4	58246,6	79894,0	117371,7	56743,2
Martie 2022	30266,7	56144,3	76609,7	111999,1	58631,1
Aprilie 2022	30119,7	55849,1	76391,9	110376,4	56682,1
Mai 2022	30188,2	56693,0	77462,0	112967,2	59747,4
Iunie 2022	30601,8	57268,7	78715,9	113845,3	61937,7

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

POLITICA MONETARĂ							
	Rata de bază, %	CBN, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la credite overnight, %	Credite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Depozite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata rezervelor obligatorii atrase in MDL, %
Ianuarie 2021	2,65	6636,5	5,15	0	0,15	347,8	32
Februarie 2021	2,65	5752,4	5,15	0	0,15	201,0	32
Martie 2021	2,65	5983,6	5,15	0	0,15	175,2	30
Aprilie 2021	2,65	5224,5	5,15	15,7	0,15	233,6	28
Mai 2021	2,65	5403	5,15	0	0,15	169,5	26
Iunie 2021	2,65	5061	5,15	11,7	0,15	178	26
Iulie 2021	3,65	4104,4	6,15	40	1,15	93,9	26
August 2021	3,65	3796,7	6,15	0	1,15	112,3	26
Septembrie 2021	4,65	3250,2	7,15	0	2,15	288,6	26
Octombrie 2021	5,50	3640,1	7,15/7,50	4,8	2,15/3,50	300,3	26
Noiembrie 2021	5,50	2914,6	7,50	0	3,50	283,3	26
Decembrie 2021	6,50	2605,1	7,50/8,50	3,9	3,50/4,50	247,4	26
Ianuarie 2022	8,50	4223,3	8,50/10,50	4,8	6,50/8,50	343,4	26
Februarie 2022	10,50	3033,8	10,50/12,50	28,2	8,50/10,50	462,1	28
Martie 2022	12,50	1584,9	14,50	366,5	10,50	282,1	28
Aprilie 2022	12,50	1862,8	14,50/17,50	110,0	10,50/13,50	460,6	28
Mai 2022	15,50	1975,7	17,50/20,50	154,0	13,50/16,50	382,8	30
Iunie 2022	18,50	2057,6	20,50	63,3	16,50	553,3	32
Iulie 2022	18,50	2284,5	20,50	48,4	16,50	345,8	34
August 2022	21,50	1881,1	23,50	2,3	19,50	402,3	34/37
Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.							

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

FINANȚE PUBLICE							
Perioada	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creșterea veniturilor la BPN, % (f.p.s.a.p.)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creșterea cheltuielilor din BPN, % (f.p.s.a.p.)	Surse de finanțare a BPN, mil. MDL (sold la sfârșitul perioadei)	Presiunea fiscală, %	
2017	53 379,4	16,2	54 524,1	12,5	1 144,7	33,24	
2018	57 964,9	8,6	59 576,9	9,3	1 612,0	28,84	
2019	62 949,2	8,5	69 171	16	5 738,7	30,31	
2020	62 655,3	-0,5	73 274,9	11,1	10 619,6	30,36	
2021	77 373,1	23,5	82 013,6	11,9	4 640,5	31,98	
Trimestrul I 2020	15 028,1	6,3	15 423,0	6,5	394,9		
Trimestrul II 2020	29 036,9	-1,5	32 502,1	2,9	3 465,2		
Trimestrul III 2020	44 635,0	-1,4	49 973	17,1	5 338,0		
Trimestrul IV 2020	62 655,3	-0,5	73 274,9	11,1	10 619,6		
Trimestrul I 2021	16 698,8	11,1	17 294,6	12,1	595,8		
Trimestrul II 2021	34 933,2	20,3	38 380	18,1	3 446,8		
Trimestrul III 2021	54 076,8	21,2	56 523,5	13,1	2 446,7		
Trimestrul IV 2021	77 373,1	23,5	82 013,6	11,9	4 640,5		
Trimestrul I 2022	20 075,9	20,2	21 281,6	23,1	1 205,7		
Trimestru III 2022	41 703,3	19,4	45 130,4	17,6	3 427,1		

SECTORUL BANCAR

Perioada	Indicatori					Structura Depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligațiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite mil. MDL*	Total Depozite mil. MDL*	Depozite ale pers. fizice/total depozite	Depozite ale pers. juridice/total depozite	Depozite în valută/total depozite	Rent. active- lor	Rent. capi- talului	princi- piul I	princi- piul II > 20 %	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină
2017	79 541,8	69 435,1	33 473,3	59 896,8	56,15	33,85	42,79	11,4	1,9	11,4	0,61	55,45	5,73	1,63	10,33	5,01
2018	83 152,6	68 860,7	35 452,7	63 577,3	65,67	34,33	41,14	11,6	1,9	11,6	0,72	54,64	4,47	1,00	8,79	4,69
2019	90 599,4	74 190,1	40 375,4	68 357,6	66,71	33,29	40,98	14,63	2,47	14,63	0,72	50,65	5,26	1,10	8,43	4,33
2020	103 923,6	85 908,1	45 649,2	79 644,7	63,74	36,07	41,83	9,60	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
2021	118 534,2	99 100,3	56 359,2	90 081,89	62,08	37,92	42,61	12,35	2,01	12,35	0,74	48,54	4,13	0,39	8,84	3,93
T I 2020	92496,5	75728,8	42031,9	70063,1	67,82	32,18	44,72	10,39	1,81	10,39	0,73	50,31	4,01	1,01	8,58	4,25
T II 2020	94656,2	77662,2	41509,6	71766,5	65,92	33,91	44,18	7,80	1,36	7,80	0,72	51,38	3,79	0,90	8,16	4,00
T III 2020	98146,0	80672,7	43504,9	74359,7	64,11	35,89	42,93	9,77	1,69	9,77	0,71	49,97	3,8	0,7	7,88	4,06
T IV 2020	103 923,6	85 908,1	45 649,2	79 644,7	63,74	36,07	41,83	9,60	1,66	9,60	0,71	50,56	3,26	0,60	7,85	4,11
T I 2021	104 528,7	86 297,2	46 643,1	79 058,2	65,77	34,23	41,39	9,27	1,55	9,27	0,69	50,39	3,49	0,55	7,23	4,15
T II 2021	109 691,5	90 936,9	49 932,4	82 925,6	65,21	34,79	41,30	10,24	1,71	10,24	0,72	49,91	3,18	0,5	6,79	4,1
T III 2021	113 780,5	94 948,5	53 356,4	86 473,64	62,93	37,07	42,41	11,98	1,96	11,98	0,76	48,62	3,19	3,45	6,84	4,1
T IV 2021	118 534,2	99 100,3	56 359,2	90 081,89	62,08	37,92	42,61	12,35	2,01	12,35	0,74	48,54	4,13	0,39	8,84	3,93
T I 2022	118 270,2	97 922,1	58 065,3	83 916,42	61,14	38,86	44,48	15,97	2,71	15,97	0,74	0	5,41	0,48	9,64	3,96
T II 2022	120 397,6	99 211,9	60 193,5	85 786,80	61,26	38,74	43,49	15,83	2,64	15,83	0,74	0	9,5	0,44	11,3	4,04

* stoc la sfârșitul perioadei

SECTORUL BANCAR

Perioada	Indicatori				Structura Depozitelor, %				Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil. MDL*	Total Obligățiuni, mil. MDL*	Total Credite, mil. MDL*	Total Depozite, mil. MDL*	depozite ale pers. fizice/total depozite	depozite ale pers. juridice/total depozite	depozite in valuta/total depozite	ROA	ROE	principiul I	principiul I >20%	în moneda națională	în moneda străină	în moneda națională	în moneda străină	în moneda străină
Ianuarie 2021	103632,1	85446,6	45158,6	79053,5	64,36	35,47	41,75	1,84	10,94	0,71	50,69	3,44	0,60	7,68	4,10	4,10
Februarie 2021	104732,7	86467,4	45687,7	79612,0	64,97	34,86	41,71	1,43	8,54	0,71	51,12	3,81	0,60	7,40	4,13	4,13
Martie 2021	104528,7	86297,2	46643,1	79058,2	65,77	34,23	41,39	1,55	9,27	0,69	50,39	3,49	0,55	7,23	4,15	4,15
Aprilie 2021	106528,8	88232,3	47892,3	80682,3	65,94	34,06	41,46	1,45	8,67	0,7	49,88	3,53	0,61	7,05	3,99	3,99
Mai 2021	108792,4	90232,1	48736,3	82481,8	64,53	35,47	41,19	1,61	9,67	0,72	50,39	3,11	0,45	6,81	4,04	4,04
Iunie 2021	109691,5	90936,9	49932,4	82925,6	65,21	34,79	41,30	1,71	10,24	0,72	49,91	3,18	0,5	6,79	4,1	4,1
Iulie 2021	112253,4	93844,5	51519,3	84814,32	64,32	35,68	41,65	1,81	10,95	0,73	49,15	3,15	0,49	6,88	3,9	3,9
August 2021	112965,7	94320,6	52445,8	85390,84	63,51	36,49	42,41	1,90	11,55	0,74	48,74	3,13	0,44	6,78	3,8	3,8
Septembrie 2021	113780,5	94948,5	53356,4	86473,64	62,93	37,07	42,41	1,96	11,98	0,76	48,62	3,19	0,36	6,84	4,06	4,06
Octombrie 2021	115341,1	96304,7	54127,9	87349,83	62,31	37,69	42,13	1,99	12,19	0,75	48,36	3,38	0,37	7,92	4,1	4,1
Noiembrie 2021	114907,7	95621,6	54786,1	86790,26	62,79	37,21	42,76	2,06	12,61	0,75	48,17	3,92	0,38	8,54	4,04	4,04
Decembrie 2021	118534,2	99100,3	56359,2	90081,89	62,08	37,92	42,61	2,01	12,35	0,74	48,54	4,13	0,39	8,84	3,93	3,93
Ianuarie 2022	117194,8	97526,9	55856,0	88358,85	63,32	36,68	43,22	2,39	14,93	0,74	0	4,86	0,37	9,09	4,21	4,21
Februarie 2022	119455,5	98376,8	56936,1	87891,74	62,74	37,26	44,52	2,58	14,98	0,74	0	4,98	0,37	9,21	4,13	4,13
Martie 2022	118270,2	97922,1	58065,3	83916,42	61,14	38,86	44,48	2,71	15,97	0,74	0	5,41	0,48	9,64	3,96	3,96
Aprilie 2022	116002,0	95399,8	57752,9	82458,23	61,48	38,52	43,51	2,67	15,76	0,75	0	6,6	0,37	10,2	3,97	3,97
Mai 2022	118606,1	97609,8	59436,0	85259,40	60,55	39,45	44,12	2,87	16,88	0,75	0	8,2	0,42	10,5	3,96	3,96
Iunie 2022	120397,6	99211,9	60193,5	85786,80	61,26	38,74	43,49	2,64	15,83	0,74	0	9,5	0,44	11,3	4,04	4,04
Iulie 2022	122155,3	100628,9	59958,1	85786,80	60,80	39,20	43,13	2,71	16,17	0,74	0	10,2	0,44	12,7	4,27	4,27

* stoc la sfârșitul perioadei

SECTORUL EXTERN: INVESTIȚII ȘI TRANSFERURI DE MIJLOACE BĂNEȘTI					
Perioada	Capital social	Venit reinvestit	Alt capital	Transferuri de mijloace bănești	
Trimestrul I 2020	-4745,59	23,9	4578,9	276,5	
Trimestrul II 2020	-4990,29	-7,98	4753,77	370	
Trimestrul III 2020	-5430,0	22,43	4875,10	424	
Trimestrul IV 2020	-5428,2	68,55	4747,79	416,2	
Trimestrul I 2021	-5283,77	58,86	4571,28	365,34	
Trimestrul II 2021	-5679,4	32,3	4660,63	430,77	
Trimestrul III 2021	-5734,08	25,37	-4759,38	406,68	
Trimestrul IV 2021	-5660,97	6,43	4800,73	409,03	
Trimestrul I 2022	-6115,29	131,61	4880,74	351,38	
Trimestrul II 2022	-5840,94	137,66	4832,36	442,11	

Sursa: Conform datelor Băncii Naționale a Moldovei.

SECTORUL EXTERN: COMERȚUL EXTERIOR CU BUNURI															
Perioada	Valoarea totală a schimburilor comerciale cu bunuri, mil. USD				Valoarea exportului, mil. USD				Valoarea importului, mil. USD				Exportul net, mil. USD	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, %	
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări			
2017	7256,8	1668,8	3986,1	1601,4	2425,3	462,8	1596,9	365,3	4831,3	1206	2389,2	1236,1	-2406	50,2	
2018	8471,2	1865,3	4713,8	1892,1	2706,9	416	1862,1	428,8	5764,3	1449,3	2851,7	1463,3	-3057,4	47	
2019	8621,3	1856,1	4694,1	2075,3	2779,5	439,2	1818,7	525,6	5841,8	1416,9	2875,4	1549,7	-3062,3	47,6	
2020	7901	1694,6	4128,8	2077,5	2485,2	377	1658,4	449,8	5415,7	1317,6	2470,4	1627,7	-2930,5	45,9	
2021	10321	2371,5	5068,5	2881	3144,4	466,2	1919,4	758,8	7176,6	1905,3	3149,1	2122,2	-4032,2	43,8	
Trimestrul I 2020	2040,8	436,5	1095,1	509,2	675	94,9	447,4	132,7	1365,8	341,6	647,7	376,5	-690,8	49,4	
Trimestrul II 2020	1523,2	343,1	466	414,1	495,2	98,9	295,3	101	1028	244,2	170,7	313,1	-532,8	48,2	
Trimestrul III 2020	2024	452,5	1049,8	521,8	585,3	81,2	416,5	87,6	1438,8	371,3	633,3	434,2	853,5	40,6	
Trimestrul IV 2020	2313,1	462,9	1218,1	632,4	729,4	101,9	499,3	128,5	1583,7	361	718,8	503,9	854,3	46,1	
Trimestrul I 2021	2235,7	472,6	1171,1	592,3	684,6	112	439,3	133,4	1551,1	360,7	731,8	458,9	866,5	44,1	
Trimestrul II 2021	2362,1	478,5	1236,6	647	646,8	96,5	419,6	130,7	1715,3	382	817	516,3	1068,5	37,7	
Trimestrul III 2021	2578,4	605,5	1203,8	769,1	771,8	114,5	429,1	228,2	1806,6	491,0	774,7	540,9	1034,8	42,7	
Trimestrul IV 2021	3143,5	814,8	1456,5	827,2	1041,4	143,2	630,4	267,5	2102,4	671,6	826,1	604,7	1061,3	49,5	
Trimestrul I 2022	3100,4	731,5	1611,8	757,1	1062,8	102,6	713,5	246,7	2037,6	628,9	898,3	510,4	974,8	52,2	
Trimestrul II 2022	3540,2	833,1	1789,4	917,7	1228,7	308,4	696,3	224,0	2311,5	524,7	1093,1	693,7	1082,8	53,2	

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN															
Perioada	Creșterea schimburilor comerciale cu bunuri f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a exporturilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a importurilor, f.p.s.a.p., %				Ritmul de creștere a exportului net, f.p.s.a.p., %		
	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări	Total	CSI	UE	Alte țări			
2017	19,6	15,8	20,6	21,5	18,6	11,7	20	22,3	20,2	17,4	21,1	21,3	21,8		
2018	16,7	11,8	18,3	18,2	11,6	-10,1	16,6	17,4	19,3	20,2	19,4	18,4	27		
2019	1,8	-0,8	0,1	18,2	2,7	4,6	-1,7	19,8	1,4	-2,2	1,4	5,1	0,2		
2020	-8,4	-8,7	-12	0,1	-10,6	-14,2	-8,8	-4,9	-7,3	-7	-14,4	0,5	-4,3		
2021	30,6	40	22,8	38,7	32,5	44,6	27,5	169	27,5	23,7	17,0	30,4	-4,6		
Trimestrul I 2020	-2,8	-6,9	-2,6	0,9	-7,9	-7,1	-2,5	-22,8	0,1	-7	1,4	48	-7,1		
Trimestrul II 2020	-26,4	-20,8	-59,8	-7,4	-21,2	-5,3	-27,9	-15	-28,7	-25,7	-7,7	-4,7	-34,6		
Trimestrul III 2020	-5	4,1	-11,1	1,4	-12	-18,4	-7,1	-25,1	-1,8	10,7	-13,5	9,1	6,6		
Trimestrul IV 2020	-0,4	-10,8	-3,1	15,7	-3,2	-23,4	-0,6	8,9	0,9	-6,4	-4,8	17,6	4,7		
Trimestrul I 2021	11	8,2	6,9	30,6	5,6	18	-1,8	56,7	13,6	5,6	12,9	21,9	-28,3		
Trimestrul II 2021	55	39,5	265	56	31	-2,5	42,1	29,4	66,9	56,4	73,4	64,9	200		
Trimestrul III 2021	27,4	33,8	14,7	47,4	31,9	41	3	260	25,6	32,2	22,3	24,6	21,2		
Trimestrul IV 2021	35,9	76,0	19,6	30,8	42,7	40,5	26,3	200	32,8	86,0	14,9	20,0	24,2		
Trimestrul I 2022	38,7	54,8	37,6	278	55,2	-8,4	162	185	31,4	17,4	22,8	111	12,5		
Trimestrul II 2022	49,9	74,1	44,7	41,8	89,3	19,6	65,9	71,4	34,8	37,4	33,8	34,4	1,3		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică, calculele autorului.

SECTORUL EXTERN: INDICII COMERȚULUI CU BUNURI							
Perioada	Indicii valorii ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %
2017	118,5	116,4	104,6	104,7	113,4	114,7	114,7
2018	114	120	105,8	109,9	107,3	109,1	109,1
2019	102,7	101,5	96,2	96,8	106,8	104,9	104,9
2020	88,9	92,6	107,6	94,05	82,6	98,1	98,1
2021	127,7	134,7	109,6	114,2	117,0	117,8	117,8
Trimestrul I 2020	92,1	100,1	103,2	95,1	89,2	105,2	105,2
Trimestrul II 2020	78,8	71,3	106,4	88,3	74,1	80,7	80,7
Trimestrul III 2020	88,0	98,2	109,1	96,4	80,7	101,9	101,9
Trimestrul IV 2020	96,9	100,9	112	96,4	86,5	104,7	104,7
Trimestrul I 2021	101,4	113,6	113,6	104,1	89,3	109,2	109,2
Trimestrul II 2021	130,6	166,8	110,6	116,0	118,1	143,8	143,8
Trimestrul III 2021	136,1	125,8	108,1	115,1	125,9	109,1	109,1
Trimestrul IV 2021	142,7	132,7	105,9	121,6	134,7	109,2	109,2
Trimestrul I 2022	155,2	131,4	108,7	127,1	142,7	103,4	103,4
Trimestrul II 2022	189,8	134,6	107,9	117,6	175,9	114,5	114,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

SECTORUL EXTERN

Valoarea exporturilor, mil.USD

	T4/18	T1/19	T2/19	T3/19	T4/19	T1/20	T2/20	T3/20	T4/20	T1/21	T2/21	T3/21	T4/21	T1/22	T11/22
Total export	746,8	732,9	628,4	664,8	753,2	675	495,2	567,3	729,6	684,6	646,8	771,8	1041,4	1062,8	1227,7
Produse agroalimentare	345,4	338,8	223,3	289,8	359,3	340,1	238,7	179,8	208,3	194,9	179,3	307,7	459,5	611,5	570,6
Fructe și legume	56,9	62,2	42,1	59,8	99,0	94,3	68,7	59,1	81,3	72,6	60,6	72	109,8	69,4	76,2
Cereale	71	68	35,4	75,1	53,7	71	36,3	11,8	7,7	30,4	28,6	159,3	170,4	177,7	143,5
Seminte oleaginoase	80,6	85,1	43,5	58,9	74	57	30,1	35,04	99,9	57,2	20,2	60,4	118,9	146,7	11,5
Băuturi	57,4	47,3	57	57,2	62	50,7	52,2	56	53,2	45,3	48,9	46,1	56,5	46,7	47,8
Uleiuri	17,2	25,2	9,0	5,6	30,1	30,1	30,7	9	33,3	24,7	19,3	2,9	74,16	101,2	128,4
Mașini și echipamente electrice	159,5	162,5	151,6	127,4	137	126,7	93,2	146,5	164,2	174,0	171,7	127,9	161,6	144,8	163,4
Materiale textile	87	59,6	88,0	80,4	77,4	72	33,0	49,5	49,2	49,9	64,5	64,4	64,1	18,4	-
Medicamente	23,8	17,9	22,5	18,5	38,7	8	22,1	8,5	17,9	20,9	15,1	23,8	26,5	18,3	8,8
Mobilă	41,7	38,2	37,4	39,5	37,9	36,1	20,9	41,7	49,2	44,0	36,4	35,5	41,2	42,2	39,4

Valoarea importurilor, mil.USD

	T4/18	T1/19	T2/19	T3/19	T4/19	T1/20	T2/20	T3/20	T4/20	T1/21	T2/21	T3/21	T4/21	T1/22	T11/22
Total import	1582,8	1365	1442,4	1465,1	1569,1	1365,2	1028	1438,7	1583	1551,1	1715,3	1806,6	2102,4	2037,6	2308,0
Produse alimentare și animale vii	158,6	156,9	142,2	178,2	229,8	177,1	139,9	188,7	223,2	262,1	247,8	214,7	261,3	302,8	255,2
Uleiuri, grăsimi	6,2	4,7	4,8	4,9	5,4	2,4	2,1	3,5	4,0	3,6	3,2	3,3	4,5	4,5	39,0
Băuturi și tutun	38,5	20,6	36,2	26,1	36,3	26,1	20,8	29,9	29,6	24,3	33,2	40,6	34,9	22,6	36,2
Produse minerale	305,5	247,8	216,0	215,2	261,2	222	185,8	199,8	212,7	240,1	259,8	261,8	272,2	237	290,8
Produse farmaceutice	74,6	63,9	63,2	60,8	87,5	57,4	60,8	57,8	81,6	70,1	79,63	86,7	100,0	76,2	71,4
Mașini și echipamente, aparate de înregistrat...	283,5	222,5	266,9	278,3	287,1	297,6	255,3	427,9	439,3	396,1	438,6	463,6	525,1	297,3	509,5

Sursa: Calculele autorului conform datelor Biroului Național de Statistică.

MEDIUL DE AFACERI												
Perioada	Numărul întreprinderilor pe regiuni, un.					Numărul întreprinderilor după mărime, un.						
	Total pe republică	Mun. Chișinău	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro	
2015	51216	33279	6301	7586	2690	1360	51216	50555	1268	5849	43438	
2016	52320	33916	6402	7890	2724	1388	52320	51626	1299	5780	44547	
2017	54313	34902	6706	8367	2842	1496	54313	53573	1328	6061	46184	
2018	56463	36011	7046	8819	2951	1636	56463	55705	1299	6374	48032	
2019	56714	35445	7287	9174	3107	1701	56714	55918	1375	6487	48056	
2020	58063	36056	7534	9458	3220	1795	58063	57247	1363	6322	49562	
2021	60305	36915	8028	10088	3392	1882	60305	59357	1443	6579	51335	
Perioada	Numărul mediu de salariați pe regiuni, pers.					Numărul mediu de salariați după mărimea întreprinderii, pers.						
	Total pe republică	Mun. Chișinău	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro	
2015	510268	305549	87628	69217	32478	15396	510268	316937	102205	109755	104977	
2016	512474	308743	86537	68997	32858	15399	512474	313533	101529	107156	104848	
2017	528607	319456	88471	71281	32982	16417	528607	323277	103460	112028	107789	
2018	540277	325556	89480	73961	34031	17249	540277	328018	99311	117030	111677	
2019	552113	332562	90897	77830	33447	17377	552113	336059	102984	118662	114413	
2020	526738	315279	87261	74819	32096	17283	526738	316823	99379	113983	103461	
2021	532454	320778	87842	74206	32284	17344	532454	314925	95853	114369	104703	
Perioada	Venitul din vânzări pe regiuni, mln lei					Venitul din vânzări după mărimea întreprinderilor, mln lei						
	Total pe republică	Mun. Chișinău	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro	
2015	282253,43	206554,69	32986,57	28432,78	8423,3	5856,1	282253,4	119398,8	39558,5	48356,5	31483,8	
2016	300733,43	216760,34	35846,76	32127,3	9208,89	6790,13	300733,4	124954,4	41303,7	50079,3	33571,4	
2017	330963,91	236596,39	39607,7	36798,96	10482,51	7478,34	330963,9	137506,1	45237	56090,4	36178,7	
2018	356663,48	255383,89	41053,98	41172,47	11340,04	7713,1	356663,5	144160,8	44738,78	60531,53	38890,44	
2019	397910,57	286546,12	43964,93	46854,62	11788,43	8756,47	397910,6	157346,6	50432,6	63515,67	43398,28	
2020	381896,06	272002,72	45280,68	44980,57	11339,29	8292,8	381896,1	150112,07	48304,67	61124,65	40692,75	
2021	488014,15	347201,69	55872,74	56678,15	15669,52	12592,05	488014,2	183569,7	57124,17	76339,75	50105,78	
Rezultatul financiar (profit) până la impozitare pe regiuni, mln lei												
Rezultatul financiar (profit) până la impozitare după mărimea întreprinderilor, mln lei												

MEDIUL DE AFACERI											
erioada	Total pe republica	Mun. Chisinau	Regiunea Nord	Regiunea Centru	Regiunea Sud	U.T.A. Gagauzia	Total întreprinderi, inclusiv:	Sectorul IMM, dintre care:	Mijlocii	Mici	Micro
2015	3453,47	2388,55	-96,23	727,36	250,93	182,86	3453,5	2905	1195,4	1631,4	78,2
2016	15026,07	10672,36	1499,57	1719,1	763,12	371,92	15026,1	5878,5	2101,3	2229,8	1547,4
2017	24634,58	18479,88	2137,01	2464,66	1034,4	518,63	24634,6	10568,9	3322,9	3811,5	3434,4
2018	23081,93	17364,7	1959,11	2612,14	700,01	445,96	23081,93	11220,02	3544,43	4536,38	3139,21
2019	26247,42	20220,67	2327,28	2685,15	651,51	362,83	26247,42	12386,37	3572,97	5341,45	3471,95
2020	18541,38	13921,14	1942,67	2271,39	278,84	127,35	18541,38	9050,91	2830,72	3761,53	2458,66
2021	40416,51	27101,85	4733,56	5090,57	2285,11	1205,42	40416,51	20237,44	5774,83	7532,8	6929,82

Sursa: datele BNS

Note

Informația este elaborată după sediul central al întreprinderii mamă.

Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender

Conform datelor din situațiile financiare prezentate de către entități, cu excepția organizațiilor necomerciale, băncilor, companiilor de asigurări, asociațiilor de economii și împrumut a cetățenilor.

Mărimea întreprinderilor

Criteriile de raportare la sectorul întreprinderilor mici și mijlocii sunt determinate conform Legii Republicii Moldova nr. 179 din 21 iulie 2016 "Cu privire la întreprinderile mici și mijlocii: a) număr mediu anual de salariați (numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune) de până la 250, și b) realizează o cifră anuală de afaceri (venituri din vânzări) de până la 50 de milioane de lei sau dețin active totale (active imobilizate și active circulante) de până la 50 de milioane de lei.

MEDIUL DE AFACERI			
Perioada	Înregistrarea și radierea întreprinderilor		Radierea întreprinderilor
	Înregistrarea întreprinderilor		
2017	6406		8540
2018	5751		8895
2019	6136		10166
2020	5894		11910
2021	6834		6603
Ian. 2019	560		584
Feb. 2019	541		626
Mar. 2019	592		1234
Apr. 2019	553		1400
Mai 2019	444		706
Iunie 2019	456		842
Iulie 2019	528		1084
Aug. 2019	445		876
Sept. 2019	558		665
Oct. 2019	489		780
Noiem. 2019	494		723
Dec. 2019	476		646
Ian. 2020	629		1421
Feb. 2020	607		2407
Mar. 2020	309		835
Apr. 2020	117		904
Mai 2020	451		1280
Iunie 2020	507		395
Iulie 2020	606		221
Aug. 2020	476		176
Sept. 2020	681		1327
Oct. 2020	582		960
Noiem. 2020	483		1091
Dec. 2020	446		893
Ian. 2021	506		632
Feb. 2021	545		807
Mar. 2021	631		1049
Apr. 2021	631		268
Mai 2021	515		256
Iunie 2021	584		849
Iulie 2021	528		538
Aug. 2021	535		217
Sept. 2021	683		498
Oct. 2021	505		546
Noiem. 2021	603		543
Dec. 2021	568		400

Sursa: Agenția Servicii Publice, www.date.gov.md

Perioada	PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ																	
	Numărul persoanelor active (mii pers.)	Rata de activitate a populației, %				Numărul persoanelor ocupate (mii pers.)	Rata de ocupare a populației, %				Numărul șomerilor BIM (mii pers.)	Rata șomajului, %						
		Total	bărbați	femei	urban		rural	Total	bărbați	femei		urban	rural					
2018	1018,1	45,9	49,9	42,4	45,1	46,4	988,5	44,5	48,1	41,4	43,0	45,5	29,6	2,9	3,4	2,4	4,7	1,8
2019*	919,3	42,3	47,0	38,2	49,4	37,6	872,4	40,1	44,2	36,5	47,0	35,6	46,9	5,1	5,8	4,4	4,9	5,3
2020*	867,3	40,3	45,1	36,1	46,5	36,3	834,2	38,8	43,1	35,0	44,4	35,1	33,1	3,8	4,3	3,2	4,5	3,3
2021*	871,6	41,1	46,5	36,4	47,1	37,2	843,4	39,8	44,7	35,4	45,6	36,0	28,2	3,2	3,8	2,5	3,2	3,2
Trimestrul I 2020*	840,6	39,1	43,5	35,2	46,4	34,3	806,3	37,5	41,5	34,0	44,4	33,0	34,2	4,1	4,6	3,5	4,4	3,8
Trimestrul II 2020*	857,7	39,9	44,8	35,6	45,1	36,5	821,5	38,2	42,6	34,3	42,6	35,3	36,2	4,2	4,9	3,5	5,5	3,2
Trimestrul III 2020*	893,6	41,5	46,7	37,0	46,7	38,1	863,4	40,1	45,0	35,9	44,7	37,1	30,2	3,4	3,7	3,0	4,3	2,6
Trimestrul IV 2020*	877,4	40,8	45,3	36,8	47,6	36,3	845,6	39,3	43,4	35,7	45,9	35,0	31,8	3,6	4,2	2,9	3,7	3,6
Trimestrul I 2021*	833,9	39,3	44,3	35,0	46,9	34,5	798,1	37,6	41,9	33,9	45,1	32,9	35,8	4,3	5,4	3,1	3,9	4,6
Trimestrul II 2021*	874,0	41,2	47,3	35,9	46,0	38,1	842,6	39,7	45,6	34,5	44,0	37,0	31,4	3,6	3,5	3,7	4,4	3,0
Trimestrul III 2021*	908,3	42,8	48,8	37,7	47,4	39,8	885,7	41,8	47,2	37,1	46,2	38,9	22,6	2,5	3,3	1,6	2,6	2,4
Trimestrul IV 2021*	870,3	41,0	45,7	37,0	48,1	36,5	847,4	40,0	44,2	36,2	47,1	35,4	22,9	2,6	3,3	1,9	2,0	3,2
Trimestrul I 2022*	854,2	40,1	44,4	36,3	48,6	34,7	828,5	38,9	42,7	35,5	47,1	33,7	25,7	3,0	3,8	2,1	3,1	2,9
Trimestrul II 2022*	900,4	42,3	47,1	38,0	49,2	37,9	878,9	41,3	45,9	37,2	47,5	37,3	21,6	2,4	2,6	2,2	3,5	1,5

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Note: La estimarea rezultatelor cercetării Anchetei Forței de Muncă s-a utilizat numărul populației cu reședință obișnuită.

*În 2019, în metodologia Anchetei Forței de Muncă a fost implementat un nou plan de sondaj și a fost revizuită definiția ocupării și, prin urmare, datele nu sunt comparabile cu cele din anii precedenți.

Perioada	REMUNERAREA MUNCII						
	Câștigul salarial mediu lunar - Total			Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %			Indicele câștigului salarial real lunar (față de aceeași perioadă din anul precedent), %
	MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR	
Trimestrul I 2020	7633,9	434,0	393,5	110,3	107,5	110,8	103,7
Trimestrul II 2020	7849,0	441,9	401,9	107,5	108,5	110,8	102,9
Trimestrul III 2020	8074,3	480,5	411,6	109,3	115,5	110,1	105,8
Trimestrul IV 2020	8859,9	517,2	433,9	113,4	115,5	107,3	112,3
Trimestrul I 2021	8468,6	484,1	401,1	110,9	111,5	101,9	110,0
Trimestrul II 2021	9044,5	507,3	421,3	115,2	114,8	104,8	111,8
Trimestrul III 2021	9175,7	515,4	437,0	113,6	107,3	106,2	108,3
Trimestrul IV 2021	9767,6	555,0	485,1	110,2	107,3	111,8	98,7
Trimestrul I 2022	9560,8	528,4	470,8	112,9	109,2	117,4	94,8
Trimestrul II 2022	10376,2	551,2	516,5	114,7	108,7	122,6	88,7

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

REMUNERAREA MUNCII DUPĂ ACTIVITĂȚI ECONOMICE																	
Activități economice	Total economie	Agricultura, silvicultura și pescuit	Industria	Construcții	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații, întreținere și activități de servicii	Transport și depozitare	Activități de cazare și alimentație publică	Informații și comunicații	Activități financiare și de asigurări	Tranzacții imobiliare	Activități profesionale, științifice și tehnice	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	Administrație publică și apărare; obligații sociale	Învățământ	Sănătate și asistență socială	Artă, activități de recreere și de agrement	Alte activități de servicii
2019	7356,1	4834,4	7184,3	7301,5	6729,4	6979,3	5136,5	16323,5	13834,0	6096,9	9792,6	5748,2	8916,9	6338,7	7160,1	5128,4	8773,4
Trimestrul I 2020	7633,9	4842,6	7319,9	7145,5	7123,0	6685,1	5152,2	17786,3	13728,5	6309,2	9952,3	6041,1	9337,6	6827,8	7082,4	5587,4	8964,2
Trimestrul II 2020	7849,0	4994,1	7245,1	7265,0	6977,8	6027,1	4944,6	18528,4	14367,5	6406,9	10164,6	6032,5	9369,8	7015,4	8472,1	5483,9	10112,6
Trimestrul III 2020	8074,3	5282,8	7928,5	8105,8	7370,1	6843,2	5100,0	18118,4	14099,3	6698,6	10190,9	6448,0	9696,2	6570,4	8711,3	5620,7	9885,6
Trimestrul IV 2020	8859,9	5553,0	8183,5	8270,8	7873,5	6982,4	5141,8	20310,8	16006,0	6927,2	11201,7	6578,7	10656,3	7663,5	10571,1	6310,0	10955,5
2020	8107,5	5167,3	7673,6	7728,1	7346,4	6647,3	5105,7	18685,3	14555,0	6587,7	10378,1	6273,7	9769,4	7023,3	8718,9	5752,8	9957,2
Trimestrul I 2021	8468,6	4835,7	7655,0	7211,5	7462,6	6655,1	5105,0	19914,5	15428,9	6888,4	10791,1	6516,4	9876,3	7149,2	10639,2	5908,4	9998,1
Trimestrul II 2021	9044,5	5206,4	8197,0	7880,2	7982,3	7156,5	5184,8	21753,9	16698,6	7304,3	11421,3	6773,0	10273,5	7593,7	11574,7	6169,3	10525,7
Trimestrul III 2021	9175,7	6126,0	8528,5	8530,5	8408,8	7856,6	5706,4	21703,6	16684,9	7537,1	11775,5	6989,9	10348,4	7184,7	10833,9	6169,1	10981,4
Trimestrul IV 2021	9767,6	6850,4	8953,8	8774,8	8804,6	7827,6	5723,8	22335,3	18666,9	7767,6	12351,0	7269,5	11085,8	7832,2	12132,9	6903,5	11630,8
2021	9115,9	5790,9	8333,6	8106,2	8163,5	7376,8	5442,9	21429,3	16878,3	7371,6	11582,9	6887,8	10395,7	7440,5	11299,5	6289,2	10784,9
Trimestrul I 2022	9560,8	6258,2	8633,6	8158,8	8715,6	7587,4	6130,4	24489,0	17365,9	7764,0	11475,7	6963,0	10829,8	7833,6	10781,4	6610,7	11791,3
Trimestrul II 2022	10376,2	6667,2	9533,9	9138,4	9246,1	8363,9	6658,2	26517,9	20401,2	8460,0	12668,9	7759,6	11790,6	8288,6	11730,3	7258,9	12566,3

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Notă: Informația cuprinde unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și toate instituțiile bugetare, indiferent de numărul de salariați

Perioada	INFRAȚIUNI																							
	Infra- uni înregis- trate - total (cauze)	Infrațiuni contra vieții și sănătății persoanei (cauze)			Infrațiuni privind viața sexuală (cauze)			Infrațiuni contra patrimoniului (cauze)								Infrațiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale (cauze)		Infrațiuni contra familiei și minorilor (cauze)		Infrațiuni economice (cauze)			Infrațiuni contra securității publice și a ordinii publice (cauze)	
		Total	Omor	Vătămare intenționată	Viol	Total	Furt	Tălhărie	Jaf	Escrocherie	Pungașie	Șantaj	Total	Infrațiuni legate de droguri	Total	Trafic de copii	Total	Contrabanda	Fabricarea banilor falși	Total	Huliganism			
2018	32035	1218	170	208	611	266	15240	10411	85	762	2071	1081	99	1485	1351	1111	37	881	239	200	1539	1335		
2019	31657	1127	175	199	644	331	15116	10378	98	645	2114	1001	81	1183	1052	1142	29	538	135	199	1523	1342		
2020	26342	908	169	163	525	254	11755	8066	62	549	1947	421	58	987	895	1106	21	429	117	113	1208	1064		
2021	27159	878	140	152	555	227	11753	7723	61	521	2126	592	80	892	818	1157	13	490	145	61	1268	1105		
Trimestrul I 2020	6608	n/d	48	45	n/d	64	n/d	1974	21	166	n/d	n/d	n/d	n/d	225	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	289		
Trimestrul II 2020	12091	n/d	80	77	n/d	120	n/d	3863	34	259	n/d	n/d	n/d	409	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	493		
Trimestrul III 2020	19109	n/d	119	122	n/d	196	n/d	5761	46	404	n/d	n/d	n/d	695	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	804		
Trimestrul IV 2020	26342	908	169	163	525	254	11755	8066	62	549	1947	421	58	987	895	1106	21	429	117	113	1208	1064		
Trimestrul I 2021	6318	n/d	37	40	n/d	48	n/d	1672	26	119	n/d	n/d	n/d	230	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	248		
Trimestrul II 2021	12900	n/d	69	66	n/d	108	n/d	3455	40	230	n/d	n/d	n/d	426	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	513		
Trimestrul III 2021	19760	n/d	101	114	n/d	173	n/d	5483	50	355	n/d	n/d	n/d	604	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	856		
Trimestrul IV 2021	27159	878	140	152	555	227	11753	7723	61	521	2126	592	80	892	818	1157	13	490	145	61	1268	1105		
Trimestrul I 2022	5961	n/d	37	36	n/d	57	n/d	1549	24	114	n/d	n/d	n/d	252	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	250		
Trimestrul II 2022	7170	n/d	33	22	n/d	62	n/d	2005	11	139	n/d	n/d	n/d	234	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	n/d	266		

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică

Echipa redacțională a Serviciului Editorial:
Redactor-șef: Lidia Popa, redactare
Alexandru Sandulescu, design copertă. tehnoredactare

Bun de tipar: 2022, Tirajul 100 ex.
Coli de tipar 7,0, Coli editoriale 8,5, Com. 8

Serviciul Editorial, INCE, 2022
MD 2068. Chișinău, str. Ion Creanga, 45.
fax. (+37322) 74-37-94, tel.: (+37322) 50-11-30
www.ince.md